శ్రీరస్తు

శ్రీ పాంచరాత్రాంతర్గత

పాద్మసంహితానుసారిణీ

స్వరచితదీపికాఖ్యావివృతి సమేతా

ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతిః.

మహీశూరపురీ రాజధానీ విద్యోతమాన

శ్రీమన్మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా

శ్రీపాంచరాత్రాగమోపాధ్యాయేన

ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ

ప్రణీతా

కె. ఎన్. నరసింహయ్య ముద్రాశాలాయాం ముద్రాపితా

మైసూరు

౧౯౩౩

మూల్యం ౧-౪-౦.

శ్రీః

ఉపోద్ఘాతః.

యం శైవాస్సముపాసతే శివఇతిబ్రహ్మేతివేదాన్తినో ॥
బౌద్ధాబుద్ధఇతిప్రమాణపటవః కర్తేతినైయ్యాయికాః ॥
అర్హంశ్చేతిహ జైనశాసనమతాః కర్మేతిమీమాంసకాః॥
సోయంవోవిదధాతు వాంఛితఫలం శ్రీకేశవస్సర్వదా ॥

సాయంపాయాదపాయాదవహసితసరోజాతనేత్రాంతరశ్రీః ।
రాకల్పంకల్పవృక్షానివ విపులకృపాసారధారాధరో యః ॥
లక్ష్మీవక్షోజశైలోపరి కపిశపటీ విద్యుదుద్యోతమానః ।
శ్రీనాగగ్రామధామానిజపతిభవనా భావితార్థః కేశవో నః॥

అఖిలహేయప్రత్యనీక కల్యాణగుణైకతాన శ్రీభగవత్ప్రాప్తిరూప పరమపురుషార్థసిద్ధయే శేషశేషిభావజ్ఞానపూర్వక సాక్షాదుపాసన మనుకూలసామగ్రి. సాక్షాదుపాసనన్తు దహరవిద్యాదిరూపం. తదేవానంతాక్షయఫలకం. అథయదిదమస్మిన్బ్రహ్మపురే దహరంపుణ్డరీకంవేశ్మే త్యాది శ్రుతిసిద్ధోపాసన విశేషవిస్తరఏవ భగవచ్ఛాస్త్రోక్త బాహ్యాభ్యంతరయాగలక్షణం సమారాధనం. బాహ్యయాగశ్చ భగవత్ప్రాప్తి ప్రతిబంధకీభూత బాహ్యావాసనాపనోదకః ॥ శ్లో ॥ బాహ్యోర్థవాసనావిప్ర బహుజన్మార్జితా దృఢా । లోలీకృతోనయాహ్యాత్మా శుద్ధోశుద్ధస్వరూపయా ॥ యామంత్రవిషయాశుద్ధా క్రియాశాన్తస్వరూపదా సముత్థాసవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం॥ సబాహ్యాభ్యంతరా

భ్యాంచ క్రియాభ్యాం తన్మయో భవేదితి జయాఖ్యే భగవాన్ ॥ బింబాకృ
త్యాత్మనా బింబే సహాగత్యావతిష్ఠతే । కరోత్యమూర్తాన్ మఖిలాం
భోగశక్తిం శుచాత్మనాత్ ॥ మంత్రైః క్రియాధోక్తైరారాధ్య సూక్తేనపు
రుషేణవా। అథవా ద్వాదశార్ణాద్యైర్మంత్రైర్బింబముఖే హరిం ।
ప్రపద్యతే పరం శ్రేయో నిష్కామో యది పూజకః । ఇతి సాత్త్వత పాద్మ
యోః భగవద్వచనాత్ ధ్యానలక్షణాభ్యంతర యాగస్య దార్ఢ్యా
పాదనద్వారా తదుపకారకః. పరమనిశ్శ్రేయస సాధకశ్చ. బాహ్యయా
గోపకరణీభూతార్చా ప్యలౌకికీ ॥ తథాలక్ష్మీతంత్రే ॥ అర్చాపిలౌ
కికీ యాస్యా త్సాపి షాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి ॥ నన్వమూలకత్వాత్పౌరుషవచ
నాచ్చ కథం ప్రామాణ్యమాగమస్యేతి చేన్నైవం ఏకాయనశ్రుతిమూల
కత్వాద్భగవన్ముఖారవిందమకరంద ధారారూపత్వాచ్చ. తథా ॥ ఈశ్వ
రపాద్మయోః ॥ శృణుధ్వం మునయస్సర్వే వేదమేకాయనాభిధం ।
మోక్షాయనాయ వై పంథా ఏతదన్యో న విద్యతే ॥ తస్మాదేకాయనన్నా
మ ప్రవదంతి మనీషిణః । మహతో వేదవృక్షస్య మూలభూతో మహాన
యం । స్కంధభూతా ఋగాద్యాస్తే శాఖాభూతాశ్చ యోగినః జగ

బింబాకృత్యాత్మనా ఇతి ॥ బింబం=ఆరాధనైకైర్యధారుచి సువ
ర్ణరజతాదిభిర్నిర్మితా ప్రతిమా తస్యా ఆకృతిరివ ఆకృతిః యస్యాసః బిం
బాకృతిః సచాసౌ ఆత్మా చేతి కర్మధారయః । అత్ర ఆత్మశబ్దో విగ్రహపరః।
బింబసదృశవిగ్రహేణేత్యర్థః బింబే ప్రతిమాయాం సమాగత్య సమిత్యే
కీకారే నీరక్షీరవదవిభాగేన సంశ్లేషం ప్రాప్యేత్యర్థః అయం ప్రాకృత
భాగః అయమప్రాకృతభాగ ఇతి విభజ్య జ్ఞాతుం యథా న శక్యేత తథా
పరవ్యూహ విభవాది బింబానురూపేణ శరీరేణ తత్ర బింబే ఏకీభూయ
సన్నిదధాతీత్యుక్తం భవతి ॥

న్నామలస్య దేవస్య వాసుదేవస్యముఖ్యతః॥ ప్రతిపాదకతాసిద్ధా మూలవే
దాఖ్యతాద్విజాః ॥ మూలవేదానుసారేణ ఛందసానుష్టుభేనచ । సా
త్వతంపౌష్కరంచైవ జయాఖ్యత్యేవమాదికం।దివ్యంసచ్ఛాస్త్రజాలం
తు కృత్వాసాకర్షణాదిభిః ॥ ప్రవర్తయామాసభువి సర్వలోకహి
తైషిభిరితి। తంత్రాణాంచైవసర్వేషాం వక్తానారాయణస్స్వయం।
శ్రోతారోమూర్తిభేదాశ్చ ఋషయశ్చపితామహాఃఇతి । నను స్వేనస్వ
ప్రామాణ్యప్రతిపాదన మనుపపన్నమితిచేత్ సత్యం ఋషయోదేవాశ్చ
ప్రమాతారః తైర్యదుక్తంతత్ప్రమితికరణం తదుక్త్యావప్రామాణ్యే
వేదాదౌసర్వత్రపౌరుషేయత్వాది దుశ్శంకావేధోముఖైరప్యపరిహా
ర్యైవ తద్వద్భగవచ్ఛాస్త్రస్యాపి వేదమూలకత్వాదౌ శాండిల్యాదౌ

తంత్రమితి ॥ తంత్రంప్రధానేరాద్ధాంతఃఇతికోశకారః ॥ తం
త్రంస్వరాష్ట్రచింతాయాం శాస్త్రౌషధిముఖేష్వపివై జయంతీ తంత్రం
కుటుంబకృత్యేస్యాత్ సిద్ధాంతేచౌషధోత్తమే । ప్రధానేతంతు
వాయేచ శాస్త్రభేదేపరిచ్ఛదే । శ్రుతిశాఖాంతరేహేతౌ ఉభయా
ర్థప్రయోజకే ॥ ఇతికర్తవ్యతాయాంచేతి మేదినీకోశే ॥ తంత్రం
స్వరాష్ట్రచింతాయాం తంతువాయేపరిచ్ఛదే।యోగప్రయోగే సిద్ధాం
తేశాస్త్రముఖ్యౌషధేషుచ।ఏకస్యైవోభయార్థత్వేకుటుంబవ్యాపృ
తావపీతి ॥ నానార్థరత్నమాలాయాం ॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ ॥ త
నోతివిపులానర్థాన్ తత్త్వమంత్రసమాశ్రితాన్ । త్రాణంచకురుతే
యస్మాత్తంత్రమిత్యభిధీయతే ॥ తనోతితన్యతఇతివాతంత్రమితి శబ్దక
ల్పద్రుమే ॥ కుల్లూకభట్టవచనం విష్ణుపురాణవ్యాఖ్యాయాం ॥ వై
దికీతాంత్రికీచైవ ద్వివిధాకీర్తితాశ్రుతీ । ఇత్యాదివచనేనతంత్రశబ్దస్య
నిబంధనశాస్త్రమిత్యర్థః కిన్తువిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతమపి ప్రతితంత్రసి

ప్త్ర వచనం ప్రమాణం. తథాసతి ॥ శ్లో ॥ ఆవిధ్యమతిమాధానం దధ్నో ఘృతమివోద్ధృతం। నవనీతంయథాదధ్నో ద్విపదాంబ్రాహ్మణోయథా ఆరణ్యకంచవేదేభ్యోఓషధీభ్యోయథామృతం । ఇదంమహోపనిషదం చతుర్వేదసమన్వితం । సాంఖ్యయోగకృతాంతేన పంచరాత్రానుశబ్దితం ॥ ఇదంశ్రేయఇదంబ్రహ్మ ఇదంహితమనుత్తమం । ఋగ్యజుస్సామభిర్జుష్టమథర్వాంగిరసైస్తథేతిమోక్షధర్మీయం ప్రమాణ పారావారమహామహిమ బాదరాయణవచనంచాత్రప్రమాణం ఏవంచ । ధృతోర్ధ్వపుండ్రఃపరమేశితారంనారాయణం సాంఖ్యయోగాధిగమ్యమిత్యథర్వణశ్రుతిరపి పంచరాత్రమేవవిశినష్టి. పంచరాత్రశబ్దో నిరుక్తశ్శాండిల్యేన । పృథివ్యాదీనితత్త్వాని గుణాఃపంచమహామునే । రాత్రయోదేహినఃప్రోక్తా అవిద్యాచైతత్త్వతః । తేభ్యోవిలక్షణంవిష్ణుం భుక్తిముక్తిప్రదాయకం । దర్శయంతిచయేగ్రంథాః పంచరాత్రం ప్రకీర్తితా ఇతి। ఏతచ్ఛాస్త్రస్యఆభగవతఃపరంపరాప్రాప్తిశ్చశ్రుతా వివరీవర్తి ॥ అత్రశాండిల్యోజయాఖ్యే ॥ భూయశ్చైవావతీర్ణేన విష్ణునాప్రభవిష్ణునా। మునేర్వైవస్వాంశభూతస్య యదుక్తంపునరేవహి। బదర్యాశ్రమసంస్థేన ప్రభుణాలోకకారిణా । ధర్మమార్గావతారార్థం ప్రవ తేనానేనసత్తమాః ॥ ఇత్యారభ్య ॥ తచ్ఛ్రుణధ్వంమునిశ్రేష్ఠాః ధర్మ్యంసంసారతారకం । యాదృక్ప్రాప్తంమయాపూర్వం పరితుష్టాచ్చనారదాత్ । జ్ఞాత్వైవంసారభూతంచ అధీతంహిపురా మయా । తద్వ్యక్తభ్యంవదిష్యామి ఆమ్నాయేతుయథాస్థితం । ఇతి చాతురాత్మ్యోపాసనప్రతిపాదకత్వాదస్యాగమసంజ్ఞాచ ॥ తథాపా

ద్ధాంతమితిప్రసిద్ధం ॥ ఆగమమితి ॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ ॥ అగతంశివవక్త్రేభ్యోగతంచగిరిజాశ్రుతౌ । మతంచవాసుదేవస్యతస్మాదాగమముచ్య

ష్కరే ॥ కర్తవ్యత్వేన వై యత్ర చాతురాత్మ్యముపాస్యతే। క్రమాగతైఃస్వసంజ్ఞాభిః బ్రాహ్మణై రాగమంకృతమితి ॥ తత్రానుబంధచతుష్టయంపాద్మే ॥ ప్రయోజనంచశాస్త్రస్య మోక్షః ప్రకృతిదుర్లభః । అభిధేయంభగవతస్సమారాధనముత్తమం ॥ సంబంధోప్యేష్యతేసద్భిః సాధ్యసాధనలక్షణః । ముముక్షురధికారీస్యాదితిశాస్త్రేషునిశ్చితః । ఇతిదృష్టాదృష్టోభయశ్రుతిమూలకత్వాన్మోక్షముఖ్యఫలకత్వాద్భగవదుపజ్ఞత్వాన్ముముక్షుభిః పంచరాత్రోదితమవశ్యమనుష్ఠేయంమితినిష్కర్షః అజ్ఞాతేభగవత్తత్త్వేదుర్లభాపరమాగతిః । తథానారాధితేచైవ సాత్వికేనతుకర్మణా । ఇతిజయాఖ్యాభగవద్వచనేనారాధ్యారాధనజిజ్ఞాసా ప్రస్తూయతే. ఆరాధ్యంభగవచ్ఛబ్దవాచ్యం. భగవచ్ఛబ్దార్థస్తువామనసంహితాయాం। జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంసిషడ్గుణాః ॥ షణ్ణాంగుణానాంనివహో భగఇత్యభిధీయతే ॥ భగోస్తిభగవానిత్థం భగవచ్ఛాస్త్రనిర్ణయః । మయ్యేవభగవచ్ఛబ్దో నాన్యదేవేషువర్తతే॥ జ్ఞానాదయోనిరుక్తాఃఅహిర్బుధ్న్యసంహితాయాం ॥ అజడంస్వాత్మసంబోధి నిత్యంసర్వావగాహనం । జ్ఞానంనామగుణంప్రాహుః ప్రథ

తే ॥ అన్యత్రమంత్రశాస్త్రే ॥ సృష్టిశ్చప్రళయశ్చైవ దేవానాంచతథార్చనం । సాధనంచైవసర్వేషాం పురశ్చరణమేవచ। షట్కర్మసాధనంచైవ జ్ఞానయోగశ్చతుర్విధః । సప్తభిర్లక్షణైర్యుక్తం త్వాగమంతద్విదోవిదుః ॥ తంత్రశాస్త్రే ॥ సిద్ధంసిద్ధైఃప్రమాణైస్తుహితంచాత్రపరత్రచ । ఆగమంశాస్త్రమాప్తానామితి ॥ ఈశ్వరే ॥ కర్తవ్యత్వేనవైయత్ర చాతురాత్మ్యముపాసతే । క్రమాగతైస్స్వసంజ్ఞాభిర్బ్రాహ్మణైరాగమంకృతమితి ॥ అన్యత్ర ఆపమంతాద్గమయతీధర్మార్థపరంపదం । ఆగమస్తేనకథితఇతివేదవిదోవిదుః ॥

మంగుణచింతకాః । స్వరూపం బ్రహ్మణస్తచ్చ గుణశ్చపరిగీయతే। జగత్ప్రకృతిభావో యస్యాశక్తిః పరికీర్తితా । కర్తృత్వంనామయత్తస్య స్వాతంత్ర్యపరిబృంహితం।ఐశ్వర్యంనామతత్ప్రోక్తం గుణతత్త్వార్థచింతకైః । శ్రమహానిస్తుయాతస్య సంతతంకుర్వతో జగత్ ।బలంనామగుణస్తస్య కథితో గుణవిత్తమైః । తస్యోపాదానభావేపి వికారవిరహోహియః । వీర్యంనామగుణస్సోయ మచ్యుతత్వాత్పరాహ్వయః । సహకార్యనపేక్షాయా తత్తేజస్సముదాహృతం ॥ ఏతేశక్త్యాదయః పంచ గుణాజ్ఞానస్యకీర్తితాః ఇతి । భగవచ్ఛబ్దవాచ్యంతల్లక్ష్మీనారాయణాఖ్యం. లక్ష్మీతంత్రే భవద్భావాత్మకంబ్రహ్మ తతస్తచ్ఛాశ్వతంపదం।భవన్నారాయణోదేవో భావోలక్ష్మీరహంపరా।లక్ష్మీనారాయణాఖ్యాతం అతోబ్రహ్మసనాతనం । అన్యోన్యేనవినాభావా దన్యోన్యేనసమన్వయాత్ తాదాత్మ్యంవిద్ధిసంబంధం మమనాథస్యచోభయోరితి ॥ అనయోరేకతత్వతాతత్త్వైవ తస్యాహంపరమాశక్తి రహంతానంతచిన్మయి । భిన్నాభిన్నాచవర్తేహం జోత్స్నేవహిమదీధితేః॥ తావావాంతత్వమేకన్తు ద్విధాభూత్వావ్యవస్థితౌ । అంతరాత్మాతయాతత్త దహంకారపదాస్పదం॥ అచింత్యానుయోజ్యేన హేతునాయేనకేనచిత్ । శక్తిమచ్ఛక్తిభావేన తద్విధావ్యవతిష్ఠతే ॥ ఇతి ॥ అత్రవిశేషస్తస్మిన్నేవలక్ష్మీతంత్రే ॥ సుసిద్ధయోగతత్వానా మధికారఃపరాత్మని । వ్యామిశ్రయోగయుక్తానాం మధ్యానాంవ్యూహభావనే । వైభవీయాదిరూపేషు వివేకవిధురాత్మనామితి । ఆరాధనంతు మంత్రసిద్ధాంతాది లక్షణతత్తత్సంహితోక్తంసిద్ధాంతాంతరసంకీర్ణంచ ॥ పాద్మే ॥ సిద్ధాంతేషుచతుర్ష్వేకం పూర్వైర్మన్నూర్భిరనుష్ఠితం త్యక్త్వాసమాశ్రయేదన్యం నరోభవతికిల్బిషీ । తస్మాజ్జన్మప్రభృత్యేక రాద్ధాంతనియతోభవేత్ । అన్యథాకులమాత్మానం సర్వంనాశయతిస్వయం।

మంత్రమండలకుండాది క్రియాముద్రోపచారకైః । యోగం నయతి యో మోహాత్ స్వసిద్ధాంతోక్తవర్త్మనా । సోపిస్వకులజాన్సర్వాన్పరమాత్మానమంజసా । నయేన్నిరయమత్యుగ్రం పురుషాన్పురుషాధమః । నిష్ఫలాచక్రియాతస్య ప్రత్యుతానర్థకారణం । కుర్యేచ్ఛదేవస్తల్లోపో రాజరాష్ట్రక్షయావహః । ఇత్యాదియోగసిద్ధాధి కార్యారాధ్యత్వాత్పరస్యపరవాసుదేవప్రధానం మంత్రసిద్ధాంతలక్షణాం తేష్వయంమంత్రసిద్ధాంతః పాద్మసంజ్ఞోవిధీయతే ॥ ఇతిపాద్మవచనాత్ మంత్రసిద్ధాన్తినాం పాద్మసంహితానుష్ఠానమేవశరణం నాన్యథా. తస్మాత్పాద్మసంహితామూలమనుసృత్య తత్రత్య అంగమంత్రోద్ధారాధ్యాయోక్త మంత్రానేవ సర్వత్రోద్ధృత్య తత్రఅనుక్తవిషయాన్సర్వాన్ అభ్యుపగమన్యాయేన ॥ సాధితఃపరతంత్రే యస్స్వతంత్రేచసమాశ్రితః। సహ్యాభ్యుపగమోన్యాయో మనసోఽనుమతియథా ॥ ఇతిసంహితాంతరేపిసంగృహ్యా ఇతర క్రియాకైరవచంద్రికా ప్రయోగమణిమాలికా సాత్వతామృతసార చంద్రికా ప్రయోగదీపికాదిప్రాచీనప్రయోగానవలంబ్య మంత్రసాంకర్యాదిపంచవిధసాంకర్యదోషరహిత ఏషఃప్రయోగోరచితః ॥

గ్రంధస్యాస్యముద్రణే ప్రథమతఏవ పుస్తకత్రిశతీపరిగ్రహణం ప్రతిశ్రుత్య బహూపకృతవతాం రాజాధికరణకాణామహామతికృతజ్ఞాస్మి

బహోఃకాలాత్ యథాసమయ ముపకృత్ ప్రోత్సాహ్యాపుస్తక విలేఖనప్రకాశనయోః మహత్సాహ్యామారచితవతా మాస్తికాగ్రేసరాణాంవైదికనిష్ఠాగరిష్ఠానాం శ్రీమతాం జనరల్ సెక్రటరి ఆరావముధైయ్యంగార్యాణామహాంసుచిరమధమర్ణోస్మి

ఆమూలచూడమస్య గ్రంధస్య పరిశోధనేన ప్రకటీకృతాను కంపానాం శ్రీమన్మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా పుస్తకాగార పండితానాం వ్యాకరణవిదుషాం శ్రీమతాం శ్రీనివాసరాఘవాచార్యాణాముపహారామ్యనంతాన్ ప్రణామాన్

ఆకల్పం విలసంతుసాత్వతమత ప్రస్పర్ధిదుష్పద్ధతి
వ్యాముగ్ధోద్ధతదుర్విదగ్ధపరిషద్వైదగ్ధ్యవిధ్వంసినః ।
శ్రీమన్నాథమునీంద్రవర్ధితధియోనిర్ధూతవిశ్వాశివాః
సంతస్సంతతగద్యపద్యపదవీహృద్యానవద్యోక్తయః ॥

ఇతి

పాంచరాత్రికాణామనుచరః

ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టాచార్యః

శ్రీమన్ మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా

పాంచరాత్రాగమోపాధ్యాయః ॥

మైసూరు.

దీపికాయాం స్మృతా గ్రంథాః.

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

———— :o: ————

పుటమ్	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧	౪	పద్మసంసంవర్తకం	పద్మాసనసంవర్తకం
,,	౬	సమస్తాస్	సమస్తాన్
,,	౧౦	కాల్యకమ్మర్ణ	కాల్యంకమర్ణ
౪	౧	నిత్యార్చపద్ధతిః	నిత్యార్చనపద్ధతిః
,,	౩	శిరోమస్త్రేణ	శిరోమంత్రేణ
,,	౧౦	ద్రష్టవ్యః	ద్రష్టవ్యాః
,,	౨౦	దీపదానేష్వర్ఘ్య	దీపదానేఘ్వర్ఘ్య
౭	౨	నిర్వర్తత్తర్యామ్యహం	నిర్వర్తర్యామ్యహం
౧౨	౧౫	స్వయంవ్యక్థే	స్వయంవ్యక్తే
౧౬	౬	ఋషిఖ్యోనమః	ఋషిభ్యోనమః
౧౯	౭	ద్వాదభార్	ద్వాదభార్
౨౨	౬	ప్రణవాఖ్యస్య	ప్రణవాఖ్యస్య
౨౫	౧౫	మంత్రార్చ్చనే	మంత్రార్చనే
౨౯	౫	వహ్నిమండలమధస్తం	వహ్నిమండలమధ్యస్థం
౩౦	౨	సితస్నిగ్ధతి	సితస్నిగ్ధ
౩౧	౮	ద్వాపపరం	ద్వాపరం
౩౨	౪	సంకల్పసిద్ధ్యై	సంకల్పసిద్ధై
౩౩	౫	న్తుతిఘోషైః	స్తుతిఘోషైః
,,	౨౧	తధాప్యనేస	తధాప్యనేన
౩౪	౨	ఆగచ్ఛ	ఆగచ్ఛ

౩౪	౬	విధిః	విధిః
౪౦	౨	ధూపమంతరాశిస్థై	ధూపమంతరాశిస్థై
,,	౭	సవ్యహాస్తే	సవ్యహాస్తే
౪౧	౫	అథర్వ	అథర్వ
౪౪	౧	తోయేస	తోయేన
౪౫	౪	ధన్యోస్మ్రను	ధన్యోస్మ్యను
౪౬	౧౩	పుసర్న్మాలె	పునర్న్మాలె
౫౮	౩	ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పత	ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పతే
౬౩	౧౮	సంపూర్ణ ం	సంపూర్ణం
౮౯	౧౦	అర్పితం	అర్పితం
౯౦	౧౫	త్రిస్రా	స్త్రిస్రా
౧౦౩	౧౫	పున్త్రీశరీరామ్	మన్త్రీశరీరామ్
౧౦౪	౧	స్వశేప	స్వశేష
౧౦౯	౧౧	శ్రీం-ఓం	ఓం-శ్రీం-ఓం
౧౨౫	౧౦	ప్రథుతర	పృథుతర

పరిశిష్టము.

—(౦.)—

౧-౨ చండాయనమః ఇత్యనంతరం ద్వారోర్ధ్వోదుంబరస్యప్రా
గ్భాగే ఓం-శాంత్యైనమః దక్షిణే ఓం-సరస్వత్యైనమః.

౧౬-౩ ఓం-అసురవిధ్వంసాయనమః ఇత్యనంతరం ఓం-కుబేరాత్మా
యనమః

౭౧-౯ ఓం-హ్రీం-పృథివ్యాత్మనేహుం ఫట్ నమః ఇత్యనంతరం ఓం-
అం-అబాత్మనేహుంఫట్ నమః ఓం-తెం-తేజ ఆత్మనేహుం
ఫట్ నమః ఇతిపఠితవ్యం

అస్త్రముద్రా ॥ తర్జన్యంగుష్ఠశిరసిస్ఫోటయేత్ చక్రవత్ స్మరన్ ।
దిక్షుసర్వాసు శేషాభిర్ముష్టింబధ్వాచతుర్ముఖ। సైషాస్త్రముద్రావిజ్ఞేయా

స్వాగతముద్రా॥ ఉత్తానీకృత్యహస్తంచవక్రతాంగులిభిఃక్రమాత్
అంగుష్ఠంచపృథక్కృత్వాజ్ఞేయాస్వాగతముద్రికా । సాచైవప్రార్థన
నాముద్రాసాచైవపాదానముద్రికా ॥

ఆవాహనముద్రా ॥ హస్తాభ్యామంజలింకృత్వా ఈషద్వికసితంస్ఫు
టం । ఆవాహనస్యముద్రైషాకథితాకమలాసన ॥

ధూపముద్రా ॥ సంహృతాగ్రాంగులీనాంతుకృత్వావ్యతికరాంగు
లీః । సహైవోర్ధ్వీకృతాంగుష్ఠౌకరాభ్యాంధూపముద్రికా ॥

దీపముద్రా ॥ ఊర్ధ్వంతుమధ్యమాంకృత్వాసంహృత్యాంగుష్ఠమే
వచ । తర్జన్యానామికాభ్యాంతుసంహృత్యతుకనిష్ఠికాం । తైనైవ
వామహస్తేనగతిస్తేనకృతాతుయా । దీపముద్రేతినాప్రోక్తాదేవదేవ
ప్రియాసదా ॥

——— ※

శ్రీః

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః

నిత్యార్చన పద్ధతిః.

శ్రీశం శంఖగదారి పంకజధరం బ్రహ్మాణమబ్జాసనం ।
యోగీంద్రంకపిలంద్విజిహ్వనృపతింపద్మాసనసంవర్తకం ।
కణ్వంసర్వమునీంద్రసంస్తుతపదాంభోజానసమస్తాన్ గురూన్ ।
శ్రీవిష్ణ్వాగమసారసింధుకలశీడింభానదంభాన్ భజే ॥

వందేలక్ష్మీపతిందేవం శంఖచక్రగదాధరం విద్యామూర్తిం హయగ్రీవం శబ్దార్థజ్ఞానసిద్ధయే ॥

అథాచార్యః కాల్యంకర్మయథావిధినిర్వర్త్య భగవదాలయమాసాద్య పాదావాజానుహస్తావామణిబంధనంప్రక్షాళ్య ద్వారా

॥ శ్రీయైనమః ॥

శ్రీపాంచరాత్రవక్తారం నారాయణమహంశ్రియమ్ ।
చమూపతించతుర్వక్త్రం కౌశికాదిగురూన్ భజే ॥

శ్రీ పాంచరాత్రశాస్త్రాణి సాత్వతాదీనిశాస్త్రతః । కేశవార్య ముఖాల్లబ్ధ్వాతదర్థాంశ్చవిశేషతః ॥ తేభ్యః పూజోపయుక్తానిపాద్మేఽనుక్తానియానిచ ॥ సంగృహ్యతానిసర్వాణిసుఖబోధాయకారిణామ్ ॥ భగవద్వంశజాతేనరంగరాజేనకారిణా ॥ క్రియతేపాద్మమార్గేణభగవద్యాగదీపికా ॥

చమ్య బలిపీఠస్యపురతస్సాష్టాంగం ప్రణమ్య ఆలయం ద్విః ప్రదక్షిణీకృత్య గర్భగేహద్వారపార్శ్వం గత్వా హృదయే-ఓం-జ్ఞానాయనమః

తంత్రాంతరేఽపికథితం అనుక్తంగ్రాహ్యమేవహి ॥ అనుక్తమన్యతోగ్రాహ్యంవిరుద్ధంతూపేక్షితం ॥ ఏవంపాద్మాదివచనాన్నసాంకర్యం కదాచన । తస్మాదారాధకైర్గ్రాహ్యోనిరసూయాపరైస్సదా ॥ ౨ ॥

ఆచార్యః ఇతి ॥ భగవచ్ఛాస్త్రేపాంచరాత్రికాణామేవ ఆచార్యశబ్దవాచ్యత్వంప్రసిద్ధమ్ ॥ తద్యథా పాద్మేప్రతిష్ఠావిధౌ ॥ శ్లో ॥ ఆచార్యలక్షణంబ్రహ్మన్కథయామియథాతథమ్ ॥ ఆదౌతుబ్రాహ్మణోవిద్వాన్పంచరాత్రపరాయణః ॥ ఆచార్యంవరయేత్పూర్వంతదధీనాహిసిద్ధయః ॥ ఇతి ॥ కింతు పాంచరాత్రికాణాం అన్యానినామాన్యపి సుప్రసిద్ధాని యథా భాగవతః, భట్టారకః, భగవద్వంశ్యః, సుమంత్రీ, కారీ, దేశికః, సాత్వతః, ఏకాయనః, ఏకాన్తికః, వాసుదేవికః, పాంచరాత్రికః, ఇత్యాది ॥

కాల్యం కర్మ ఇతి, అనంతాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ స్నానాచమనశౌచేనప్రాణాయామేనదేశికః । అంతర్బహిశ్శరీరస్య సాధకస్యవిశుద్ధ్యతి ॥ స్నానమూలాఃక్రియాస్సర్వాఃఫలసంసిద్ధిహేతవః ॥ తస్మాత్స్నానంప్రకుర్వీతదేవర్షిపితృతర్పణే ॥ ౨ ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పాద్మేసప్తవిధస్నానస్వరూపముక్త్వా తత్రైవత్రయోదశాధ్యాయే పంచకాలవిధౌ అఘమర్షణస్నానముక్తం ॥ శ్లో ॥ న్యాసమగ్రేషడంగానాంకృత్వాదాయమృదంకరే । సవ్యేనిధాయకృత్వాతుత్రిధామూలాగ్రమధ్యతః మూలేస్థితాంమృదంపూర్వంమధిసుస్త్రాస్త్రవిద్యయా విదిక్షుదిక్షువోర్ధ్వాధస్సూపధరాను సంక్షిపేత్ । తతోమధ్యస్థితాంమృ

శిరసి–ఓం బలాయస్వాహా శిఖాయాం ఓం–వీర్యాయవషట్ బాహ్వోః
ఓం–ఐశ్వర్యాయ–హుం నేత్రయోః–ఓం–తేజసే–ఫట్ శిరః పరితః–

త్వా౨ముదకేమూలవిద్యయా । నిక్షిప్యభాగమగ్రస్థంకరాభ్యాంకర
యోరూర్ధ్వయోః విధాయపాకమంభోభిర్దర్శయిత్వాచప్లావణం ।
అస్త్రహీనాంగవిద్యాభిరాపాదతలమస్తకం । ఆలిప్యదేహమఖిలమవ
గాహ్యచవారిషు । దేవమావాహ్యలక్ష్మీశందత్వాచార్ఘ్యాదికంత
తః । తత్పాదక్షాళనాంభోభిఃపాణిభ్యాంకుంభముద్రయా । పావనైశ్శి
రసిన్యస్తైరాత్మానమభిషిచ్యచ । వాసుదేవమభిధ్యాయన్ అఘమర్ష
ణమాచరేత్ । ఇతి స్నానంవాతప్తతోయేనదోషవైషమ్యసంభవే ।
నాభేరధస్తాద్వాదేహంక్షాళయిత్వాత్మనస్తనుం । ఇతి పాద్మేత్రయో
దశే అథవాదేశకాలాదిశరీరస్యగుణానపి । సమాలోచ్యతతోదేవిహ్యా
జ్ఞోక్తదేనాథవారమెవమన్త్రస్నానాదివాకృత్వానిత్యకర్మసమాచరేత్
ఇతి శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ఆజానుపాదౌప్రక్షాల్యేతి । కపింజలే పంచ
దశే పాదప్రక్షాళనంకృత్వా ఆచమ్యచజితేంద్రియః । గేహంప్రదక్షి
ణీకృత్యద్వారపార్శ్వేసమాచరేత్ । శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే, ప్రక్షాళ్య
పాణిపాదంచగోపురస్యబహిస్థలే ఆచమ్యాస్త్రమర్హాపీఠంప్రదక్షిణ్యా
నవైతతః ॥ ఇతి ॥ ఆచమనమితి ॥ విష్ణుతిలకే, పంచమే ॥ పూజా
యాంబ్రహ్మయజ్ఞాదౌయోగశ్రాద్ధేచమైథునే । మౌంజీయజ్ఞోపవీతాది
ధారణేభోజనేతథా ॥ ఆద్యంతయోర్ద్విరాచామేద్దేవయజ్ఞాదిపంచసు॥
ప్రణమ్యేతి ॥ అత్రఅష్టాంగప్రణామోదర్శితః । పాద్మే॥ శ్లో ॥పద్భ్యాం
కరాభ్యాంజానుభ్యామురసాశిరసాదృశా ॥ మనసావచసాచైవప్రణా
మోఽష్టాంగఉచ్యతే ॥ ఈశ్వరేద్వావింశే । దండవత్ప్రణిపాతైస్తున

ప్రాకారవత్-ఓం-శక్త్యై-వౌషట్ ఏవంక్రమేణ-షడంగన్యాసంకృత్వా తాళత్రయంవిధాయ ద్వారాభిముఖంస్థితః ఘంటాచాలనపూర్వ

మస్కుర్యాచ్చతుర్దిశం ॥ తత్రైవ ॥ ద్వివారంవాచతుర్వారంప్రణమేయుశ్చభక్తితః ॥

ద్విఃప్రదక్షిణీకృత్యేతి ॥ పౌష్కరె ॥ ఏకంగాణాధిపేసుర్యా ద్వేసూర్యేత్రీణిశంకరె ॥ చత్వారికేశవేదేవెసప్తాశ్వత్థేప్రదక్షిణాం ॥ పాదౌపాదాన్తరెయస్యకరౌచలనవర్జితౌ ॥ స్తుతివార్చిహృదిధ్యానం చతురంగంప్రదక్షిణమ్॥అన్యత్ర ॥ ఏకాంచణ్డ్యాంరవౌసప్తతిస్రోదద్యాద్వినాయకె ॥ చతస్రఃకెశవెదద్యాచ్ఛివస్యద్విః ప్రదక్షిణమ్ ॥

షడంగన్యాసమితి ॥ అత్రసామాన్యనిర్దేశాత్ కేవలాంగమంత్రాణామేవగ్రహణం॥అంగమంత్రాస్తుసంహితాభేదేనభిన్నాః॥ తత్తదధికారిణాంతత్తత్సంహితోక్తమంత్రగహణస్యైవన్యాయ్యత్వాత్ ॥ పాద్మేచర్యాపాదెత్రయోవింశె ॥ శ్లో ॥ జ్ఞానంబలంతథావీర్యమైశ్వర్యం తేజసాసహ ॥ శక్తిరేతేచతుర్థ్యంతానమస్స్వాహావషట్తథా ॥ హుంఫట్ వౌషట్క్రమాదేతదవసానాశ్చభానవః ॥ అంగానిహృదయాద్యేషుషట్సుస్థానేషుమంత్రిణా ॥ ప్రయోజ్యాన్రిప్రయోగేషుమంత్రస్యాంగఃకృతోభవేత్ ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర షడంగన్యాసప్రయోజనమాహ విహగేంద్రే ॥ శ్లో ॥ పూజాజపార్చనాహోమాఃసిద్ధిమంత్రకృతాఅపి ॥ అంగన్యాసవిధురానదాస్యంతిఫలాన్యమీ ॥ గౌతమేన ॥ శ్లో ॥ ఇజ్యమానోహృదాత్మాయాంహృదయెస్యాచ్చిదాత్మకః ॥ క్రియతెతత్పరత్వంతుహృన్మంత్రేణతమఃపరం ॥ సర్వజ్ఞాదిగుణోత్తుంగెసంవిద్రూ

కం ఓం యాం వాయవేనమ ఇతి వాయుమంత్రేణ కవాటం ఉద్ఘాట్య-
దేవవ్రతేనసామ్నా ప్రణవేనవా దక్షిణాంఘ్రిణా అంతఃప్రవిశ్య

పైపరాత్మని ॥ క్రియతేవిషయాహారః శిరోవస్త్రేణధీమతా ॥ హృచ్ఛిరోయూపచిద్ధామనియతాభావనాదృఢా ॥ క్రియతేనిజదేవస్యశిఖామంత్రేణసాదరం ॥ మంత్రాత్మకస్యదేహస్యమంత్రవాచ్యేనతేజసా ॥ సర్వతోవర్మమంత్రేణక్రియతేనాన్యసంవృతిః ॥ యద్దదాతిపరంజ్ఞానంసంవిద్రూపేపరాత్మని ॥ హృదయాదిమయంతేజఃస్యాదేతన్నేత్రసంజ్ఞకమ్ ॥ ఆధ్యాత్మికాదిరూపంయత్ సాధకస్యవినాశయేత్ ॥ అవిద్యాజాతమస్త్రంతత్ పరంధామసమీరితం ॥ ఇతి ॥ షడంగముద్రాఃపాద్మే ముద్రాలక్షణేద్రష్టవ్యాః ॥

తాళత్రయమితి ॥ విహగేంద్రేష్ఠపటలే ॥ శ్లో ॥ దక్షేణవామంసంతాడ్యవామహస్తేనదక్షిణం ॥ వామందక్షిణహస్తేనకుర్యాత్తాళత్రయంబుధః ॥ ఏకతాళేనమరణంద్వితాళేవ్యాధిపీడనం ॥ త్రితాళేసుఖమాప్నోతితస్మాత్తాళత్రయంకురు ॥ ఇతి ॥

ఘంటాచాలనపూర్వకమితి ॥ పాద్మేక్రియాపాదేత్రింశే ॥ ఉద్ఘాటనేకవాటస్యప్రస్తుతేపూజనేతథా ॥ ఆవాహనార్ఘ్యేస్నపనేపుష్పేధూపేచదీపకే ॥ నీరాజనేయవనికాసముద్ధారేనివేదనే ॥ హోమభూతబలౌకర్మణ్యుద్వాహేచలనంమణేః ॥ పారమేశ్వరేషష్ఠే ॥ గణేశపీఠద్వారస్థదేవానామర్చనేతతః ॥ ఆహూతికాలేమంత్రాణాంధూపదానవిశేషతః ॥ దీపదానేఽర్ఘ్యదానేచతథానైవేద్యర్ఘోషణే ॥ జపస్తుత్యవసానాభ్యాంప్రవృత్తేచాగ్నితర్పణే ॥ పూర్ణాహుతిప్రదా

పుండరీకాక్షవిద్యయా భగవంతంప్రణమ్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతీరూపాయ
నమః ఇతి నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య ప్రబుద్ధత్వంజగన్నాథప్రబుద్ధపరమేశ్వ

నేచమంత్రాణాం విసర్జనే ॥ విష్వక్సేనార్చనేచైవతత్పూజాప్రతిపాదనే ॥ బలిప్రదానకాలేతు దేవతానాంవిశేషతః ॥ తతోన్యదస్మాద్విహితంచాలనంసిద్ధిమిచ్ఛతాం ॥ ప్రయోజనమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఉత్సాదనంపిశాచాదేః ప్రీణనంచహరేఃపరం ॥ సన్నిధానమమర్త్యానాం ఘంటాయాశ్చాలనాద్భవేత్ ॥ ఘంటాధిదేవతానాహ ॥ నారదీయే ॥ ఘంటాయాంవాసుదేవంచజిహ్వాయాంతుసరస్వతీం ॥ తాడనంవహ్నిదైవత్యందండేచైవతుభాస్కరం ॥ నాదంతుఈశ్వరంప్రోక్తంఘంటాయామధిదైవతాః ॥ అసంస్కృతఘంటాచాలనేప్రత్యవాయమాహ పాద్మే॥ అసంస్కృతాయాశ్చలనేగ్రామాదేశ్చలనంభవేత్ ॥ నిష్ఫలాచాపిపూజాస్యాత్పరస్యపరమాత్మనః ॥ ఇతి ॥

దక్షిణాంఘ్రిణా అంతఃప్రవిశ్యేతి ॥ ఈశ్వరేవారమేశ్వరేచ ॥ శ్లో ॥ ప్రాసాదాంతఃప్రవేశార్థంతతోద్వారంతుచేతసా ॥ త్రిభాగీకృత్యతన్మధ్యభాగమేకంద్విధాపునః ॥ విభజ్యవామదేశేదక్షిణేనాంఘ్రిణాతతః ॥ శనైశ్శనైఃప్రవేశ్యాన్తస్స్వాస్త్రమంత్రేణతేనవై ॥ విష్ణుతిలకే తృతీయే ॥ ద్వారస్యవామభాగేతుదక్షిణేనపదావిశేత్ ॥ ఇతి ॥

పుండరీకాక్షవిద్యయేతి ॥ జితంతేపుండరీకాక్షనమస్తేవిశ్వభావన ॥ నమస్తేస్తుహృషీకేశమహాపురుషపూర్వజ ॥ ఇతిభగవత్పాదా దక్షిణకరేణ దక్షిణం వామకరేణవామ మిత్యేవంక్రమేణ హస్తాభ్యాం శిరసాచావలంబ్య ప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ అభివాద్యహరింమాంచభక్త్యై

ర । ప్రబుద్ధపుండరీకాక్షభక్తానామనుకంపయా । త్వయిప్రబుద్ధేదేవే
శతనాగ్రేపరమేశ్వర॥లౌకికానిహియజ్ఞాని తానినిర్వర్త్యయామ్యహం।

వంగురుసంతతిం ॥ గృహిత్వామానసీమాజ్ఞాం తేభ్యస్తుశిరసానత ॥
ఇతిలక్ష్మీతంత్రే ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ ఔపగాయనముఖ్యాస్తేనానాగో
త్రాముముక్షవః ॥ తేషాంబుద్ధిస్సముత్పన్నా మోక్షైకఫలదాయినీ ॥
తేసర్వేసహసంగమ్యబ్రహ్మాణంప్రోచురవ్యయం ॥ మోక్షమార్గావ
యాంబ్రహ్మన్ మోక్షోపాయవిధిత్సయాశరణంత్వామిహప్రాప్తాజన్మమృ
త్యుజిగీషవః ॥ ఔపగాయనముఖ్యానాంతాపసానాంచతుర్ముఖః ॥
ఇతిబ్రువాణానాహూయతదనుగ్రహకామ్యయా పంచరాత్రోక్తమా
ర్గేణమంత్రసిద్ధాంతవర్త్మనా ॥ దీక్షయిత్వాయథాన్యాయంచక్రవారి
జమండలే॥ఆహూతాన్దీక్షితాన్ బ్రహ్మాకర్తవ్యమిదమాదిశత్ ॥తత్రైవ
సార్ధకోటిప్రమాణేనబ్రహ్మణాకేశవాచ్ఛ్రుతం ॥ కపిలాయదదౌబ్ర
హ్మాలక్షాణాంపంచకంపునః । కపిలోపిచపద్మాయప్రదదౌలక్షమాత్ర
యా ॥ పద్మోపిదత్త్వాన్సహ్యాంఅయుతగ్రంథసంఖ్యయా ॥ యస్మాత్ప
ద్మోపదిష్టేయంతస్మాత్సాపాద్మసంజ్ఞికా ॥ మోక్షైకఫలదంబ్రహ్మన్
మయాతస్మాత్ శ్రుతంబుషె ॥ తేనైవాద్యేనధర్మేణబ్రహ్మాలోకపితా
మహః ॥ ఆరాధయన్ హరిందేవంవిష్ణుంనారాయణంప్రభుం ॥ ఇత్యు
క్తరీత్యా ॥ ఆదౌవాసుదేవః తతశ్శ్రీ స్తతస్సేనేశ స్తతోబ్రహ్మా తత
ఔపగాయన శాండిల్య భరద్వాజ కౌశిక మౌంజాయనమహర్ష
యః ॥ తతస్తదాదిస్వాచార్యపర్యంత గురవః । ఏవమాచార్యపరం
పరాంమూర్ధ్నికృతాంజలిర్మనసాప్రణమేత్ ॥ యద్వా వారమే
శ్వరోక్తరీత్యా ॥ శ్లో ॥ విష్వక్సేనంగణాధీశంగురూంశ్చతదనంతరమ్॥

అగ్రగతస్సర్వయజ్ఞానాంత్వం ప్రభుర్నామతస్సదా॥ నాపరేషుజగన్నాథ పూజితేషుసురేష్వపి । మయియజ్ఞసమాప్తిస్యత్త్వయిసంతర్పితే తేన లే॥ సర్వేదేవానలముఖాః తథాగ్నిస్త్వన్ముఖేకృతః । బ్రహ్మోస్వయం బ్రహ్మలోకేస్వర్గేస్వర్గనివాసినః । సాత్వికాః మానుషే లోకేనాగాద్యాశ్చరసాతలే॥ త్వాంహి ప్రబోధయంత్యేతేస్వార్థసంసిద్ధయేసదా । త్యజయోగమయీం నిద్రాం కృపాంకురుసనాతన ॥ ఇతి సశంఖతూర్యకా

గురూన్పరమసంజ్ఞాంశ్చయజేత్సర్వగురూంస్తథేతి ॥ స్వాచార్యాది శ్రీధరాన్తంవా ప్రణమేత్ ॥ ఉభయపక్షేప్యాదౌ ఓమ్ అస్మద్గురుభ్యో నమః ఓం అస్మత్పరమగురుభ్యోనమః అస్మత్సర్వగురుభ్యోనమః ॥ ఇతిస్వాచార్యాది సర్వగురూన్ సముదాయతః ప్రణమ్య తతః ప్రత్యేకం ప్రణమేత్ ॥ ఇతి ॥

దీపాన్ప్రజ్వాల్యేతి ॥ ఆరోపణందీపస్య మన్త్రపూర్వకమేవ అన్యథా తన్మాత్రోక్తి వైయ్యర్థ్యం ॥ మంత్రస్తుచర్యాపాదేత్రయస్త్రింశే ॥ ఉద్గీథంకృతనాసిక్యం + దీపార్థంమనుమీరయేదితి ॥

ప్రబోధయేదితి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ భాస్కరస్యోదయాత్పూర్వంబహవస్సూతమాగధాః ॥ ప్రబోధయేయుర్దేవేశంస్తువంతో వాద్యవాదనైః ॥ శంఖధ్వనిసమోపేతదుందుభీపటహాస్వనైః ॥ వందిబృందోత్థితోచ్చాభినానానావాక్యైర్మహామతే ॥ మహాజయజయారావైః పునఃపునరుదీరితైః ॥ ప్రబోధలక్షణైస్తోత్రైః ఉత్థాప్యశయనాత్తతః ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ చాతుర్మాస్యవ్రతోక్త ప్రబోధనప్రకారఏవ ప్రయోగె ఉదితః ॥

హాళవాద్యఘోషైః ప్రబోధ్య భగవద్గాత్రాన్మాల్యాన్యపనీయ తైర్విష్వక్సేనమలంకృత్య ప్రణామమంజలించకృత్వా గర్భగేహమా

నిర్మాల్యాన్యపనీయేతి ॥ అనంతాఖ్యా విష్ణుతత్త్వేచ ॥ శ్లో ॥ దీపాన్సందీపయిత్వాతునిర్మాల్యమపకృష్యచ । విష్వక్సేనాయదత్వాతుసంమార్జ్యార్ఘ్యేణవారిణా ॥ ఉత్తరాశాంతతోగత్వాద్వితీయావరణాద్బహిః ॥ విష్వక్సేనాలయంప్రాప్యప్రణమేద్దండవత్క్షితౌ ॥ నిర్మాల్యాన్నిక్షిపేత్పశ్చాత్సేనానాథస్యమూర్ధని ॥ రంజయేద్వివిధైర్మాల్యైఃరంజయేచ్చచమూపతిం ॥ నభారంమేరుశిఖరంనభారంసప్తసాగరం । రాత్రౌపూజితనిర్మాల్యంప్రభాతేభారమద్భృతం ॥ అహోరాత్రంతునిర్మాల్యంప్రాతఃకాలేవిసర్జయేత్ ॥ ఇతిశాండిల్యా॥

గర్భగేహమార్జనాదికంకృత్వేతి ॥ శ్రీప్రశ్నే-అష్టావింశే ॥ పూజాకాలేపురాకుర్యాత్ పంచశుద్ధింగురూత్తమః ॥ స్థానశుద్ధింపాత్రశుద్ధింబింబశోధనమేవచ ॥ ఆత్మనోభూతశుద్ధించమంత్రవర్ణాస్తతోరమే ॥ అనిరుద్ధసంహితాయాం ॥ స్నానేనాచమనేనైవదేహశుద్ధిర్విశిష్యతే ॥ సత్త్వేనధ్యానయోగేనమనశ్శుద్ధిరిహోచ్యతే ॥ మార్జనాల్లేపనాచ్చైవస్థానశుద్ధిర్విధీయతే ॥ దహనాప్యాయనేనైవక్షాళనాత్ప్రోక్షణాదపి ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్విజానీయాత్సాధకఃపరమార్థవిత్ ॥ పీఠశుద్ధిః సాత్వతే ॥ ఆధారాద్భగవద్బింబాత్ భద్రపీఠాన్మలచ్యుతిః ॥ నకార్యాకంటకైర్లోహైఃమృదుకూర్చాదినావినా॥ పారమేశ్వరేషష్ఠే ॥ శ్లో ॥ యత్కించిత్పత్రపుష్పాద్యంపరిదృశ్యేతపీఠగం ॥ పాణినాతత్సమాహృత్యశుచిస్థానేనిధాయవై ॥ గవ్యైర్వాచామరైర్వాలైశ్శిఖిపక్షైఃకుశైరథ ॥ సమ్మార్జ్యభద్రపీఠన్తువాససాసుసితేనవా ॥

ర్జనాదికంకృత్వా అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి యథావిధి విష్ణుగాయత్ర్యా
ప్రక్షాళ్య ప్లోతవస్త్రేణ అంగాంబు నిర్మృజ్య సుధూపితధౌతవస్త్ర

ఇతిపారమేశ్వరే షష్ఠాధ్యాయే ॥ మయూరపింఛికాపుంజైర్దర్భము
ష్టిభిరేవవా ॥ వితానంగర్భగేహస్యహారేస్సింహాసనస్తథా ॥ భూమిం
భిత్తించపరితోవేదికాస్థానమేవచశుచీవఇతిమన్త్రేణప్రథమంమార్జ
యేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నేఅష్టావింశాధ్యాయే ॥ బింబశుద్ధిః—
శ్రీప్రశ్నే॥ అష్టావింశాధ్యాయే॥అలంకృతానిపూర్వేద్యుర్వస్త్రంమా
ల్యాంచచన్దనం। మూలబేరాదిబింబేభ్యఃపరిహృత్యతతోరమే ॥ తచ్ఛం
యోరితిమన్త్రేణశుద్ధవస్త్రేణశోధయేదితి।నారదీయేద్వితీయాధ్యాయే ।
పీఠస్థంపత్రపుష్పాద్యంవస్త్రేణాహృత్యమన్త్రవిత్ ॥ కుశైస్సంమార్జ్య
బింబాంచశుద్ధింకృత్వావిధానతః ॥ ఇతి ॥ అనన్తాఖ్యేఆరాధనప్రకరణే ॥
నిర్మాల్యశుద్ధింకృత్వాథదేవగాత్రన్తుదేశికః ॥ మార్జయిత్వాథ
కూర్చేనదేవగాత్రంపునఃపునః ॥ ఉశీరవంశకూర్చేనక్షాళయేచ్చాం
భసాతతః ॥ స్థానశుద్ధిః ॥ శ్రీప్రశ్నేఅష్టావింశాధ్యాయే ॥ కుంకుమాగ
రుకర్పూరచన్దనక్షోదవారిభిః ॥ గర్భగేహంసమాలిప్యవికిరేదక్షతాం
స్స్వయం ఇతి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ఆరాధనప్రకరణే ॥ సశలాకైస్తతోద
ర్భైఃసహదేవీవిమిశ్రితైః॥ సమ్మార్జ్యబహుతోయేనప్రక్షాళ్యాలిప్య
గోమయైః ॥ ఉపలిప్తమథాస్త్రేణసంవిధ్యశకలంత్యజేత్ ॥ పంచగవ్యే
నసాస్త్రేణవారిణాప్రోక్ష్యచన్దనైః ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరైస్సమాలి
ప్యసమన్తతః ॥ కుశదూర్వాక్షతాంశ్చైవవికిరేత్ స్థానశుద్ధయే ॥
ప్రాసాదంశోధయేదేవాంస్వయమేవతుదేశికః ॥ ప్రాసాదోద్దేశమఖిలం
మార్జయేత్ప్రోక్షయేత్తతః ॥ పరిచారైస్తుకర్తవ్యంబలిపీఠాన్త

ద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్య శిష్యేణాన్యేనపరిచారవరేణ వా ద్వారపూజాదిసర్వపరివారార్చనం కారయేత్।

మేనహి ॥ ఇతి॥ నారదీయేద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్థానశుద్ధింతతఃకుర్యాద్ధ్యానజేనతువహ్నినా ॥ పక్వంధ్యాత్వాస్థితింసర్వాంమృణ్మయస్యఘటంయథా । సేచయేదమృతేనైవస్థానంహేమమయాస్మరేదితి ॥ పాత్రశుద్ధిః ॥ పారమేశ్వరే ॥ షష్ఠాధ్యాయే ॥ పాత్రశుద్ధింతతఃకుర్యాద్యథాతచ్ఛృణుసత్తమ । అమ్లకల్కేనతోయేనహైమంతామ్రంవిశోధయేత్ ॥ రజతంగృహధూమేనశాన్తాంగారేణవాపునః ॥ భస్మమిశ్రేణతోయేనలోహాయుక్తంవిశోధయేత్ ॥ శంఖశుక్తిమయానాన్తులవణేనవిశోధనం ॥ ఫలపత్రమయానాంచమృద్భిరద్భిర్విశోధయేత్ ॥ లేపగంధాపనోదేనశుద్ధిర్భవతికారయేత్ ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్భవేత్యేవం యథావద్విధిచోదితం ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయే ॥ హేమాదిచేచ్ఛుక్కరయారజతానిసుధాదిభిః ॥ కాంస్యానిదారుజాతాని పూజాపాత్రాణివైరమే ॥ భస్మనామృత్స్నయాచైవశోధయేచ్చయథాక్రమం । అభిమన్త్ర్యచపాత్రాణిగాయత్ర్యావిష్ణుపూర్వయా ఇతి ॥

పరిచారవరేణవేతి ॥ పారమేశ్వరే ॥ అధికారిలక్షణే ॥ శ్లో ॥ పంచరాత్రవిధానేనపూజ్యమానేప్రతిష్ఠితే ॥ నాన్యేనపూజనంకార్యం విదుషాపికదాచన ॥ సద్భిర్విప్రైర్విరక్తైర్ముఖ్యైః పంచకాలపరాయణైః పూజనీయంవిశేషేణముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ త్రయీధర్మపరైర్విప్రైస్సిద్ధాన్తేష్వపిదీక్షితైః ॥ తదాచారరతైర్వాథతదలాభేఽనుక

పరివారార్చనవిధిః.

గర్భగృహద్వారస్యదక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓం-చం-చండాయనమః ఓం-ప్రిం-ప్రచండాయనమః-పశ్చిమే-ఓం-శ్రియైనమః

ల్పకే ॥ ప్రాసాదస్థాపితోదేవోహ్యేకేనార్చ్యోవిశేషతః ॥ బలిహోమాదిసంయుక్తోవిత్తాఢ్యేఽపికింపునః ॥ పంచకాలరతైర్ముఖ్యైః మంత్రసిద్ధాంతవేదిభిః ॥ పదార్థసప్తకప్రాజ్ఞైర్ద్వాదశాధ్యాత్మకోవిదైః ॥ త్రయోదశవిధకర్మణ్యభిసంధిపరైస్సదా ॥ కర్మసన్న్యాసిభిశ్చాప్తైర్ముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ తథాన్యైర్వాత్రయీనిష్ఠైఃసిద్ధాంతార్థవిశారదైః ॥ సమర్చనీయమనిశంద్విచతుష్షడ్భిరష్టభిః ॥ ద్విషట్షోడశవింశద్భిశ్చతుర్వింశతిభిస్తువా ॥ తేష్వేకఃపూజయేదంతఃపర్యాయేణదినంప్రతి ॥ ద్వౌచత్రయోవాచత్వారఃకుర్యురేవంపునఃపునః ॥ పరివారానర్చయేయురన్యేదేశికసత్తమాః ॥ అన్యోఽగ్నికార్యంకుర్వీతకుర్యాదన్యోబలింక్రమాత్ ॥ ఏతేషాముపకుర్వీరన్నన్యేభాగవతోత్తమాః ॥ గుర్వాదిష్టేనవిధినాకుర్యురన్యేచసాధకాః సర్వమేకేనవాకార్యంబహూనాంసంయుతాత్మనాం ॥ ప్రవీణానామభిజ్ఞానాందీక్షితానామసన్నిధౌ ॥ వైశేషికేషుప్రాప్తేషుబహుష్వాయతనార్చనే ॥ మూలాదావాహ్యబింబేషు ఇతిప్రారభ్య-శ్రీరంగాదౌస్వయంవ్యక్తస్థానేతుపరిచారకాః ॥ అశీతిసఙ్ఖ్యసంఖ్యాతాఃపాచకాశ్చతఏవహి ॥ సిద్ధప్రతిష్ఠితేస్థానేసప్తత్యేవతుతేస్మృతాః ॥ దేవప్రతిష్ఠితేషష్టిర్ద్వాత్రింశదృషికల్పితే ॥ మనుష్యనిర్మితేస్థానేత్రింశద్వింశత్తథా

ఉత్తరే–ఓం–రత్యైనమః తస్యాధః–ఓం–శాంత్యైనమః దక్షిణకవా టె–ఓం–విశ్వనేత్రాయనమః ఉత్తరకవాటె–ఓం–విశ్వవక్త్రాయనమః కవాటయోర్వేత్రదారుషు ఓం–వేదేభ్యోనమః ఓం–శాస్త్రేభ్యోనమః నారాచేషు ఓం–అమరేభ్యోనమః–కీలదేశేషు–ఓం–ఋషిభ్యోనమః పట్టికాయాం ఓం–భూతేశాయనమః కందపట్టద్వయే ఓం–విశ్వభావనాయనమః ద్వారమధ్యే–ఓం–క్షుం–వ్యాం క్షేత్రేశాయనమః అర్ధమంటపద్వారస్య–దక్షిణపార్శ్వే ఓం–శంఖాయనమః వామే ఓం–చక్రాయనమః అర్ధమంటపాగ్రదేశే ఓం–తార్క్ష్యాయనమః విమానే ఓం–విష్ణవే–ప్రాసాదరూపిణె–హుంఫట్స్వాహా విమానస్య ప్రాచ్యాం ఓం వరాహాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం–నృసింహాయనమః–వారుణ్యాం ఓం–శ్రీధరాయనమః ఉదీచ్యాం ఓం–హయశీర్షాయనమః విమానాధిష్ఠానస్యప్రాగ్భాగే–ఓం–పూర్ణాయనమః ఓం–పుష్క–

పివా ॥ అథవాభారమాత్రాన్యుస్స్నపనాదిషుకర్మను ॥ ఏకాయనదీక్షితావాచత్వారోఽప్యత్రయోపివా ఏవంభారానుసారేణక్రమేణపరివర్ధయేత్ ॥ యథాస్యాద్వృతుభారేషుద్వాదశాష్టాదశద్విజ ॥ ఏకస్తుకల్పనీయస్స్యాత్తాంబూలాపూపసాధనె ॥ ఏకస్తుకల్పనీయోంతఃపరిచారకకర్మణి ॥ ఏవంత్వశీతిసంఖ్యాస్యుఃపక్షభారాన్నసాధనె ॥ వర్ధయేదతఊర్ధ్వంచతత్తద్భారానుసారతః సాధకాఃపాచకాశ్చైవహ్యాచార్యవశవర్తినః॥ ఇత్యుక్తరీత్యాపరివారార్చనెదీక్షితపరిచారకాఏవగ్రాహ్యాః

పరివారార్చనమితి ॥ పరివారార్చనం ప్రాసాదార్చనంచ పాద్మె యోగాసనాంగమంత్రప్రకరణోక్తమెవగ్రాహ్యం ॥ నతు క్రియాకైరవచంద్రికాకారోక్త ద్వారావరణదేవతావిధిః ॥ తస్యప్రతి

రాయనమః ఆగ్నేయే ఓం-హస్తివదనాయనమః యామ్యే ఓం-పశు పతయేనమః వారుణే ఓం దక్షిణామూర్తయేనమః కౌబేరే ఓం-విశ్వరూపధృతేనమః ఐశానే-ఓం-భగవత్యైనమః అంతర్మండలాఖ్యప్రథమావరణ ప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః-ఓం-జయాయనమః ఓం-చంద్రాయనమః ఓం-విజయాయనమః ఓం-ఆదిత్యాయనమః దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-జయాయనమః ఓం-విజయాయనమః ప్రథమావరణభూతలె ఆగ్నేయే-ఓం-మన్మథాయ నమః నైఋతే ఓం-విధాత్రేనమః వాయవ్యే ఓం-విశ్వేశాయనమః ఐశానే-ఓం-షణ్ముఖాయనమః ఐంద్రె ఓం-దుర్గాయైనమః యామ్యే-ఓం-ధనదాయనమః వారుణె ఓం-రుద్రాయనమః కౌబేరె ఓం-క్షేత్రేశాయనమః సోమేశానాంతరె ఓం-విష్వక్సేనాయనమః దక్షిణ భూతలె ఓం-సప్తమాతృభ్యోనమః ఆసాంపార్శ్వయోః ఓం-వీరభ

ష్ఠామాత్రపరత్వాత్ ॥ పరివారార్చనస్యపృథగభిధానాచ్చ ॥ పరివారార్చనెయేమంత్రాః ప్రోక్తాః తేభ్యఏవబలిర్భవేత్సవెబలిదానంకార్యం॥ పరివారార్చనప్రకరణె బలిపీఠెషుసర్వత్రప్రథమావరణాదిషు। ఇత్యస్యైవ తత్రజ్ఞాపకత్వాత్ చతుర్భిరేవగంధాద్యైః పరివారార్చనంమతంఇతి భోజ్యాసనాన్తఉక్తం ॥ శతోపచారప్రకరణె ॥ ఆలేపశ్చందనాద్యంబుచర్చయేదిత్యాదినా తత్స్పష్టీకృతం ॥ కాలస్తు ॥ అనంతాఖ్యౌ ఉత్సవాద్యంగబింబానిసేనాన్యంవిహగేశ్వరం॥ చండంప్రచండంద్వారస్థంసర్వకాలేషుపూజయేత్ ॥ పాద్మే । ద్వారావరణదేవాంశ్చత్రిసంధ్యంచప్రపూజయేత్ ॥ నార్చయేదుపసంధ్యాయాం చండాదిద్వారపాలకాన్ ॥ ఇతి ॥ పాద్మే పంచావరణదేవతానామే

ద్రాయనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః నైఋతభూతలే ఓం-జ్యేష్ఠాయై నమః ఆవరణాష్టదిక్షు ఇంద్రాదీశానాంతాః అంతర్హారాఖ్యద్వితీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-పద్మధరాయనమః ఓం-పురుషాయనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-అచ్యుతాయనమః దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-ఖడ్గధరాయనమః ఓం-శార్ఙ్గధరాయనమః ఓం-వజ్రధరాయనమః ఓం-ముసలధరాయనమః ఓం-పాశధరాయనమః ఓం-అంకుశధరాయనమః ద్వితీయావరణభూతలే అష్టదిక్షుక్రమేణ ఓం-చక్రాయనమః ఓం-ముసలాయనమః ఓం-శంఖాయనమః ఓం-ఖడ్గాయనమః ఓం-కౌమోదక్యైనమః ఓం-ధనుషేనమః ఓం-వజ్రాయనమః ఓం-పద్మాయనమః మధ్యాంతర్హారాఖ్యతృతీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-ధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః ఓం-విధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః

ప్రోక్తత్వాత్తన్మంత్రాణ్యేవసర్వాణ్యుద్ధృత్యప్రయోగేనిరూపితాని ॥

విమానార్చనక్రియామాహ॥ పారమేశ్వరే॥ సమారాధనకాలేషు దేవస్యామితతేజసః । ద్వాఃస్థదేవార్చనంకృత్వాపూజయేత్తదనంతరం । నమస్కారపదాంతేనస్వనామ్నాప్రణవాదినా । అర్ఘ్యాలభనమాల్యైశ్చధూపేనద్విజసత్తమ । అగ్రతో దేవదేవస్యద్వారదేశస్య బాహ్యతః । అంతర్మండలదేశేతుగత్వావాపూజయేత్క్రమాత్ । ఏవంప్రాసాదభేదేతుయస్మిన్సాధకసత్తమైః । ఏకకాలంద్వికాలంవా త్రికాలంవార్చనంద్విజ । నిత్యశఃక్రియతేతత్రసదాసన్నిహితోవిభుః। అతఏవద్విజశ్రేష్ఠతదర్చనపురస్సరం । కుర్యాదారాధనంవిష్ణోస్సాధకస్సిద్ధిలాలసః। యఏవంకురుతేభక్త్యాహ్యనన్యపరయాసదా సోచిరా

దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-భద్రాయనమః ఓం-సుభద్రాయనమః ఓం-కృతాంతాయనమః ఓం-అసురవిధ్వంసాయనమః ఓం-కుబేరాయనమః తృతీయ్యావరణభూతలే యమాగ్నిమద్ధ్యే-ఓం-వసుభ్యోనమః యమరక్షోమద్ధ్యే ఓం పితృభ్యోనమః నైఋతవరుణమద్ధ్యే ఓం-విశ్వేదేవేభ్యోనమః పాశిమారుతమద్ధ్యే ఓం-సప్తఋషిభ్యోనమః కుబేరేశానమద్ధ్యే ఓం-ఏకాదశరుద్రేభ్యోనమః తత్రైవ ఓం-క్షేత్రపాలాయనమః తృతీయ్యావరణాష్టదిక్షు ఓం-కుముదాయనమః ఓం-కుముదాక్షాయనమః ఓం-పుండరీకాయనమః ఓం-వామనాయనమః ఓం-శంకుకర్ణాయనమః ఓం-సర్వనేత్రాయనమః ఓం-సుముఖాయనమః ఓం-సుప్రతిష్ఠితాయనమః మర్యాదాఖ్యతురీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-దుర్జయాయనమః ఓం-పూర్ణాయనమః ఓం ప్రబలాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః దక్షిణా

ల్లభతేకామాన్ిహాల్ కేపరత్రచ ॥ పాద్మేవిమానపురుషాకృతిభావనామాహ । ధ్యాయేద్రత్నస్థలన్ధామతప్తహేమవినిర్మితం । తత్రజీవంమహీంధ్యాయేద్వ్యాపకంతదుపానకం । బుద్ధించపిండికాన్పాదానహంకారంతథైవచ । పాదౌపాదశిలాజంఘే గర్భగేహంతథోదరం। స్తంభాన్బాహూన్కటించాపి । తథైవకటిమేఖలాం । జిహ్వాంవర్ణం తథానేత్రంప్రతిపక్వాచ్ఛమోహనం । అపానజలనిర్యాణం నాభికాంనాసికాంతథా । గవాక్షమక్షీగ్రీవాశ్చగ్రీవాన్స్కందాన్కపోలకా । శిరశ్చకలశంమాంసంప్రలేపంస్పర్శనంసుధాం । అస్థీనిచశిలాన్స్నాయూన్ధాతుశిలాధ్వజాన్ । కేశరోమాణికూర్చంచధ్యాత్వాధామపుమాకృతిమితి ॥

ద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-విశ్వభావనాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః ఓం-సంభవాయనమః ఓం-ప్రభవాయనమః ఓం-సుశోభనాయనమః ఓం-సుభద్రకాయనమః ప్రాఙ్గణక్లిప్తపీఠే ఓం-ఉత్తమగణేభ్యోనమః తురీయావరణాష్టదిక్షు ఓం-ఉపేంద్రాయనమః ఓం-ప్రాకృతాయనమః ఓం-పుణ్యాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః ఓం-విశ్వభావనాయనమః ఓం-అసురఘ్నాయనమః ఓం-కృతాంతాయనమః ఓం-భూతనాథాయనమః మహాత్మ్యాఖ్యపంచమావరణప్రాగాదిగోపురచతుష్టయపార్శ్వయోః కుముదాదీనాంద్వాద్వా పంచమావరణాష్టదిక్షు ఓం-విశ్వేశాయనమః ఓం-విశ్వకృతేనమః ఓం-విశ్వస్మైనమః ఓం-విశ్వాత్మనేనమః ఓం-విశ్వలోచనాయనమః ఓం-విశ్వపాదాయనమః ఓం-విశ్వభుజాయనమః ఓం-విశ్వకర్మకృతేనమః ఇతి క్రమేణ పరివారాన్ గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చయేత్ ॥

అథ అలంకృతో ధృతపవిత్రః పూజకః దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే

అలంకృతఃపూజకఃఇతి ॥ గంధైస్స్రగ్భిరలంకారైస్సోత్తరీయశ్చభూషితః । కర్ణభూషణహారాద్యైఃకటకైరంగులీయకైః ॥ అలాభేత్వంగులీయేన అలంకృత్యతు దేశికః । శుక్లవాససువేషశ్చశుక్లదంతశ్శుచివ్రతః ॥ తాంబూలశుద్ధవదనోలలాటేచాక్షతైర్యుతః । ఏవముక్తగుణైర్యుక్తోబోధయేత్పురుషోత్తమం ॥ ఇతిపారమేశ్వరే ॥ ఆత్మానంవస్త్రయుగ్మేనకుండలాదివిభూషణైః । శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వపుండ్రైశ్చ చందనాద్యైస్సుగంధిభిః॥ హేమోపవీతైస్స్రగ్భిశ్చభూషయేద్దేశికోత్తమః । ముఖవాససమోపేతైస్తాంబూలైశ్శోధయేన్ముఖం॥ఇతి శ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే ॥ హారోపవీతకటకైః కేయూరైరంగులీయకైః

(బ్రుస్యాదౌ శుద్ధవిష్టరే స్వస్తికాసనేన పద్మాసనేన వోపవిశ్య తూర్యాది
ఘోషె ప్రవర్తితే గర్భమందిరద్వారం తిరస్కరిణ్యా నిచ్ఛిద్రమా।

పంచాంగభూషణైరేతైః భూషితస్సోత్తరీయకః ॥ ఇతిపాద్మే॥ క్రియా పాదే నవమాధ్యాయే ॥ అంగరాగైర్మహాగంధై ర్మాల్యైర్వస్త్రైర్విచిత్రకైః । రత్నాంగులీయకైశ్చిత్రైఃభూషణైర్వివిధైస్తథా ॥ హేమయంత్రోపవీతైశ్చ సోత్తరీక్షౌమవాససైః ॥ దుకూలైస్సూక్ష్మవస్త్రైశ్చ ఉష్ణీషముఖవాససైః॥కటకైర్వలయైశ్చైవ కేయూరైఃపట్టబంధనైః॥వస్త్రాభరణమాల్యైశ్చ దేవతాభిరలంకృతః॥అభుక్త్వావాపిభుక్త్వావాకృతకృత్యశ్చ దేశికః ॥ ఇతివిహగేంద్రె ॥ అలంకృత్యశిరఃపశ్చాత్పుష్పదూర్వాక్షతాదిభిః ॥ ఇతినారదీయె ॥ ద్వితీయె ॥ ధృతపవిత్రఃపూజకఃఇతి । చతురంగులమగ్రన్తు సదావిష్ణ్వధిదైవతం । మహావిష్ణ్వధిదైవస్తు గ్రన్థిరేకాంగులోభవేత్ । విష్ణ్వధిదైవంవలయం తద్ద్వయాంగులముచ్యతే । పవిత్రంహస్తయుగ్మేచా నామికాభ్యాం నియోజయేత్ । ఇతిపారమెశ్వరె । ఆదాయాథపవిత్రకం ॥ దక్షిణానామికాయాన్తు చతుష్కాండవినిర్మితం అంగులీయకరూపంచ కృత్వావై తదనంతరం । ఇతిఈశ్వరె । అర్చనంజపహోమంచ దానం చపితృతర్పణం । అపవిత్రానుష్ఠానించ తత్సర్వంచవినశ్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన సదాధార్యంపవిత్రకం ॥ ఇతిపారమేశ్వరెతృతీయాధ్యాయె ॥ త్రిపంచసప్తకాండోత్థ దృఢమగ్రంధిసంయుతం । పవిత్రకంద్వయందర్భ మస్త్రమంత్రాభిమంత్రితం । హస్తద్వయెపినిక్షిప్య అనామాంగులయోరథ ॥ఇతిజయాఖ్యె॥పవిత్రమేకదర్భేణ ప్రేతకర్మణిధారయేత్ । నిత్యకర్మణిదర్భాభ్యాం ద్వాభ్యామేవచతుర్ముఖ ।

చ్ఛాదయిత్వా ఓం-శక్త్యై వౌషట్-సర్వదిశో బధ్నామీత్యస్త్రమం
త్రేణ అస్త్రముద్రయా స్వపరితో దిగ్బంధనంకృత్వా ఓం- తేజసే ఫట్

సపవిత్రకరోభూత్వాప్రవిశేద్యాగమన్దిరం ॥ ఇతి విష్ణుతిలకే తృతీయాధ్యాయే॥అన్యత్రమార్కండేయే ॥ నచముండైర్నసన్యైర్నాగ్రైర్నగర్భైర్నస్థూలసంయుతైః ॥ ఉపయుక్తకుశైర్నసర్వాన్వర్జయిత్వా విచక్షణః ॥ పంచభిఃపౌష్టికంవిద్యా చ్చతుర్భిశ్చాభిచారికం ॥ దేవకార్యేచద్వాదర్భైః పితృకార్యేత్రిదర్భకం ॥ చతురంగులమగ్రం తద్గ్రంథిమేకాంగులంతథా॥ వలయంద్వ్యంగులంప్రోక్తం పవిత్రస్యచలక్షణం ॥ అగ్రంబ్రహ్మాధిదైవత్యం గ్రంథిర్విష్ణుస్తథైవచ ॥ వలయంత్వీశ్వరంప్రోక్తం పవిత్రస్యాధిదేవతాః ॥ అంగుల్యగ్రేనిరాయుష్యం మధ్యేఽంగుళ్యాధనక్షయః । తస్మాదంగులిమధ్యేతు పవిత్రం ధారయేత్సదా ॥ స్త్రియస్సర్వేషుకార్యేషు పుమాన్సర్వశుభావహః । మోక్షార్థంతుపుమాన్దర్భః అభిచారేనపుంసకం ॥ ఇతి ॥

ఆసనె ఉపవిశ్యేతి ॥ దేవస్యాగ్రతోవాపి దక్షిణంభాగమాశ్రయేత్ ॥ ఈశ్వరఃప్రాగ్వశాదేవ హ్యుత్తరాభిముఖోద్విజః ॥ ఇతిఈశ్వరే ॥ సితోర్ధ్వపుండ్రతిలకః దేవదక్షిణమాశ్రితః ॥ పూర్వపశ్చాన్ముఖేదేవే స్వయంస్యాదుత్తరాముఖః ॥ యామ్యోత్తరముఖే దేవే స్వయంప్రాచీముఖోభవేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకేద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వస్తికాసనంపద్మాసనమితి ॥ వర్ణ్యేంతేస్వస్తికంపాద తలయోరుభయోరపి ॥ పూర్వోత్తరేజానునీద్వే కృత్వాసనముదీరితం ॥ సీవిన్యా దక్షిణేపార్శ్వే సవ్యంసవ్యేతుదక్షిణం ॥ గుల్ఫౌకృత్వాసనంతచ్చ స్వస్తికంకథ్యతేబుధైః ॥ ఆరోప్యచోర్వోశ్చరణౌ తదంగుష్ఠద్వయంపునః

ఓం-రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనేనమః ఇతి- తేజోగ్నిప్రాకార మంత్రాభ్యాం అగ్నిప్రాకారముద్రయా ఆత్మనఃపరితోగ్నిప్రాకారం

వృత్క్రమేణైవహస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్తత్తదాసనం ॥ బద్ధపద్మాస నంజ్ఞేయ మాసనేషుసుపూజితం ॥ ఇతిపాద్మేయోగపాదేప్రథమాధ్యా యే॥ తిరస్కరణ్యాద్వారంచేతి॥ ప్రచ్ఛన్నపటసంయుక్తం యథాకాలం ప్రపూజయేత్ ॥ పాపరోగమతిభ్రష్టా న్నాస్తికాన్శ్రుతిదూషకాన్ । వేదవిక్రియకాన్వాపి పంచరాత్రస్యదూషకాన్ ॥ కృతఘ్నాన్పతితాం శ్చైవ విష్ణునిందాపరాంస్తథా ॥ గురునిందాపరాంశ్చాపి పాషండ సమయస్థితాన్ ॥ అన్ధపంగూహ్యపస్మార పాపరోగాపదేశినః । మూ ఠాంశ్చబధిరాంశ్చైవ పూజాకాలేనదర్శయేత్ ॥ పూజాకాలేతుదే వానాం పుష్పాలంకరణేతథా ॥ ముద్రాదర్శనకాలేచ హేమరత్న సమర్పణే । ఏవమేతేషుకాలేషు పటమాచ్ఛాద్యవాససా ॥ నిమార్ల ల్యాద్వాసనేకాలే స్నానాలంకరణాంతరే ॥ భోజ్యాసనాంతేదేవస్య అపనీయపటంతతః ॥ స్నపనేదీపకాలేచ హావిరంతేతథైవచ నిత్యో త్సవాదికాలేతు ప్రచ్ఛాదనపటంత్యజేత్ ॥ ఇతిపారమేశ్వరే॥ అస్త్ర ముద్రయాఇతి॥పాద్మే ముద్రాలక్షణే॥ తర్జన్యాంగుష్ఠశిరసి స్ఫోటయే చ్చక్రవత్ స్మరన్ । దిక్షుసర్వాసు శేషాభి ర్ముష్టింబధ్వాచతుర్ముఖ। సైషాస్త్రముద్రావిజ్ఞేయాఇతి,

అగ్నిప్రాకారమన్త్రేణేతి ॥ పాద్మే మన్త్రోద్ధారప్రకరణే । ఆ మ్నాయాదిః అర్శయాశం గోపనాంతసదండకం ఇత్యాది ॥ ముద్రా తత్రైవ । కనిష్ఠాదిత్రిభిర్బధ్వా ముష్టింసాంగుష్ఠమున్నతామ్ । విధా యతర్జనీంతేన భ్రామయేదాశుచక్రవత్ । అగ్నిప్రాకారముద్రే

స్మృత్వా ఓం-నమస్సుదర్శనాయేతి స్వోపర్యాకాశే చక్రముద్రాం బధ్వా ప్రాణానాయమ్య కృతయోగముద్రః శోషణాదిపూర్వకమాత్మశుద్ధింకుర్యాత్ ।

యం తమైవాత్మాభిరక్షణమ్। ఇతి । చక్రముద్రాంబద్ధ్వేతి ॥ పాద్మే ముద్రాలక్షణె। మణిబంధసమాహస్తౌ తిర్యక్సంభ్రామ్యచక్రమాత్ పర్యాయేణప్రయోక్తవ్యా చక్రముద్రామహాదయా ఇతి. ప్రాణానాయమ్యేతి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ ప్రమాధినోఽదృఢస్యాస్య చంచలస్యతుచేతసః ॥ సమాధియోగ్యతాసిద్ధ్యై ప్రాణాదివిజయాయచ ॥ తమోనిబర్హణార్థంచ కుర్యాత్ప్రాణాయతీరథ ॥ శరీరెనాడినంస్థానం తథాప్రాణాదిసంస్థితిం ॥ ప్రాణాయామస్వరూపంచ జ్ఞాత్వేమంయస్సమాచరేత్ ॥ ఆసనెకల్పితెదర్భైః కుశైఃకృష్ణాజినాదిభిః ॥ తాలమానసముత్సేధె తాలద్వయెసమాయతె ॥ ఉపవిశ్యాసనెవశ్యం స్వస్తికాదియథారుచి ॥ బద్ధ్వాప్రాగాననస్సమ్య గృజుకాకాయస్సమాహితః ॥ నాసాగ్రన్యస్తనయనో దంతైర్దంతానసంస్పృశన్ ॥ రసనాంతాలునిన్యస్య శ్లథబాహుద్వయాన్వితః ॥ ఆకుంచితశిరఃకుంచ న్నిబద్ధోయోగముద్రయా ॥ హస్తేయథోక్తవిధినా ప్రాణాయామంసమాచరేత్ ॥ రేచనంపూరణంవాయో శ్శోధనంరేచనం తథా ॥ హస్తేనదక్షిణేనైవ పీడయేన్నాసికాపుటం శనైశ్శనై రథబహిః క్షిపేత్పింగళయానిలం । ద్వాత్రింశన్మాత్రయాకుక్షౌ పూరయేదిడయానిలం ॥ భూయష్షోడశమాత్రాభి శ్చతుష్షష్ట్యాతుమాత్రయా ॥ సంపూర్ణకుంభవద్దేహం పూరయేన్మాతరిశ్వనా ॥ సవ్యద

భూతశుద్ధిః.

తత్ప్రకారః॥ నాభికందే వేద్యాకారంధూమ్రవర్ణంయమితి-
వాయుబీజంధ్యాత్వా తజ్జేనధూమ్రమవాయునా ఆత్మస్థపాపంవిశోష్య

క్షీణపర్యాయై రేచకాంతైమరుత్క్రమైః ॥ మలాన్ప్రాశయతిప్రా
ణా న్నాభిస్థాన్పూర్వసంచితాన్ ॥ దిగంతరమపశ్యన్నేవ మానీసం
రోధితానిలః ॥ ఇతి ॥ పారమేశ్వరేతు ॥ ప్రాణాయామగణంకుర్యా
త్ పూర్వమన్త్రేణ రేచకం ॥ పూరకంహృదయేనాథ నేత్రమంత్రేణ
కుంభకం ॥ ప్రాగుక్తేనాచరేద్భూయో రేచకంద్విజసత్తమ ॥ నాభిదే
శస్థితంధ్యాయే న్మూలమంత్రేణవైహరిం ॥ వాసనాదోషసంమిశ్రా
న్దశప్రాణాన్సగర్భకాన్ ॥ అగర్భశ్చసగర్భశ్చ ప్రాణాయామోద్వి
ధామతః ॥ జపధ్యానంవినాగర్భ సగర్భస్తత్సమన్వయః ॥ ఇతి ॥
మంత్రమాహ ॥ సవ్యాహృతికాంసప్రణవాం గాయత్రీంశిరసాసహ ॥
త్రిపఠేదాయతఃప్రాణాః ప్రాణాయామఃసఉచ్యతే ॥ పూరణాద్రేచ
నాద్వాయో రోధనాచ్చాపియఃక్రమః ॥ భవేత్ప్రాణకృతంపుంసాం
ప్రాణాయామస్సఉచ్యతే॥ ఇతివిష్ణుతత్త్వే పంచమాధ్యాయే॥ ప్రణవా
ఖ్యస్యమంత్రస్య ఛందోన్యాసాదికంచరేత్ ॥ ద్వారాద్దక్షిణనాసస్య
ద్వాత్రింశన్మాత్రయాస్వయం ॥ వాయుంవిసృజ్యవామేన పూరయేత్షోడశ
మాత్రయా ॥ మాత్రయాథచతుఃషష్ట్యా కుంభకంచతురానన ॥
దేవయాగేషుసర్వేషు ప్రాణాయామేసదామనుః ॥ ప్రణవఃకథ్యతే
బ్రహ్మన్ తతోదక్షిణనాసయా ॥ పూర్వవద్విసృజేద్వాయు మేవం
స్త్రిశ్చతురానన ॥ ప్రాణాయామేషుసర్వేషు తర్జనీమధ్యమాంగుళీ

హృదంబుజే రక్తవర్ణం త్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థవ
హ్నిజ్వాలాభిః పాపంధగ్ధ్వా కంఠే పీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహేం

నస్ప్రశేతాంయథానాసాం ప్రాణాయామస్తథోచ్యతే ॥ దక్షిణేనై
వహస్తేన ప్రాణాయామంసమాచరేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకేతృతీయాధ్యా
యే ॥ ధూమ్రవర్ణయుతంమంత్రం ప్రాణాయామేవిచింతయేత్ ॥
ఇతిశ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే॥ కృతయోగముద్రఃఇతి ॥ యోగముద్రాయో
గసంపుటముద్రాచ ॥ పాద్మేముద్రాలక్షణవిధౌ ॥ నాభేరధస్తాద్విన్యస్య
సవ్యంకరతలంపునః ॥ ఉత్తానమితరంతస్య విన్యసేదుపరిదృశం ॥ యో
గముద్రాకరతలం సవ్యంనాభేరతస్తతః ॥ అవాఙ్ముఖంతదుపరి సవ్యే
తరతలంపునః ॥ సమాఙ్గుష్ఠంవిరచయే ద్యోగసంపుటముద్రికా ॥
యోగాభ్యాసేచతత్వానాం సంహారోత్పాదనేపిచ ॥ ముద్రాద్వయ
మిదంబ్రహ్మన్ కథితంయోగినాంహితం ॥ ఇతి ॥

భూతశుద్ధిరితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ పృథ్వప్తేజోనిలాకాశం శరీ
రంభూతపంచకం ॥ ఇంద్రజాలోపమంవిద్ధి జ్ఞానాద్వైరుత్థితంగుణైః ॥
మలినంచాస్వతంత్రంచ రేతోమూత్రోద్భవంతథా ॥ యావన్నశో
ధితంసమ్యగ్ధారణాభిర్నిరంతరం ॥ తావదేతదయోగ్యంస్యా న్మంత్ర
న్యాసాదివస్తుషు ॥ జీవస్థాపనాక్రమః ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ శ్లో ॥ ఏవం
పిండంసముత్పాద్య శుద్ధలక్ష్మీమయంమహత్ ॥ పూర్వోక్తమార్గేణ
తతో హృదయంజీవమానయేత్ ॥అనంతాఖ్యా॥ బ్రహ్మరంధ్రాత్సము
ద్భూత ముచ్చారియంతాలుమాత్రకం ॥ కేసరైరావృతంపద్మ మష్ట
పత్రంసకర్ణికం ॥ హృత్పద్మమధ్యమాసీనం విభుముద్వాస్యదైవ
తం ॥ పరేవిమలేసరోజే సూక్ష్మరూపేణసయుతం ॥ కర్ణికోద్వా

ద్రబీజంధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునాసహసంస్తభ్య మూర్ధ్ని వృత్తా
కారంస్ఫటికప్రభంవమితి-వారుణంబీజం ధ్యాత్వా తజ్జామృతాంభసా

సితంవిష్ణుం ప్రార్థయేద్దేశికోత్తమః ॥ అణుమానంస్మరేత్తత్ర నమ
స్కృత్యవిభుంతతః దేహంవిశోషయేద్విద్వాన్ వాయుమంత్రేణమం
త్రవిత్ ॥ ఇతి ॥ దక్షిణపాదాంగుష్ఠేఅగ్నిబీజంవిచింత్యేతి ॥ లక్ష్మీతం
త్రే దక్షిణాంఘ్రిరథాంగుష్ఠ ప్రాన్తదేశేశిఖాతురం ॥ ధ్యాత్వాయు
గాంతహుతభు గ్రూపజ్వాలాశతావృతం ॥ తేనస్వవిగ్రహంధ్యాయే
త్ ప్రజ్వలంతంసమంతతః ॥ పతంతంసంస్మరేన్మూర్ధ్ని పిండంప్ర
జ్వాలితంతతః ॥ శాన్తమన్తస్థసత్యత్వం భస్మీభూతంరజస్తమం॥రజస్త
మోమయంభస్మత్వపోహ్యోద్భోధవాయునా॥చిదానందమహాబోధే
రంతరంగగుణాకరాత్ ॥ ప్రసృతంసృష్టిమార్గేణసంస్మరే ద్భౌతికంవ
పుః॥పారమేశ్వరే॥ సహస్రసూర్యసంకాశం శతచంద్రగభస్తిమత్ ॥
నిర్మలస్ఫటికప్రఖ్య జరామరణవర్జితం ॥ జనిత్రేవంస్వపిడంతు పర
మంభోగమోక్షయోః ॥ సాధనంమునిశార్దూల సహజంసర్వదేహి
నాం ॥ తమాసాద్యక్రమేణైవ సిస్రృక్షాలక్షణేనచ ॥ ఇతి ॥

నాభికందేఇతి ॥ పాద్మయోగపాదె ॥ కందస్థానంమనుష్యా
ణాం దేహమధ్యేనవాంగులం ॥ పృథివ్యాదిస్థానాన్యాహ ॥ లక్ష్మీత
న్త్రే ఇంద్రః-కానిస్థానానిదేహేస్మిన్య త్రకాయోర్లయఃక్రమాత్ ।
కీదృశానిచబింబాని భూమ్యాదీనాం వదాంబుజె । శ్రీః । ఆజానుతె
భువస్థాన మాకట్యాఃపయసఃస్మృతం । ఆనాభిస్తేజసస్థానం నాసాం
తం మరుత స్తథా । నాసికోపరిమూర్ధాంతం నభస్థానంప్రకీర్తిత
మితి ।

మూర్ధాదిపాదాన్తం శరీరం ధ్యానేనసంశోషయేత్ అయంశోషణా దివిధిః అథసమాధిపరయాధియా పాదతలాదాజానుస్థితాం శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధగుణాం ఘ్రాణోపస్థేంద్రియయుతాం పీతాభాంచతుర శ్రాం పృథ్వీ మసితతన్మాత్రాయాం సంహరేత్ జానోరాగుహ్యాంస్థి తాః అర్ధచంద్రాకృతీ శ్వేతాశ్శబ్దస్పర్శరూపరసగుణా రసనాపాయ్విం ద్రియయుతా అపః అసితగంధతన్మాత్రయాసహ సితరసతన్మాత్రా యాం గుహ్యాదానాభిస్థితం త్య్రశ్రం పాటలవర్ణం శబ్దస్పర్శరూప గుణం దృష్టిచరణేంద్రియయుతమగ్నిం సితరసతన్మాత్రయాసహ జ్యో తీరూపరూపతన్మాత్రాయాం నాభేరాఘ్రాణంస్థితం ధూమ్రవర్ణంవృ త్తాకారం శబ్దస్పర్శగుణం త్వక్కరయుతంవాయుం జ్యోతీరూపరూ పతన్మాత్రయాసహ లోహితస్పర్శతన్మాత్రాయాం ఘ్రాణాదామౌళి స్థితం శబ్దగుణం నీలోత్పలప్రభం శ్రుతివాక్సహితమాకాశం లోహిత స్పర్శతన్మాత్రయా సహ శుక్రప్రభశబ్దతన్మాత్రాయాం శుక్రప్రభశబ్ద తన్మాత్రాం సితాసితవర్ణస్వాంతే స్వాంతం పాటలాహంకృతౌ అహం కృతిం స్ఫటికప్రభబుద్ధౌ బుద్ధిం సితప్రకృతౌ ప్రకృతిం భాస్కరాభజీవే సంహృత్య నాభిచక్రస్థితం వాసనావివశం సుసూక్ష్మం భాస్కరాభం జీవం సుషుమ్నామార్గేణ బ్రహ్మరంధ్రంభిత్వా దేహాద్వినిర్గమయ్య సూర్యమండలంప్రవేశ్య తస్మాత్పరమవ్యోమ్ని శ్రీభూమిభ్యాం శేషభో గాసనేసమాసీనం వాలవ్యజనహస్తాభిర్వ్యస్తాద్వ్యష్టశక్తిభిః పరివారి తం సేనేశాదిపార్షదైశ్చక్రాద్యాయుధైశ్చ సేవ్యమానం మహావిభూ తిం షాడ్గుణ్యమయవిగ్రహం ప్రపన్నాహ్లాదకం పరవాసుదేవంప్రవిష్టం ధ్యాత్వా దక్షిణపాదాంగుష్ఠే రక్తవర్ణం రమిత్యగ్నిబీజంవిచింత్య తదుత్థవహ్నిజ్వాలాభిరాపాదతలమస్తకం దగ్ధమభిధ్యాయ పూర్ణా

చన్ద్రసమప్రభం వామితి నివృత్తిబీజమంతరిక్షేస్మృత్వా తదుత్థామృత వారిధిసముద్భూతపుండరీకే జీవం వాసుదేవాదాగత్య స్థితమభిసంధాయ తస్మాజ్జీవాత్ప్రకృతిం తతో బుద్ధిం తతః అహంకృతిం తతస్స్వాంతం తతశ్శబ్దతన్మాత్రాం తతస్పర్శతన్మాత్రయాసహాకాశం స్పర్శతన్మాత్రాయాః రూపతన్మాత్రయాసహవాయుం రూపతన్మాత్రాయాః రసతన్మాత్రయాసహాపః రసతన్మాత్రాయాః గంధతన్మాత్రయాసహాపృథ్వీం ఏవంక్రమేణ ప్రాగుక్తలక్షణలక్షిత జీవాదిపృథివ్యంతాని సృష్ట్వా తన్మయమాత్మగాత్రం పునస్సంపన్నంబుధ్వా పూర్వోక్తవీయూషపారావారపుండరీకవిసృమరామృతపూరద్వారా జీవమాత్మవిగ్రహం బ్రహ్మరంధ్రేణప్రవిష్టం తత్పూరస్నాపితమాత్మదేహమూర్ధ్వపుండ్రాదిసర్వాలంకారసుందరమారాధనయోగ్యంచమత్వా ॥ మంత్రన్యాసంకుర్యాత్ ॥

మన్త్రన్యాసవిధిః.

అథ మంత్రన్యాసవిధిః ॥ తలాపృష్ఠంచకరయోః ఓం-శక్త్యై వౌషడితి అస్త్రమంత్రేణవిశోధ్య (ఓం-ఓం-ఓం)(ఓం-నం-ఓం)ఓం-మోం-ఓం(ఓం-భం-ఓం)ఓం-గం-ఓం (ఓం-వం-ఓం)ఓం-తేం-ఓం-ఓం-వాం-ఓం)ఓం-సుం-ఓం(ఓం-దెం-ఓం)ఓం-వాం-ఓం(ఓం-యం-

---

తలంపృష్ఠంచశోధయేదితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ద్వౌతలౌహస్తపృష్ఠేద్వేసర్వాశ్చాంగులయస్తథా । అస్త్రమన్త్రేణసంశోధ్య ధ్యానముద్రాన్వితేనతు ॥ న్యాసంకుర్యాదితి ॥ సృష్ట్యాదిన్యాసత్రయే గృహస్థా

ఓం) ఇతిదక్షిణకరతలమారభ్య వామతలాంతాస్సృష్టిః అస్యావై పరీ
త్యేసంహారః తలయోఃప్రక్రమ్య కనిష్ఠాపర్వణోర్విశ్రమే స్థితిః ఏవం
న్యాసత్రయంకృత్వా ఓం-జ్ఞానాయనమఇతి తర్జనీభ్యామంగుష్ఠయోః
ఓం-బలాయస్వాహేత్యంగుష్ఠాభ్యాంతర్జన్యోః తాభ్యామేవ ఓం-
వీర్యాయవషడితిమధ్యమాంగుల్యోః ఓం-ఐశ్వర్యాయహుమిత్యనామ
యోః ఓం-శక్త్యైవౌషడితికనిష్ఠయోః ఓం-తేజసేఫడితినఖముఖేషు
మధ్యమాంగుల్యా ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మాయారూపిణె హుంఫ
ట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతేసుదర్శనాయేతి పద్మచక్రే సవ్యేతరకర
తలే ఓం-నమోభగవత్యైగదాయైభవరూపిణ్యైకౌమోదక్యైహుం
ఫట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతేపుండరీకాక్షాయవాయుముఖాయదీ
ప్తరూపాయశంఖపాలాయస్వాహేతి గదాశంఖౌ సవ్యకరతలే ఏవంక
రన్యాసం కృత్వా ఓం-ఓం-నమఇతి-మూర్ధ్నిమధ్యమయా ఓం-నం-
నమఇతి శిరఃప్రాగ్భాగేఅంగుష్ఠేన ఓం-మోం-నమఇతి-శిరోదక్షిణే త
ర్జన్యా ఓం-భం-నమఇతి శిరఃపశ్చిమేఅనామయా ఓం-గం-నమ
ఇతి-శిరఉత్తరేకనిష్ఠయా ఓం-వం-నమఇతి-నేత్రయోః తర్జనీమ

దిభేదేనా న్యతమన్యాసానుష్ఠాన మనిరుద్ధసంహితాయాముక్తం ॥
పాద్మేవ్యవస్థాభావేన న్యాసస్వరూపమాత్ర ప్రదర్శనేన అపేక్షితగ్రహ
ణానుజ్ఞయాచ అనిరుద్ధ వ్యవస్థైవగ్రాహ్యా ॥ అనిరుద్ధే ॥ స్థితిన్యాసోగృ
హస్థస్య సృష్ట్యాఖ్యోబ్రహ్మచారిణః॥ ముముక్షోస్సంహృతిన్యాసః ఏవం
న్యాసస్త్రిధామతః । విష్ణుతిలకే ॥ సృష్టిస్థితిలయశ్చేతి న్యాసస్తుత్రి
విధోభవేత్ స్థితేదేవస్థితిన్యాసః ఆసీనేసృష్టిసంజ్ఞకః ॥ శయనేసంహృతి
న్యాసః సహస్రశ్శయనంయది । విశ్వరూపేస్థితిన్యాసః యానారూఢేత్రి

ధ్యమాభ్యాం ఓం-తెం-నమఇత్యాస్యేఅంఙ్గుష్ఠానామికాభ్యాం ఓం-వాం-నమఇతిహృదయె అంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం ఓం-సుం-నమఇతి నాభావంగుష్ఠకనిష్ఠాభ్యాం ఓం-దెం-నమఇతి గుహ్యేనిరంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః ఓం-వాం-నమఇతి జానోర్వస్త్రాభిరేవ ఓం-యం-నమఇతి-చరణయోస్సాంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః ఇతిసృష్టిః విపర్యయెసంహృతిః నాభ్యాదిహృదయాంతాస్థితిః సర్వత్రమంత్రాద్యక్షరంప్రథమం ప్రాగ్వద్ధృదయాదిషడంగమంత్రన్యాసం హృదయాదిషుకృత్వా ॥ శ్లో ॥ అహంసభగవాన్విష్ణురహంనారాయణోహరిః ॥ వాసుదేవోహ్యహంవ్యాపిభూతావాసోనిరంజనః ఇతిభగవత్తాదాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ దేహావిన్యస్తమంత్రాక్షరాణి పృథక్సాధితగంధపుష్పధూపదీపైర్వాసుదేవమంత్రేణాభ్యర్చ్యమానసయాగంకుర్యాత్ ।

మానసయాగవిధిః.

ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా దేశకాలౌసంకీర్త్య నిత్యకైంకర్యంభవేత్ ॥ భోగయోగేచశయనె స్థితిన్యాసంప్రచక్షతే। వాసుదేవాదిబింబెషునకరన్యసనంమతమ్ ఇతివిష్ణుతిలకెచతుర్థే ॥ ఇతి ॥ పాద్మేవ్యాపకంకంచుకంయద్వేతి వికల్పాత్ శిష్యబుద్ధివైశద్యార్థం కంచుకాఖ్య సృష్ట్యాదిదేహన్యాస ప్రకారఏవ ప్రయోగె ప్రపంచితః॥ దేహన్యస్తమంత్రార్చనె గంధాదీనాంపృథగేవసాధనం తదుక్తం ॥ పారమేశ్వరె ॥ మత్పూజార్థంప్రక్లిప్తాని గంధపుష్పాణియానిచ ॥ తానిసర్వాణ్యథాచార్యో ధారయేన్నకదాచన ॥ ఇతి ॥ కిన్తు శ్రీప్ర

కర్త్యరూపంభగవదారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య యోగసంపుటము-
ద్రాంబధ్వా అక్షగ్రామంమనస్యుపరతంకృత్వా మనఃబుద్ధౌబుద్ధిం
జ్ఞానగోచరే భగవతినిక్షిప్య నాభిమేఢ్రాంతరే ॥ శ్లో ॥ చతుర్ము-
ఖంచతుర్బాహుంశుద్ధస్ఫటికవర్చసం । కిరీటహారకేయూరప్రము-
ఖాకల్పభూషితం ॥ శ్రీవత్సాంకంశంఖచక్రగదాపద్మాయుధైర్యుతం।
తేజోమండలమధ్యస్థం ఆధారశక్తిం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ ఏకవక్త్రంచతు-
ర్బాహుంజపాపుష్పసమద్యుతిం । శంఖచక్రధరంక్రుద్ధంపద్మకౌమోద-
కీధరం । వహ్నిమండలమధ్యస్థంజ్వాలనాపీతవిగ్రహం । సకలాభరణోపే-
తంకాలాగ్నికూర్మం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ స్ఫటికాద్రిప్రతీకాశంచతు-
ర్బాహుంకిరీటినం ॥ పూర్ణచంద్రాననంసౌమ్యంసితపుష్పైర్విరా-
జితం ॥ లాంగలంముసలంముఖ్యకరయోర్దధతంశివం । జఘన్యకర-
యోశ్శంఖచక్రద్వంద్వంయథాయథం ॥ నీలాంబరధరందంష్ట్రాకరాళ-
వదనైర్యుతం ॥ ప్రశాంతవపుషాయుక్తంసహస్రఫణమున్నతం । ఫణా-
మణిసహస్రాంశునీరాజనవిరాజితం ॥ అనంతవక్త్రకుహరైరుద్వమం-
తముదర్చిషమనంతం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ నిశ్శేషరత్నహేమాంగాం

శ్చే ॥ అష్టావింశే ॥ స్థిత్యాసనాదిబింబానాం ప్రతిష్ఠాయాంయథార-
మె ॥ యేనమంత్రేణయద్బింబం యథాన్యస్తంచమంత్రిణా ॥ తన్మం-
త్రేణైవపూజాయాం మాత్మనోపిన్యసేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ మంత్రసిద్ధాన్తి-
నాం వాసుదేవప్రాధాన్యాత్ న్యాసేతన్మంత్రస్యైవోక్తిః ॥ పాద్మే
ఆత్మశుద్ధిరియంప్రోక్తా మంత్రశుద్ధిస్తువక్ష్యతే ॥ ఇత్యారభ్య అష్టా-
వామంత్రవిన్మాత్రం బీజాద్యంతపుటీకృతమిత్యన్తం మంత్రశోధనవిధి-
మాత్రపరం । నతుమంత్రశుద్ధిపూర్వక జపవిధిపరం—ద్వాదశాక్ష-

ప్రావృట్ఛ్రియమివోజ్జ్వలాం ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టాంపద్మాంజలిధరాం ధరాం । నాభౌకుందావదాతంచసితస్నిగ్ధతిజటాధరం । ధ్యాయమానంసితంశంఖంముక్తాదామైరలంకృతం । విస్తీర్ణసర్వావయవంవిక్షిప్తోరుద్వయం స్థితం ॥ విక్షిప్తజానుపాదంచక్షీరార్ణవం తత్సముత్థం ॥ శ్లో ॥ సుపక్వాంమ్రఫలశ్యామపాణిపాదతలోజ్జ్వలం । రక్తాక్షంచతథావిప్రకీర్ణకేశంస్మితాననం ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టమళిమాలాశతాకులంపద్మముద్రాన్వితంపద్మం తదుపరి పూర్వాద్యుత్తరాంతేషు తుహినాచ్ఛోపలస్వచ్ఛముక్తాఫలశశిప్రభాః పురుషాకృతీని మృగేంద్రస్కందవదనాని ముఖ్యహస్తద్వయా రచితాంజలిసంపుటాని అపరహస్తద్వయ ధృతయోగాసనాని ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాణి అగ్న్యాదీశానాం తేషు తథావిధాని పద్మరాగప్రవాళాగ్ని దాడిమఫలోజ్జ్వలాన్యధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యానైశ్వర్యాణి ప్రాగీశానదిగంతరే హేమవర్ణంహయాననం సద్వస్త్ర సత్పుష్ప సదలంకరణాన్వితం శంఖపద్మధరం వరదాభయకరం మస్తకన్యస్తయోగాసనం పురుషాకృతిం ఋగ్వేదం ప్రాగాగ్నేయదిగంతరే తథావిధం చంపకవర్ణంయ

రమన్యద్వా తదన్యైజుహుయాద్బహిరితి ॥ జపస్యవక్ష్యమాణత్వాత్ సంహితాంతరేచ తథైవవిధానాచ్చ ॥ మంత్రన్యాసేకృతే భగవత్తాదాత్మ్యానుసంధానప్రకారశ్ఛందోబద్ధేనోక్తః జయాఖ్యే అహంసభగవాన్విష్ణురహన్నారాయణోహరిరిత్యాదినా॥ మానసయాగంకుర్యాదితి ॥ పాద్మేమానసయాగవిధేరదర్శనాత్ అత్రజయాఖ్యోక్త మానసయాగవిధిమవలంబ్య అస్మిన్ప్రయోగే తద్విధిః ప్రదర్శితః ॥ ఆధారశక్తి కూర్మ అనంతధ్యానం పాద్మేఉక్తం భూధ్యానం క్షీరా

జుర్వేదం యాతువరుణమధ్యే తథావిధం హరితాలవర్ణాం అథర్వవే దం సోమేశానమధ్యే తథావిధం సుపక్వాంౖమవర్ణం వృషేంద్రపద నంకృతయుగం యామ్యానలాంతరె తథావిధం అతసీపుష్పప్రభం త్రే తాయుగం యాతుయామ్యామధ్యే తథావిధం నీలాంజనప్రభం ద్వాప పరం వాయుసోమాంతరె తథావిధంశుకప్రభంకలియుగం యోగాస నోపరి యుగాంతార్కాగ్నిసంకాశం ప్రభామండలమధ్యగం స్వము ద్రావ్యగ్రపాణిం వల్గంతంకాలచక్రం తన్మధ్యే హిమహేమాగ్నిభా స్వరం శాంతమష్టభుజం సౌమ్యం సంస్థితంస్వస్తి కేతు స్ఫటికోపలకాం తించ చిద్ఘనం ధ్రువమవ్యయం సర్వశక్తినిధిం చిత్ప్రభాకరం వాయ వ్యోద్భూతనాళమవ్యక్తపద్మంధ్యాత్వా నాభికందాత్సముద్భూతా త్రిదీప్తిభాస్వరా అవ్యక్తధ్వనివిగ్రహా బ్రహ్మరంధ్రాన్నిగత్య సూర్యా పథాత్పరంగతా పాయుద్వారేణపాతాళంగతా సుషుమ్నాఖ్యామధ్య నాడీ తదభ్యంతరె శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయసంపుటె సూర్యాఖ్యమ ధఃకమలమాలంబ్యస్థితా శబ్దబ్రహ్మలక్షణా వర్ణజంనాదంనదంతీ శాంతాత్మనోవిభోశ్శక్తిస్తన్నాదావసానగగనాత్ వరదాభయదేన

ర్ణవధ్యానం పద్మధ్యానం ధర్మాదిధ్యానంచ పారమేశ్వరే-మాన సయాగస్యాపచారప్రధానత్వాత్ తద్యాగె ఉపచారమంత్రః జయా ఖ్యే ॥ ఔపచారికహృత్సంజ్ఞం క్రియతేయేనపూజనం ॥ ప్రణవాన్తె త్రిధాయోజ్య ప్రాణంవ్యోమవిభూషితం । ఇదమిదమిదంపశ్చాత్ పదందద్యాత్ షడక్షరం ॥ గృహాణచతతఃస్వాహా మంత్రఃపంచదశా క్షరః ॥ యోగ్యస్సర్వోపచారేషు పాద్యర్ఘ్యేషుసర్వదా ॥ ఇతి ॥ ఈశ్వరసంహితాయాం సుదర్శనార్చన విధావప్యేవమేవోక్తం ॥

శంఖచక్రాంకితేన పాణిద్వయేన యుక్తం దివ్యమంగళవిగ్రహం వాసుదేవం ఆగచ్ఛపదాంతద్వాదశాక్షరమంత్రేణావ్యక్తపద్మే సన్నిధాప్య నభస్థాత్సహస్రదళమండితపుండరీకాద్బ్రహ్మరంధ్రమార్గేణ భగవన్మూర్ధ్ని పతంతీంగంగాంస్మృత్వా తదీయామృతజలేన అర్ఘ్యపాద్యాచమన స్నానీయాని సంకల్ప్య సంకల్పసిద్ధైస్సుధామయైరమృతాంశుపరిప్లుతైరంబరాత్పతద్భిస్సాంస్పర్శికౌపచారికాభ్యవహారికాది లక్షణైస్తైస్తైర్భోగైర్భగవంతం ముదితం బ్రహ్మితంవిచింత్య భోగదానమంత్రేణ మనసాఽర్ఘ్యంసమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాదర్శనపూర్వకం ప్రార్థ్య యథాదేహేతథాదేవే ద్వాదశాక్షరమంత్రన్యాసంకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమనపుష్పమాల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణాష్టాంగప్రణామ జయఘోషాః సాదరం మనసాకృత్వా ॥ శ్లో ॥ స్వాగతం దేవదేవేశ సన్నిధింభజమేచ్యుత । గృహాణమానసీంపూజాంయథార్థపరిభావితాం ॥ ఇతి విజ్ఞాప్య సుప్రసన్నం ప్రసాదాభిముఖం భగవంతాజ్ఞాత్వా సుగంధతైలేనాభ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేనసం

లక్ష్మీతంత్రేతు ॥ సంకల్పశ్చప్రదానంచ ప్రీతిశ్చేతిత్రయంత్రయం । కుర్యాత్సర్వేషుభోగేషు దేశకాలాద్యపేక్షయేతి పాద్మేతు అర్ఘ్యాదిషూపచారేషు కర్తవ్యేషుయథాయథం ॥ మంత్రపూర్వేషుసర్వేషు వాచమేనాముదీరయేత్ ॥ దివ్యేనార్ఘ్యోపచారేణేత్యాది ॥ ఏతద్వచనానాం పరామర్శేన యత్రయత్ర తత్తదుపచారంప్రతి పార్థిక్యేన ఉపచారమంత్రానుక్తిస్తత్రతత్ర జయాఖ్యోక్తోపచారమంత్రాఏవ గ్రాహ్యా ఇతిసిద్ధార్థః ॥ నను పాద్మేభోగనివేదన మంత్రో

స్నాప్యసుధౌతాహతవాససాంగాంబునిర్మార్జ్య సువస్త్రమాల్యాలభ
న నానారత్నమయ హారకేయూర కటకమకుట కటిసూత్రైః ప్రసా
ద్య పూర్ణేందుసదృశ హేమగండాతపత్ర సుభగ మాయూరవ్యజన
కర్పూరచూర్ణ సంమిశ్రసుగంధధూప ఘృతదీపమాలాభిరుపచర్య
మధుసర్పిఃప్లుతంమధుపర్కంనివేద్య పావనద్వివిధ పశుశకుని శాలి
దూర్వాద్యోషధి సత్ఫలాఢ్య వనస్పతీన్ప్రదర్శ్య వివిధశుద్ధహృద్యా
న్న భక్ష్యభోజ్య ఫలమూల పానకానినివేద్య తంత్రీవాద్య నృత్తగే
య భేరీపటహ స్తుతిఘోషైఃపరితోష్య మణికింకిణీజాలయుతచామరే
ణోపవిజ్య సువస్త్రాలంకృతాని గజాశ్వధేనుయానాని సమర్ప్య సం
దాశ్రుసమన్వితః ఓం-స్వాసురభయేనమః ఇతిమంత్రేణ సురభిము
ద్రాంప్రదర్శ్య సౌవర్ణపుష్పపూర్ణాంజలౌ స్ఫురదృగ్నిచయాకీ
ర్ణం వహ్న్యర్కేందుశతప్రభం భగవంతం మూలమంత్రేణా

త్రావపి సంహితాంతరోక్త మన్త్రగ్రహణె కాసంగతిరితిచేత్ పాద్మే
అబుద్ధాదినా తన్మంత్రముద్ధర్తు మశక్తేరేవ సంగతిః మంత్రానుసం
ధానపూర్వకమేవ నాదావసానగగనాద్భగవదావాహనం॥ తదుక్తంజ
యాఖ్యే ॥ సమాహూయతతఃపశ్చాత్ మూర్తిమంత్రేణచేతసేతి ॥
ధ్యానభావనయాకర్మ కుర్యాద్వైపారమార్థికమితి మానసయా
గెపారమేశ్వరోక్తిః బ్రహ్మణోతీంద్రియత్వాత్ యత్రకుత్రవానుభూ
తస్యైవ ధ్యానవిషయత్వాచ్చ తస్యధ్యేయత్వం కథమిత్యాశంకా
యాం తత్రోపపత్తిః పారమేశ్వరేమానసయాగప్రకరణె ॥ అప్రత్యక్ష
స్వదాతౄణాం మాతాపిత్రాద్యపిద్విజ తథాప్యనేనన్యాయేన ప్రత్య
క్షముపలభ్యతే ॥ బహిఃస్థితంయద్భూతానాం తన్మాదీనాంగుణపంచకం॥

వాహ్య తమాంజలిమవ్యక్తపద్మస్థభగవన్మూర్ధ్ని ప్రక్షిప్య అర్ఘ్యం సమర్ప్య ఓం-నమోభగవతేవాసుదేవాయఫలంభవతుమేపుష్పాంజలినాస్వాహేతిమంత్రేణ పుష్పాంజలిం పాదయోఃప్రకీర్య సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తి ద్వాదశాక్షరమష్టాక్షరంవామంత్రం జప్త్వా జితంతేత్యాదినాస్తుత్వా మానసహోమంకుర్యాత్ ఇతి మానసయాగవిధిః ॥

మానసహోమవిధిః.

అథ మానసహోమవిధిః ॥ నాభిచక్రమధ్యే షట్కోణంవహ్నిగృహం తత్రప్రతిష్ఠితం ధ్యాననిర్మథితారణిసముద్భూతం సుఖ

తేనతచ్చోపలబ్ధవ్యం ప్రత్యక్షేణపరోక్షగమితి ॥ తర్హి ॥ ధ్యానవిషయీభూతస్య ప్రాకృతత్వమేవాస్త్వితిచేన్న రంజయేచ్ఛాస్త్రదృష్టేన వ్యవహారగతేనచ స్వకేనాలంబనేనైవ దేవతాలక్షణేనచేతి తత్రై-ప్రోక్తేతరప్రాకృతత్వమేవ నమస్తేచార్చావతారాయేతి ఈశ్వరసంహితాయాం స్తుతివచనాత్ అర్చాపిలౌకికీయాస్యాత్సా పిషాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి లక్ష్మీతంత్రేభిధానాచ్చ అర్చాయామప్యప్రాకృతత్వం భగవచ్ఛాసనసిద్ధమేవ నభూతసంఘసంస్థానో దేహస్యపరమాత్మనః నతస్యప్రాకృతామూర్తిః మాంసమేదోస్థిసంభవా ఇతిశ్రీరహస్యత్రయసారే అర్థపంచకాధికారే।పారమేశ్వరే మానసయాగే॥సాంస్పర్శికౌపచారాఖ్యైః తథాచాభ్యవహారికై రిత్యుపచారాస్సామాన్యేనోక్తాః జయాఖ్యే స్పష్టతయాప్రతిపాదితాః దర్పణంవ్యజనంఛత్రం పూకశంపూర్ణపాత్రకం ధూపందీపం మహాకుంభం నృత్తంవాద్యంచగీత

ద్ధం సుదీప్తం సదోర్ధ్వశిఖం చిన్మయమగ్నింవిచింత్య చిన్మయదీప్త్యా ప్రోల్లసంతం బ్రహ్మశక్త్యుపబ్రహ్మితం మూలమంత్రం తదగ్నావూర్ధ్వేంధనవత్ స్థితంవిభావ్య భగవన్తంమూలమంత్రేణ హృదయస్థావ్యక్తపద్మాత్స్వభావదీప్తం నాభిచక్రస్థచిదగ్నిజ్వాలాగ్రే సమావాహ్య అంతరిక్షస్థబ్రహ్మసర్పిస్సముద్రాద్బ్రహ్మరంధ్రద్వారా హృదయం ప్రవిశ్య చిదగ్నిజ్వాలాగ్రే పతతా ఆహ్లాదాజ్యామృతేన సంతర్ప్య మూలమంత్రేణ యథాపూర్వమవ్యక్తపద్మావస్థితంధ్యాత్వా తోయపుష్పాక్షతపూర్ణదక్షిణకరమధ్యే మూలమంత్రంస్మృత్వా సశీర్షం జానూభూమావాకృత్వా భగవదగ్రే తత్తోయోత్సర్గేణ లక్ష్మీరూపాం మానసయాగోత్థఫలసంపత్తిం భగవతేనివేద్య ప్రసన్నేనభగవతా తామాత్మసాత్కృతాంభావయేత్ సర్వంమానసికమేవ శోషణాదిమానసహోమాంతా ఆత్మశుద్ధిః ॥ ఇతి మానసహోమవిధిః ॥

కం ॥ పోషితైశ్చతురంగైశ్చ మాత్రాముద్రానిరాజనైః ॥ సపార్కృతీవర్తితాన్యేవ ఔపచారికమిష్యతే ॥ తైలంచదంతకాష్ఠంచ బిల్వామలకచూర్ణకం ॥ హరిద్రామలకంవస్త్రం గంధమాల్యానులేపనం యజ్ఞోపవీతంభూషాంచ ఆయుధానితథైవచ ॥ పాదుకేవాహనంచైవ సాంస్పర్శకమథోచ్యతే ॥ సూపోదనంతథా శ్వేతం క్షీరోదనమథాపివా। గుళోదనంఘృతాన్నంచ తిలాన్నంకృసరంతథా।పాయసాన్నమపూపాది లాజసక్తుఫలానిచ। ఫలమూలాదికంచైవ తాంబూలంచతథైవచ । ఆహారాదిచసర్వత్రాభ్యవహారికముచ్యతే ॥ లయభోగాదీనాం పాద్మహ్యానుజ్ఞానాజ్ఞయాభ్యోక్తానేవోపచారాః

బాహ్యయాగవిధిః.

॥ అథబాహ్యయాగః ॥ క్షాళనాదినా ప్రాగేవవిశోధితాం గళంతికామాత్మనోదక్షిణే వామేవాపార్శ్వే అర్ఘ్యపాద్యాచమనపా

సంగృహ్య హోమాన్తమానసయాగప్రయోగః ప్రపంచితః పారమేశ్వరే ॥ మానసయాగే ॥ తతోవిశేషయజనంకల్పయేదచ్యుతస్యతు-ఇత్యాదినానిరూపిత పుష్పాంజలిప్రదానస్య సంగతిదర్శితా॥ జయాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ పాదపశ్చయథాభౌమైః గుణైర్దూరతరైస్థితః। పాదపీయైర్గుణైస్తద్వద్దూరేతిష్ఠతిమేదినీ।సకళాకళమంత్రాభ్యామవినాభావఈదృశః। కేవలాత్సకలాద్ధ్యానాత్ఫలసిద్ధిర్నజాయతే। స్వభావనిష్కలామంత్రాస్తద్వద్దూరేచసిద్ధయః। అతఏవక్రమాద్ధ్యానైఃపూజితైస్తోషితైస్తతః। విశేషయజనంవిప్ర కల్పయేదచ్యుతస్యతు॥ ఇతి ॥

బాహ్యయాగవిధిరిత్యత్ర ॥ బింబాదాబహిర్యాగస్యయోగాచరణాశక్తి హేతుకత్వముక్తం పాద్మేయోగపాదే అన్యత్రబాహ్యవాసనా నివర్తకతయా ముక్తిసాధకత్వా దవశ్యానుష్ఠేయత్వం ప్రతిపాదితం జయాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ భగవంస్త్వత్ప్రసాదేన జ్ఞాతోహ్యజ్ఞాననాశనః ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానసహితః హృద్యాగస్సర్వసిద్ధిదః ॥ కిమర్థంబాహ్యతఃపూజా కార్యావై మండలాన్తరే ॥ ఏతదాచక్ష్వభగవన్ తత్రమేసంశయోమహాన్ ॥ భగవాన్ ॥ బాహ్యోత్థవాసనావిప్ర బహుజన్మార్జితాదృఢా ॥ లోలీకృతోనయాహ్యాత్మాశుద్ధాశుద్ధస్వరూపయా ॥ యామంత్రవిషయాశుద్ధా క్రియాశాన్తస్వరూపదా ॥ సముత్థానవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం సబాహ్యాభ్యంతరాభ్యాంచ

త్రాణి భగవదగ్రే త్రిపాదపీఠోపరి ప్రాఙ్ముఖక్రమేణ విన్యస్య గాళి
తాంబుపూరితాని గళంత్యాదీని నిగమాదినా పృథక్పృథక్సంస్పృశ్య
॥ శ్లో ॥ కుశాగ్రమక్షతంపుష్పం ఫలంమలయజంతథా తిలాన్సిద్ధా
ర్థసహితాన్యవానర్ఘ్యస్యభాజనే ॥ తిలాన్దూర్వాంవిష్ణుపర్ణీం
శ్యామాకంపద్మమక్షతం । పాద్యపాత్రేప్రదేతాని ద్రవ్యాణివినివేశ

క్రియాభ్యాంతన్మయోభవేత్ ॥ దృఢోత్థవాసనానాంచ తానవంస్యా
చ్ఛుభైశ్శుభైః ॥ ఇతి ॥ పారమేశ్వరేప్యేవమేవోక్తం ॥ అర్ఘ్యపా
ద్యాచమనపాత్రాణీతి ॥ పూజాద్రవ్యస్థాపనస్థానాన్యాహ అనంతాఖ్యే
॥ శ్లో ॥ జలభాండంతతోవామే విన్యసేదాసనోపరి । పూరయేచ్ఛుద్ధ
తోయేన గంధపుష్పైశ్చవాసితం । వస్త్రేణాచ్ఛాద్యతత్పాత్రం బం
ధయేచ్చతదాననం । తత్పార్శ్వేనిక్షిపేద్ఘంటాం స్వాత్మనోదక్షిణేన్య
సేత్ । పుష్పదర్పణగంధాది విన్యసేదక్షతానిచ । దీపంధూపంచవ
స్త్రంచ చామరాదీన్విశేషతః । క్రమేణవిన్యసేత్సర్వాన్ స్వాత్మనో
దక్షిణేతతః । ఆత్మనశ్చపురోభాగే మార్జయేద్వాయువిద్యయా ।
ప్రోక్షయేత్పంచగవ్యేన శుద్ధింకృత్వావిధానతః । పాత్రాధారంన్యసే
త్పశ్చాత్ తప్తకాంచననిర్మితం । క్షాళయిత్వాతుతత్సర్వాన్ దేవస్య
పురతోన్యసేత్ । శుద్ధవస్త్రేణసంచ్ఛాద్య విస్తారాయామతత్సమం ।
హస్తైకేవతద్వస్త్రం విరళాయామమానతఇతి ॥ అన్యత్రపారమే
శ్వరే॥ ఉపార్జితంపురాయద్వై యాగోపకరణంమహత్ । తత్సర్వం
దక్షిణేకృత్వా వామేతుకరకంన్యసేత్ గాళితేనాంభసాపూర్ణమితి॥
అర్ఘ్యాదిపాత్రస్థాపనంతు పూజకప్రాచ్యపేక్షయా ॥ తథాపారమే
శ్వరే ॥ స్వపూర్వనియమేనైవ ఉదక్పశ్చిమకోణకం ॥ అర్ఘ్యం

యేత్ ॥ ఏలాలవంగకర్పూర జాతీతక్కోలచందనం । పుష్పాణ్యాచమనీయేతు పాత్రే ద్రవ్యాణికల్పయేత్ ॥ ఏవంద్రవ్యాణ్యర్ఘ్యాదిపాత్రేషు ప్రక్షిప్య దక్షిణకరతలె ద్వాదశారంచక్రం తన్మధ్యే ఓం-ఘృణిసూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంచ ధ్యాత్వా తత్కరతలమవాఙ్ముఖం గళంత్యాదిపాత్రాణాముపరి విన్యస్య ప్రక్షిప్తభాస్కర గభస్తిభిర్వస్మి

ఋకలశంన్యస్య తతఃప్రాగుత్తరాంతరె ॥ అన్యత్రవాసిష్ఠే ॥ ఆత్మనః పురతస్త్రత్ర స్వాస్తీర్ణే పీఠికోపరి ॥ ఆగ్నేయాదిషుకోణేషు పాద్యార్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీయపాత్రమైశాన్యాంసర్వార్థంమధ్యతోన్యసేత్ ॥ ప్రతిగ్రహందక్షిణతో విన్యసేత్పాత్రముత్తమం ॥ తత్రైవ పంచపాత్రస్యలక్షణమాహ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయ మష్టాంగులసవిస్తరం ॥ వృత్తాకారసమాయుక్తం పంచపాత్రస్యలక్షణం॥ఇతి॥ ॥ విహగేంద్రే ॥ దేవస్యదక్షిణేపార్శ్వే పూజకస్యస్థితిర్భవేత్ ॥ తత్రైవజలపాత్రస్య పుష్పగంధాదికస్యచ ॥ వామెగండూపపాత్రంస్యాదగ్రెనైవేద్యపాత్రకం ॥ సాత్వతే ॥ పాత్రాధారపీఠలక్షణముక్త్వా పతద్గ్రహపాత్రలక్షణంచాహ ॥ శ్లో ॥ బింబార్ధార్ధాయతంవాపి సువర్ణరజతాదిభిఃదత్తూరకుసుమాకారం కారయేతపతద్గ్రహమితి॥ అర్ఘ్యాదిపాత్రాణాంశంఖచక్రలాంఛనమాహ ॥బ్రహ్మసంహితాయాం॥ యాగోపకరణాన్యేవఅర్ఘ్యపాద్యాదికానపి ॥ సులాంఛ్యానియథాయోగం శంఖచక్రాదిలక్షణైః ॥ తథాయానాసనానీని విభోస్సర్వాణి యత్నతః ॥ ఆరాధకాద్యాఃకర్మణ్యా ఏవంచక్రాదిలాంఛితాః ॥ఇతి॥ పూజాద్రవ్యస్థానవ్యవస్థా ॥ వాసిష్ఠే ॥ ఆత్మనఃపురతస్త్రత్రఆస్తీర్ణేపీఠకోపరి । ఆగ్నేయాదిషుకోణేషుపాద్యార్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీ

భూతాని విచింత్య సవ్యకరతలె కలాదళం వికసితంపుండరీకం తన్మధ్యే ఓం-సోమాయనమః ఇతిపూర్ణం సుధాకరం బుధ్వా ప్రాగ్వత్తత్కరతలంకృత్వా తదుత్థామృతజలేన సిక్తాని పునర్జీవితాని యాగయోగ్యాని మత్వా కరతలయో మూర్లేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం ఓం-రాం-నమఃపరాయవిశ్వాత్మనెఇతి సకృత్సకృత్సంస్పృష్ట్వా తానిస్పృశన్ విష్ణుగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య ఓం-స్వం సురభయెనమః ఇతి గోరూపాం మధుస్రవంతీం హిమశైలాభాం సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య గళంత్యాదిపాత్రాణి తద్దుగ్ధపూర్ణాని విభావ్య ఓం-అర్ఘ్యం కల్పయామి ఓం-పాద్యంకల్పయామి ఓం-ఆచమనీయంకల్పయామీతి దక్షిణపాణినా క్రమేణస్పృష్ట్వా ఓం-టూ-హ్రాం ఘంటాయైనమఇతి

యపాత్రమైశాన్యాం సవార్థంమధ్యతో న్యసేత్ ॥ ప్రతిగ్రహందక్షిణతో విన్యసేత్పాత్రముత్తమం। పూజాద్రవ్యాణిచాన్యానివిన్యసేత్తస్యదక్షిణే ॥ విష్ణుతత్త్వే ॥ పంచమె ॥ వామెతువర్ధనీంన్యస్య పూరితాం గాళితోదకైః। శేషందక్షిణపార్శ్వేతు పూజాద్రవ్యంసమస్తకం ॥ ఏవంకెచిత్ప్రశంసన్తిపరితో వాగ్రతోపివా ॥ పంచపాత్రస్యలక్షణంచోక్తం ॥ అనంతాఖ్యె ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయమష్టాంగులసవిస్తరం॥ వృత్తాకారసమాయుక్తంపంచపాత్రస్యలక్షణం । అర్ఘ్యదానమితి । సాస్త్రేణమూలమంత్రేణార్ఘ్యాదీన్యభిమంత్ర్యతు ॥ సషడంగేన తేనైవ కుర్యాత్పుష్పాదినార్చనం ॥ ధూపపాత్రంచఘంటాంచ సమభ్యర్చ్యయథావిధి ॥ ఘంటాచాలనపూర్వన్తు ధూపేనార్ఘ్యాదికాన్యజెదితి ॥ ఈశ్వరే=అర్ఘ్యాదీనాం ధూపదానముక్తం ॥ తత్సంహితాయాం అర్ఘ్యాదిమంత్రానోక్తాః ॥ పాద్మేతు ॥ ఘంటాధూపా

ఘంటాం గంధపుష్పధూపదీపైః ఓం-ధ్యూం ధూమోద్గిరాయనమః ఇతి సధూమం ధూపపాత్రం ధూపమంతరాశిప్తై త్రిభిరభ్యర్చ్య ధూపముద్రాంప్రదర్శ్య తైర్గంధాదిచతుర్భిరేవ ఓం-శిబయెఅర్ఘ్యరూపిణేఅర్ఘ్యరూపాయనమః ఇత్యర్ఘ్యపాత్రం ఓం-గంగెపిత్రుప్రియకరాయపాద్యరూపిణౌనమః ఇతిపాద్యపాత్రం ఓం-సరస్వత్యమృతరూపిణౌఆచమనాత్మనెనమః ఇత్యాచమనపాత్రమిష్ట్వా ప్రతిగ్రహపాత్రేణార్ఘ్యజలం కించిదాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహస్తేనిధాయ సవ్యేతరేణాపిధాయ మూలమంత్రేణ సప్తవారమభిమంత్ర్య తత్తోయేన ఓం-శక్త్యైవౌషడిత్యస్త్రమంత్రేణ కూర్చేన ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య భగవతో యోగపీఠంపరికల్పయేత్ ॥

యోగపీఠార్చనవిధిః.

మూలబేరస్యపీఠే ఓం-హ్రం హ్రీం ఆధారశక్త్యైనమః ఉపర్యుపరి ఓం హ్రూం కూర్మకాలాగ్న్యయేనమః ఓం-హాం అనంతాయనమః ఓం-ధరణ్యయేనమః తదుపర్యాగ్నేయే ఓం-ధం ధర్మాయనమః నైఋతే ఓం-జ్ఞాం-జ్ఞానాయనమః వాయవ్యే ఓం-వైం-వైరాగ్యాయనమః ఐశాన్యే ఓం-ఐం-ఐశ్వర్యాయనమః ప్రాచ్యాంఓం-అం-అధర్మాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం-అం అజ్ఞానాయనమః వారుణ్యాం ఓం-అం అవైరాగ్యాయనమః ఉదిచ్యాం ఓం-అం అనైశ్వర్యాయనమః ఏషాంమధ్యే ఓం-హ్రూం సదాశివాయనమః ఏతెపీఠ

ర్ఘ్య పాద్యాచమనపాత్రపూజాయాం అనుక్తావపి ఘంటాదీనాం మంత్రోక్తైర్వైయర్థ్య పరిహారాయ తత్పూజావిధయేత్యభ్యూహగ

పాదభూతాః ఏషాముపరి ఓం-నమోభగవతేవిష్ణవేసర్వభూతాత్మనే వాసుదేవాయసర్వాత్మనే సుయోగపద్మపీఠాత్మనేపీఠాయనమః యోగాసనస్యప్రాగాదిచతుర్దిక్షు ఓం-ఋం-ఋగ్వేదాయనమః ఓం-యం-యజుర్వేదాయనమః ఓం-సాం-సామవేదాయనమః ఓం-అం-అథర్వవేదాయనమః ఏతేఈషాభూతాః ఓం-ఘం-ఘాతికాహంకారాయనమః ఓం-ప్యూం-తైజసాహంకారాయనమః ఓం-వౌం-వైకారికాహంకారాయనమః ఏతేపాశభూతాః ఓం-సం-సత్వగుణాయనమః ఓం-రం-రజోగుణాయనమః ఓం-తం-తమోగుణాయనమః ఏతేగుణభూతాః యోగాసనోపరి ఓం-ప్రిం-పృథివ్యాత్మనే-హుంఫట్ నమః ఓం-వాం వాయ్వాత్మనెహుంఫట్ నమః ఓం-ఆం-ఆకాశాత్మనెహుం

మః ॥ యోగపీఠార్చనంకుర్యాదితి ॥ ఈశ్వరే ॥చతుర్థే॥ బింబేనసహితంపీఠం యోగపీఠముదాహృతం ॥ అనుసంధానయోగేతు యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ అస్యఆరాధనక్రమస్తు=శ్రీప్రశ్నే=విష్ణుతిలకే పాద్మేచ ॥ సమ్యగుక్తం ॥ గంధపుష్పైర్ధూపదీపైరర్చయేత తతఃపరం ॥ ఆసీనస్యశయానస్య కర్మబింబస్యవైరమే=పీఠకల్పనకాలే తు స్మరేత్పద్మాంతమాదితః ॥ ఇతిశ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే గంధైఃపుష్పైశ్చధూపైశ్చదీపై రేషాంసమర్చనం । ప్రతిష్ఠారహితేస్థానే ధర్మాద్యావాహ్యపూజయేత్ పూజితేపూర్వమావాహ్యపూజనేసంతతేసతి॥ పునరావాహనంనైవ కేవలార్చనమిష్యతే॥ కింతు॥ యోగపీఠ పరికల్పనమేవ మంత్రాసనమితి పారమేశ్వర ఈశ్వరసంహితాశయః ॥ విష్వక్సేనేచ ॥ ఆధారాద్యంతరాంతత్ మూర్తీనాంమునిసత్తమ ॥ న్యస్తైస్సంపూజయేత్సర్వం సమస్తైర్వా సమాపితః అర్చయేద్గంధపు

షట్ నమః ఏతానితూలికాభూతాని ఓం-మం-జీవాత్మనేనమః అయ మాస్తరణభూతః అస్యోపరిక్రమేణ ఓం-రాం-అగ్నిమండలాయనమః- ఓం-సాం-సోమమండలాయనమః ఓం-హాం-సూర్యమండలాయనమః ఓం-పం-పద్మాయనమః భద్రాసనస్యదక్షిణే ఓం-బ్రహ్మణేనమః ఓం-విష్ణవేనమః ఓం-ఈశానాయనమః ఉత్తరే-ఓం-సనత్కుమారాయనమః ఓం-సనకాయనమః ఓం-ఓం-సనందాయనమః పశ్చిమె ఓం-దుర్గాయనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః ఓం-నారదాయనమః ఓం-గురువెనమః ఓం-పరమగురువేనమః ఓం-పరమేష్ఠినెనమః ఇతి గంధపుష్పధూపదీపై దేవతాయజనెనయోగపీఠంపరికల్ప్య ఆధారశక్త్యాదీన్మానసయాగోక్తవద్ధ్యాయేత్ ॥ ఇతియోగపీఠార్చనవిధిః ॥

మన్త్రన్యాసవిధిః

అథమన్త్రన్యాసవిధిః ॥ మూలబేరంబహుబేరంచేత్తత్రావాహ

ష్యాద్దేవ్యః పూజకస్తుమనోరమైః ॥ తేషాంస్వనామమన్త్రైర్వా మన్త్రైర్వా దద్యాత్సర్వం యథాక్రమం ॥ ఇతివచనేన యోగపీఠదేవతాభ్యోనమః ॥ ఇతిసమస్తేనవా ఆధారశక్త్యాదీన్తత్తన్మంత్రైర్వా యోగపీఠార్చనంవిహితమితి కేషాంచిన్మతం ॥ పాద్మేతు ॥ కల్పనంయోగపీఠస్యమంత్రన్యసనమెవచ । బింబెస్థిరెసదాకార్యం పూజారంభెచతుర్ముఖ ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ । మూలబింబెష్వేవ యోగపీఠార్చనంకార్యమితిసిద్ధాంతః తతోగురుంతద్గురుంచ లోకసిద్ధాకృతీచతాలోకసిద్ధాకృతింపశ్చాత్త ద్గురుంపరమేష్ఠినమితి ॥ లక్ష్మీన్మతంత్రెంత

యేత్ ॥ తత్ప్రకారః ॥ శుద్ధం మూలమంత్రేణాంబుపూర్ణ మావా హనపాత్రం హస్తాభ్యాంలలాటసమ ముద్ధృత్య తతస్సహస్రశీర్షాది రూపం భగవతః క్రమేణానుచింత్య ఆగచ్ఛపదాంత వాసుదేవద్వాద శాక్షరమంత్రం చతురుచ్చారణేన భగవన్తంతత్ప్రాత్రే సమావాహ్యా

త్రైవ గురుమంత్రోద్ధారః=పత్ర ౧–౨౭ ॥ మూలబేరంబాహుబేరంచే దిత్యత్ర ॥ ఈశ్వరేపారమేశ్వరేచ ॥ శిలయామణినావాపి లోహైర్వా పిక్రృతాతుయానిత్యాది సకలస్నానవిషయారహితాసదా । కమార్చ యాపిదేవీభిః స్థితాప్యాసీనతాంగతా ॥ స్థాప్యతే కేవలామూ ర్తి రేకబేరంతువిత్తతత్ ॥ మృద్దారుజంతుయద్బింబం కమార్చాది సమన్వితం ॥ నిత్యాదిసర్వస్నానార్థం శక్తిభిస్సహితంనవా ॥ మ ణివజ్రాదిశైలోత్థం నిమిత్తస్నపనక్షమం ॥ సదాతునిత్యస్నానార్థం కమార్చాసహితంతుయత్ ॥ బ్రహద్బింబంతులక్ష్మ్యాది సహితం రహితంతువా ॥ నిత్యనైమిత్తికాద్యుక్త సకలస్నపనక్షమం ॥ లక్ష్మ్యా దిభిస్సమోపేతం యద్బింబంశక్తిభిస్సదా ॥ తదేతత్త్రివిధంవిత్తబహు బేరంమునీశ్వరాః ॥ యత్తుచిత్రమయంబింబం భిత్తికాష్ఠాంబరాశ్ర యం ॥ కమర్చబింబసమోపేతం నిత్యాదిస్నానకర్మణి ॥ యచ్చాపి మృణ్మయంబింబాత్రివిధంచాపిచిత్రజం ॥ నిత్యనైమిత్తికస్నానే దర్ప ణాదిసమన్వితం ॥ కమర్చబింబాన్వయయోగ్యం విభవేచ్ఛానుసారతః ఏతచతుర్విధంవిత్తబహుబేరంవిశేషకం ॥ బహుబేరంయథాయో గం స్థితమాసీనమేవవా ॥ శయానంయానగంవాపి భవేదిచ్ఛానురూ పతః ॥ బహుబేరాదిభేదాస్తు పంచధాపరికీర్తితాః ॥ అన్యానికమర్చ బింబాని యాత్రాబింబపురస్సరం॥ తత్తత్కర్మవిశేషార్థం బహుబే

పాత్రస్థతోయేన కూర్చేన ॥ శ్లో ॥ ఆవాహయామి లక్ష్మీశం పర
మాత్మానమవ్యయం । ఆతిష్ఠతామిమాంమూర్తిం మదనుగ్రహకా
మ్యయా ॥ శ్రీయానాథం జగన్నాథో దేవోనారాయణః పుమాన్
ఇతిమూలబింబమూర్ధ్ని ప్రోక్ష్య ॥ భగవన్తం బింబాంతః ప్రవిశ్య

రైకబేరయోః ద్వయోశ్చకల్పనీయాని విభవస్యానురూపతః ॥పాద్మేచ॥
కర్మార్చాది ప్రతికృతి ప్రకారః కథ్యతేఽధునా ॥ కర్మార్చాచో
త్సవార్చాచ బల్యర్చా చతథైవచ ॥ స్నానతీర్థార్చయా నార్చ
స్వాపోత్థానార్చయాసహ ॥ ప్రతిష్ఠాప్య శ్వేధాతవ్యా పూజాయాము
త్తమాభవేత్ ॥ తిసృభిర్మధ్యమా జ్ఞేయా అన్యాయాచాధమాభవే
త్ ॥ బహుబేరేపివిధిరయం కథితః కమలాసన ఏకబేరేతు కర్మార్చా
స్నపనార్చ చ నేష్యతే ॥ ఇతి ॥ ఆవాహ్యేతి ॥ ఆవాహనశబ్దనిర్వ
చనస్తు లక్ష్మీతంత్రే షట్త్రింశే నిత్యాసంపూర్ణ షాడ్గుణ్యా యావిష్ణో
మూర్తిరుజ్జ్వలా ॥ సైవేయం కథ్యతే మూర్తిః మార్ంత్రీమంత్రై
శ్చిదాత్మకైః ॥ స్వీకారయతితాం మంత్రీ దేవంయత్స్వేన తేజసా ॥
తదావాహనమిత్యుక్తం మంత్రవిజ్ఞానపారగైః ॥ ఆవాహనం ద్వైవి
ధ్యం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఆవాహనంద్విధాప్రోక్తం అచలేపిచలేపిచ ॥ అచ
లేపూర్వమావాహ్య పశ్చాదావాహయేచ్చలే ॥ త్రికాలమర్చనా
యుక్తే ఏకదాఽఽవాహనంచరేత్ ॥ అన్యబేరార్చనాయాన్తు విసర్జ
నమథాచరేత్ ॥ అవాహనవిధిస్తు ॥ ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ తతస్స
ర్వగతం దేవం మంత్రమూర్తిత్వమాగతం ॥ సమావాహయ స్వమం
త్రేణ త్వమాగచ్ఛపదేనతు ॥ యథాసర్వగతో వాయుర్వ్యజ
నేనమహామతే ॥ వ్యక్తిమభ్యేతి భగవాన్ ఆహూతస్తద్వదేవహి ॥

బింబాంత్మనావస్థిత మవగమ్యోత్థాయ స్వాగతముద్రయా ॥ శ్లో ॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవాః యన్నస్మర్తుమపీశ్వరాః । సఏషభగవానద్య మమప్రత్యక్షతాంగతః । స్వాగతం భగవన్నద్య మాంతారయితుమాగతః । ధన్యోస్మ్యనుగృహీతోస్మి కృతార్థోస్మి కృపానిధే ఇతి

భావదర్పణసంక్రాన్తం కృత్వాహృత్కమలాత్తువై ॥ సన్నిరుద్ధ్య బహిర్విద్యాంమన్త్రోచ్చారావసానతః ॥ మన్త్రమాగచ్ఛమానంతు నిర్గతంతుస్వకాత్పదాత్ ॥ సాత్వతే ॥ సప్తదశపరిచ్ఛేదే=అనన్విత్వసరూపంచ సూర్యబింబమివాంభసి ॥ కర్మణాత్రేరయేచ్చైవ వాచాతన్మంత్రముచ్చరన్ ॥ ఆగచ్ఛపదసంయుక్తం సంస్మరేన్మనసాకృతిం=అన్యత్ర గోరంగేషుసమస్తేషు క్షీరంయద్వద్వ్యవస్థితందుగ్ధం స్తనముఖైర్దృష్టం తద్వదావాహనంభవేత్ ॥ పాద్మేశతోపచారప్రకరణే ॥ పరస్యసూక్ష్మస్యతథా స్థూలస్యతదనంతరం ॥ చింతాసంక్రమణాంతస్య బింబేప్రత్యుద్గమస్తథా ॥ స్వాగతోక్తిర్నమస్కారస్సాన్నిధ్యప్రార్థనాతథా ॥ ఇత్యావాహనమష్టాంగం పరస్యపరమాత్మనః ॥ పరసూక్ష్మాదిశబ్దార్థస్తు=పాద్మే=జ్ఞానపాదేబ్రహ్మలక్షణప్రకరణే ఉక్తం=బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా ఇత్యాదిస్వాగతోక్తిర్లక్ష్మీతంత్రే=ఆవాహయామిలక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతంత్రే ॥ కర్మబింబేషు తేజోవిభాగః ॥ నారాయణసంహితాయాం ॥ ఈశ్వరేచ ప్రత్యహంకర్మబింబానాం మూలబింబ హృదబ్జకాత్ ॥ కించిదావాహనంకార్యం తత్రత్వేవంక్రమోద్విజాః ॥ మూలబేరస్యయత్తేజః షడ్భాగైకంతుకర్మణి కర్మబింబాంశషడ్భాగం పంచాంశంతూత్సవస్యతు ॥ తద్బింబాంశచతుర్భాగం స్నానబింబఉదాహృతం ॥ తద్బింబస్యత్రిభాగాంశం బలి

స్వాగతముక్త్వా అష్టాంగంప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ భగవన్దేవదేవేశ శరణాగతవత్సల । మంత్రాసనేమయాభక్త్యా యావత్సంపూజ్యసేవిభో । తావత్సాన్నిధ్యమత్రైవ కురుష్వపురుషోత్తమ ॥ ఇతిసాన్నిధ్యంప్రార్థ్య ప్రతిమాముద్రాం ప్రదర్శ్య జితంతేపుండరీకాక్షేతి మంత్రేణ

బేరముదాహృతం ॥ ఒలిబింబద్విభాగాంశం తీర్థబింబేనసంయుతం ॥ శయ్యాబేరంతత కుర్యా దేకాంశేనవిధీయతే ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలేనయోజయేత్ ॥ అన్యత్ర॥ కర్మార్చాదిషుబింబేషు షట్సునిత్యాదిసిద్ధయే ॥ ప్రతిష్ఠితేషువిధివన్నిత్యంప్రాభాతకేఽర్చనే ॥ తచ్ఛక్త్యాయోజితాంశక్తిం మూలబింబాద్యథాపురా ॥ సమభ్యర్చ్యార్ఘ్యపుష్పాద్యైస్తాంబూలాంతైఃపురోదితైః॥పునరారోపయేన్మూలే తత్రతత్రనియోజితాం ॥ త్రికాలమంగబింబేషు కర్మార్చాదిషుషట్స్వపి । ఆవాహ్యపూజయేన్మూలాద్విశేషేష్వపి కార్యతః ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలేనియోజయేత్ ॥ ఏవం తేజోమయందేవం నాడీనక్షిణమార్గతః ॥ తన్నాసాగ్రేణచావాహ్య క్షీరకుంభాదిషుక్షిపేత్ ॥ పాద్మేతు ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం ప్రక్షాళితమథాంబుభిః ॥ పూరయేన్మూలమంత్రేణ హస్తాభ్యాంచసముద్ధరేత్ ॥ లలాటసమమేతస్మిన్ అంతరావాహ్యకేశవం ॥ మూలబింబాద్యథాదీపం దీపాదవికృతంతథా ॥ చతురుచ్చారయేన్మంత్ర మాగచ్ఛపదసంయుతం ॥ తేనతోయేనకర్మార్చాం సించేత్కూర్చేనమూర్ధని ॥ తత్రసన్నిహితందేవం కర్మార్చాయాంవిచింతయేత్ ॥ ఇతి ॥ ప్రతిమాముద్రా ॥ పాద్మే ॥ అంగుష్ఠమూర్ధ్వతఃకృత్వా శేషాభిర్ముష్టివత్కృతా ॥ సాజ్ఞేయాప్రతిమాముద్రా దేవదేవప్రియాధికా ॥ ఇతి ॥ కర్మ

సమ్ముఖీభవేతి సమ్ముఖీకరణ ముద్రాందర్శయిత్వా మూలమం
త్రేణ సపర్యాసనమంగీకురుష్వేత్యాసనంసమర్ప్య కరన్యాసవర్జం
ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ సృష్టిస్థితిసంహార న్యాసాన్మూలబేరేకృత్వా

బింబేఆవాహనక్రమః విష్ణుతిలకే=మూలబేరేస్థితాంశక్తిం కర్మార్చా
యాంసమావాహ్యయేత్ ॥కర్మార్చాచోత్సవార్చాచ బల్యర్చాచతథై
వచ ॥ యాగార్చాతీర్థయాత్రార్చా శయనార్చేతిషట్క్రమాత్ ॥
అవాహనంక్రమాదేషాం పూర్వాపూర్వాత్పరేపరే ॥ దేవీభ్యాంవా
వినావాపి దేవార్చనముదీర్యతే=శ్రీప్రశ్నే=అష్టావింశే=అవాహానపదం
పాత్రం పూరయేద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణ తులసీంతస్మిన్నిక్షి
ప్యవైతతః ॥ తత్పాత్రంహస్తయుగ్మేన లలాటాన్తంసముద్ధరేత్ ॥
మూలస్థంరవివహ్న్యిందు కోటికోటిసమప్రభం । ద్విహస్తం సౌకవక్త్రాబ్జం
చక్రాద్యాయుధసేవితం ॥ కిరీటవనమాలాభ్యాం కౌస్తుభేనచశోభితం॥
ఏవంలక్ష్మీశ్వపతింస్మృత్వా శార్జ్గధన్వానమాదరాత్ ॥ ద్వాదశార్ణై
శ్చతుర్వార మాగచ్ఛేతివదేత్తతః ॥ పాత్రస్థంపరమాత్మానం కర్మా
ర్చాయాంవిచింత్యచ ॥ తద్వారేణకర్మబింబ శిరఃకూర్చేనసేచ
యేత్ ॥ ప్రదర్శ్యావాహనముద్రాం స్థాపనంతుతతఃపరం ॥ విష్ణుతి
లకే ॥ ఆసాద్యజంగమంబింబం యోగపీఠార్చనాదికం ॥ గుర్వ
ర్చనాంతంకృత్వాథ అర్ఘ్యపాత్రాంతరేజలం ॥ గృహీంత్వామూ
లబింబస్యనాసాంతంతత్సముద్ధరేత్ ॥ మూలబింబస్యహృదయ ద్వా
రాద్దక్షిణనాసయా । నిర్గతాంభగవచ్ఛక్తిం ధ్యాయేత్పాత్రాన్తరే
జలే ॥ సర్వత్రావాహనకాలే సకూర్చఃకుంభఉచ్యతే ॥ దీపాద్దీప
వదాకృష్య ధ్రువాద్బింబాత్తతఃపరం ॥ కూర్చేనచలబింబస్య మూ

శంఖచక్రముద్రాం దర్శయేత్ మూలబేర మేకబేరంచేద్ధస్తౌ సుగంధి
నాకృత్వా గంధార్ఘ్యపుష్పై రంజలిమాపూర్య మూలమంత్రేణ
శిరోపరి బింబాగ్రే బింబమూర్ధ్నివా పుష్పాంజలిం ప్రక్షిప్య భగవ

ద్భిః ప్రోక్షణమాచరేత్ ॥ ద్వారేణ బ్రహ్మరంధ్రస్య ప్రవిష్టంబింబ
హృత్పదే ॥ తచ్ఛక్తింభావయేద్ధీమాన్ ప్రణవేనతతః పరమితి ॥ శ్రీ
ప్రశ్నే ॥ త్రింశాధ్యాయే ॥ శృణుష్వావాహనంభద్రే క్రమయోగంస
లక్షణం ॥ కర్మార్చాయాంమూలబేరా చ్ఛక్తిమావాహ్యపూజ
యేత్ ॥ కర్మబింబాత్ స్నానబేరే తత్కర్మానంతరం రమే ॥ పునః
కర్మణి తాంశక్తిం తస్మాచ్చబలికౌతుకే ॥ బలిబేరాత్తతఃశక్తిం పూర్వ
వత్కర్మకౌతుకే ॥ ఉత్సవేపునరావాహ్యతత్కార్యోపరతేపునః ॥ ని
యోజ్యకర్మణ్యర్చాయాం స్వాపేతాంప్రార్థయేత్తతః ॥ స్వాపో
చార్చాయాః కర్మబేరే మూలేతాంవినియోజయేత్ ॥ మహోత్సవా
ద్యుత్సవేషు చైవమావాహ్యపూజయేత్ ॥ ఈశ్వరే ॥ చతుర్థే ॥
ప్రత్యహంకర్మబింబానాం మూలబింబహృదబ్జకాత్ ॥ కించిదా
వాహనంకార్యం తత్రత్వేవంక్రమోద్విజాః ॥ మూలబేరేతుయత్తేజ
ష్షడ్భాగికన్తుచోత్సవే ॥ షట్త్రింశదేకభాగన్తుబలికర్మార్చనాది
షు ॥ ఏకబేరవిధౌ ఆవాహననిషేధః ॥ అభిముఖీభావమేవ ఆవాహ
నం ॥ ఈశ్వరే ॥ స్థితమాయతనేవాథ సాకారంపరమేశ్వరం ॥ శంఖ
చక్రధరంవిష్ణుం సురసిద్ధావతారితం ॥ ఋషిభిర్మనుజైర్వాథభుక్తి
ముక్త్యైః ప్రతిష్ఠితం ॥ తస్మాత్తత్రార్చ స్వమంత్రేణయజేదావాహనం
వినా ఇతి ఈశ్వరే ॥ చతుర్థే ॥ కర్మబింబేషుపునరావాహనేనాడి
కాభేదాః ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ త్రిముహూర్తాత్పురాప్రా

న్తం స్వాభిముఖంశాన్తం స్వప్రబుద్ధంజ్ఞాత్వా బింబప్రాగ్వన్మంత్రన్యా సంకుర్యాత్ ।ఏవమన్యతరప్రకారేణావాహ్య అర్చయామీతిసామ్నా ప్రణవేనవా పాదయోః పుష్పాంజలిం సమర్ప్య ॥శ్లో ॥ విభోసకలలోకేశ విష్ణోజిష్ణో ప్రభోహరే । త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ఇతివిజ్ఞాప్య మూర్ధ్ని సావిత్ర్యా ర్ఘ్యమేక

ప్త పూజనేపురుషోత్తమం ॥ నోద్వాస్యపూజనకృత్వా తతోద్వాసనమాచరేత్ ॥ జ్వలనస్సూర్యకాంతేతు యథాభాతిదివాకరాత్ ॥ తథార్చకప్రార్థనయా మూలాత్కర్మాదికౌతుకే ॥ త్రిస్థానేస్నానకుంభేచ హరిస్సన్నిహితోరమే ॥ విష్ణుతిలకే ॥ అస్తిచేత్ జంగమంబింబంనాస్తిచేత్ ధ్రువబిమ్బకం హృదంబుజాద్దేవదేవమావాహ్యార్చనమిష్యతే ఇతి ॥ భోగలక్ష్మ్యాః మూలాభావే భగద్బింబాదేవఆవాహనంతత్క్రియమంచోక్తం ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ॥ మూలాభావేశ్రియాదీనాం భగవన్మూలబింబతః॥ శ్రియాదికర్మబింబేషు శక్తిమావాహ్యపూజయేత్ ॥ తత్రైవతత్క్రియమః ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం పూరయేద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణతులసీం తస్మిన్నిక్షిప్యవై తతః తత్పాత్రంహస్తయుగ్మేన లలాటాన్తంసముద్ధరేత్ ॥ సౌందర్యామృతసింధూత్థఘనవిద్యుల్లతాప్రభే ॥ ఆగచ్ఛావాహనేపాత్రే గోవిందగృహమేధిని ॥ ఏవంసంప్రార్థ్యపాత్రస్థాం శ్రియంబింబేస్మరేత్తతః ॥ సర్వజీవధరేకాన్తేపరమాత్మప్రియేరసే ॥ పాత్రేస్మిన్పూజనాయత్వం ఆగచ్ఛవసుధేశుభే ఏవమావాహ్యపాత్రస్థాంభువంబింబేనియోజయేత్ ॥

సాన్నిధ్యప్రార్థనా ॥ విష్ణుతత్వేపంచమాధ్యాయే ॥ బ్రహ్మాద్యైస్సకలైర్దేవైస్సనకాద్యైశ్చయోగిభిః । వేదాద్యైశ్చిచ్ఛబ్దమ

వారం పాదారవిందయో స్త్రీణిపదేతిపాద్యంద్వివారం ముఖే ఆపఃపు నంత్వి త్యాచమనం త్రివారమ ర్పయిత్వా ఆచమనకాలె అంభః ప్రతిగ్రహేణ సాక్షాదాచామన్త మివధ్యాయేత్ దధిమధుపయోమ య మధుపర్కం కేవలందధివా ముఖవాసంచ భోగదానమంత్రేణ నివేద్య అష్టాంగప్రణిపత్య ॥ శ్లో ॥ దాసోహం తెజగన్నాథధన పుత్రాది

నోభిశ్చేంద్రియైరపి । జ్ఞాతుమర్చయితుంద్రష్టు మశక్తోపిజనార్దన । తథాపితవభక్తానాం సదాసన్నిహితోభవ ॥ తవదాసోస్మి దెవెశ ప్రసాదంకురుమెప్రభో । అహంత్వామర్చయిష్యామి యథాశక్తిగృహాణ తం ॥శ్రీప్రశ్నే ॥అష్టావింశే॥ స్వామిన్సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావసానకం । తావత్త్వద్భక్తిభావేన బింబేస్మిన్సన్నిధింకురు । ఇతి । బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదెవాఃఇత్యాది-స్వాగతోక్తిర్లక్ష్మీతంత్రె। ఆవాహయామి లక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతంత్రె । సాన్నిధ్యప్రార్థనా । అనిరుద్ధసంహితాయాం విష్ణుతత్త్వేచ ॥ సపర్యాసనమంగీకురుష్వేత్యత్ర ॥ పౌష్కరె ॥ నత్వాధారంవినాపూజాం గృహ్ణంతివ్యక్తయాసదా । తస్మాదాదౌప్రయత్నేన కుర్యాదాసనకల్పనం । పూజాకాలెభావనాక్రమంచఉక్తం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ౨౯ అధ్యాయె ॥ ఆచార్యశిష్యవన్మంత్ర విష్టరెస్నపనాసనె । జననీవళిశుంరత్యాం సతీవప్రియనాయకం । అలంకారెఽతిథింభోజ్య విష్టరెతుగృహస్థవత్ । యాత్రాసనెసుశయ్యాయాం నృపం మంత్రీవసెవకః । ప్రార్థనాయాంమిత్రవచ్చ దెవంధ్యాయెతపూజకః యథాయువానంరాజానం యథాచమదహస్తినం । యథాప్రియాతిథిందెవం భగవంతంతథార్చయెత్ ॥ పాదారవిందయోరర్ఘ్యాదిత్యత్ర ॥ అనిరుద్ధె ॥ పాద్యదానంతువిప్రేంద్ర ద్విరర్ఘ్యాద్వైపదాంబు

పరిగ్రహః । ప్రెష్యంప్రశాధికర్తవ్యే మాంనియుంక్ష్వహితెసదా ॥ ఇతిప్రార్థ్య పరివారానర్చయేత్ యోగాసనాబ్జద్వాదశదళేషు ప్రాగాదిక్రమేణ ఓం-శ్రీం-శ్రీవత్సాయనమః ఓం-వం-వనమాలాయైనమః ఓం-మాం-మాయాయైనమః ఓం-యోం-యోగాత్మికాయైనమః ఓం-వైం-వైష్ణవ్యైనమః ॥ ఓం-విం-విమలాయైనమః ఓం-సృం-

---

జె । వస్త్రేణమార్జనంకృత్వా । చందనాలేపనంచరేత్ । పుష్పం పృథక్పృథగ్దద్యాత్సుగంధంపత్రమేవచ । ఆచామంతుత్రిప్రదద్యాద్విమృజ్యచసకృత్స్పృశేత్ ॥ విష్ణుతంత్రే ॥ అర్ఘ్యంశిరసివిన్యస్య పాద్యంపాదతలేన్యసేత్ హస్తేష్వాచమనంచైవ గంధంకాయానులేపనం । పుష్పంమూర్ధ్నితువిన్యస్య భోజ్యంకరతలేన్యసేత్ ॥ ఇతి ॥ విష్ణుతిలకే ॥ పుష్పాంజలింవికీర్యాథ గాథామేనాముదీరయేత్ విభోసకలలోకేశ + అర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ దివ్యేనార్ఘ్యోపచారేణ + భగవంతంజనార్దనం । ఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం అర్ఘ్యపాత్రాంతరేణచ । గృహీత్వాంబుసకృద్దేవ శిరస్యర్ఘ్యంసమర్పయేత్ ॥ కూర్చేనప్రోక్షణంకుర్యాత్తచ్ఛేషంతుప్రతిగ్రహే । పాత్రేవిన్యస్యచతతః పాద్యాంబుగ్రహణంతతః ॥ ప్రోక్షణం పాదయోర్విష్ణోః తచ్ఛేషంపూర్వవత్ క్షిపేత్ ॥ తచ్ఛేషేణాత్మశిరసి ప్రోక్షయేచ్ఛుద్ధయాపహ ॥ ఏవంద్విఃపాద్యదానంస్యాత్ తోయమాచమనీయతః । గృహీత్వాదేవవదనే దద్యాదాచమనత్రయం । నతత్రకూర్చవిన్యాసః ఆచాంతంతంస్మరేత్తతః । ప్రతిగ్రహేక్షిపేచ్ఛేషం మధుపర్కంనివేదయేత్ ॥ మధుపర్కమిత్యత్ర ॥ పారమేశ్వరే ॥ మధుపర్కందధిఘృతం మధుయుక్తమనంతరం । సమస్తమేవమేకాంగం దధివాపినివేదయేత్ ॥ విష్ణుతిలకే ॥ ఫలాన్యే

సృష్ట్యైనమః ఓం-పుం-పుష్ట్యైనమః ఓం-ఉం-ఉత్కర్షణ్యైనమః
ఓం-ప్రం-ప్రజ్ఞాయైనమః ఓం-సం-సత్యాయైనమః ఓం-ఈం-ఈశా
నాయైనమః తత్పరితః ప్రథమావరణేతథైవ ఓం-వ్యాప్త్యైనమః
ఓం-కాన్త్యైనమః ఓం-తృప్త్యైనమః ఓం-శ్రద్ధాయైనమః ఓం-విద్యా

లాఫలంసర్పిః శర్కరాచమధూన్యపి । పంచానామపిసంయోగో మధు
పర్కఉదీరితః ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ గోధూమతండులైఃపిష్టం శర్కరా
ద్యైదిదగ్ధకం। పీడ్యాజ్య మధుసంయుక్తం మధుపర్కమితిస్మృతం । కర
క్షోదకేనఅర్ఘ్యప్రదానంచోక్తం ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ హస్తాభ్యాంకర
కంమూర్ధ్ని ఉద్ధృత్యపరిచారకఃఉత్సృజేచ్ఛుద్ధతోయస్యధారామవిక
లంపురః సుభావ్యవిరజాతోయం తత్సమాదాయదేశికః । తేనా
ర్ఘ్యాదీన్ప్రదద్యాచ్చ దంతకాష్ఠంసమర్పయేత్ । అర్ఘ్యందద్యా
దితి ॥ అర్ఘ్యదానమంత్రాః సంహితాభేదేనభిన్నాః ॥ యథాఅనిరు
ద్ధే ॥ సావిత్ర్యావితరేదర్ఘ్యం పాద్యంత్రీణిపదేతిచ ॥ ఆపఃపునంతుఇ
త్యేవ మంత్రేణాచమనక్రియా ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ విష్ణు
గాయత్ర్యాచార్ఘ్యం పాద్యంత్రీణి పదేతిచ ॥ ఆపఃపునంతుమంత్రేణ
దద్యాదాచమనంహరేః ॥ నారదీయే ॥ ఆరాధనప్రకరణే ॥ జితంతే
పూర్వజ ॥ మంత్రోఽయముపచారస్య సర్వసిద్ధికరంపరం ॥ విష్ణుతత్వే ॥
అష్టాక్షరేణ శ్రీమంత్రేణ హయగ్రీవమంత్రేణచ అర్ఘ్యాదిదానము
క్తం ॥ పాద్మే ॥ అర్ఘ్యప్రదానమంత్రస్యాదర్శనాత్ పూర్వోక్త
అనిరుద్ధశ్రీప్రశ్నోక్తమంత్రాఏవగ్రాహ్యాః ॥ ఆరాధనోపయుక్తతీర్థా
నయనక్రమమాహ॥సాస్త్రదూర్వాంకురందత్వాపాత్రంపుష్పంతిలాం
స్తథా । సోదకానాత్మనోమూర్ధ్ని శిఖాస్థానేచసత్తమ । తతఃకల

య్యైనమః ఓం-జయాయైనమః ఓం-క్షమాయైనమః ఓం-శాంత్యైన
మః ద్వితీయావరణే తత్రైవ ఓం-చక్రిణేనమః ఓం-ముసలవతేనమః
ఓం-శంఖినేనమః ఓం-ఖడ్గినేనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-శార్ఙ్గి
ణేనమః ఓం-పద్మినేనమః ఓం-వజ్రిణేనమః తృతీయావరణే ప్రణవా

శపూర్వన్తు అంబుపూర్ణన్తు భాజనం । సమాదాయాంబరచ్ఛన్నం
పాణినాభగవద్గృహం ॥ ఏకాన్తంనిర్జనంయాయా న్మనోన్నందోష
వర్జితం । అనుకూలాంశుచింద్దక్షం సంయుతంసమయేస్థితం । ఏకాయ
నం వైదికంవా బ్రాహ్మణంచాప్యర్చవాహకం ఉచ్చరన్ద్వాదశా
ర్ణన్తు ప్రవిశ్యాన్తఃప్రదక్షిణం ॥ ఇతిపారమేశ్వరేఆరాధనప్రకరణే ॥
ముఖవాసమిత్యత్ర ॥ విష్వక్సేనే ॥ క్రముకస్యఫలంభిన్న మపక్వం
పక్వమేవవా । కర్పూరతైలసంసిక్త మసిక్తంవామునీశ్వర ॥ తాం
బూలవల్లీపత్రైశ్చ తప్తహేమప్రభాధరైః ॥ ఏలాతక్కోలజాతీభిః
కర్పూరసహితం క్రమాత్ ॥ మాతులంగఫలైర్యుక్తం నాళికేరఫలా
న్వితం ॥ శిలాచూర్ణేనసంయుక్తం కర్పూరసహితంతథా ॥ సం
స్కృతంప్రణవేనైవ ముఖవాసంనివేదయేత్ ॥ నారదీయసంహితా
యాం ॥ చతుర్వింశాధ్యాయే ॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తం శుభ్రైఃపూగఫ
లైర్యుతం । కర్పూరస్నేహసంయుక్తం గంధైశ్చవివిధైర్యుతం మా
తుళంగఫలైర్యుక్తం నారికేళఫలాన్వితం ॥ ఏలాలవంగతక్కోల జాతి
భిశ్చాన్వితంశుభం । ముఖవాసంశుభంవిద్యా త్తాంబూలమితిచద్వి
జ ॥ ఇతి ॥ పరివారానర్చయేదితి ॥ సనత్కుమారే ॥ అర్చనాద్వి
విధాప్రోక్తా స్థావరాస్థావరాపరా ॥ ఏకబేరవిధానేతు స్థావరార్చా
ప్రకీర్తితా ॥ కమూర్చయాసమాఖ్యాతా నిత్యమస్థావరార్చ

దినమోంతాఃఇంద్రాదీశానాంతాః తురీయావరణె భగవదగ్రె ఓం-తార్క్ష్యాయనమః ఐశాన్యాం ఓం-విష్వక్సెనాయనమః ఇత్యేతాన్ భగవదభిముఖాన్ ప్రాంజలీన్ పరివారాన్ గంధాదిచతుర్భిరభ్యర్చయేత్ ॥ ఇతిమంత్రాసనం ॥

స్నానాసనవిధిః.

అథస్నానాసనం॥మూలబింబ దక్షిణవామపాదౌ స్వదక్షిణవామహస్తాభ్యాంగృహీత్వా॥ శ్లో ॥ స్ఫుటీకృతంమయాదేన ఇదంస్నానా

నా । నకుర్యాత్ స్థావరార్చాయాం పరివారాన్కథంచన । అస్థావరెప్రయుంజీత పరివారాన్యథాక్రమం ॥ ఉభయత్రయథాశాస్త్రం యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ విష్ణుతిలకె ॥ తృతీయాధ్యాయె ॥ ఏకబేరవిధానేతు సురసిద్ధావతారితె ॥ కల్పనంపరివారాణాం నకుర్వీతచతుర్ముఖ ॥ అన్యత్రబహుబెరెతు పరివారార్చనంమతం । స్నానబింబమితి॥ స్నపనబింబాభావెపాదుకాయామెవస్నపనంకార్యం॥ తదుక్తం ॥ నళకూబరే । అభావెస్నపనార్చాదె హేతునాసన్నిధావపి కూర్చెవాపాదుకాయాంవా దెవమావాహ్యమూలతః । తత్తద్బింబోక్తకర్మాణి కృత్వామూలెవిసర్జయేత్ ॥ స్నపనె తోరణాదివిశేషానాహ ॥ పాద్మె ॥ అ ౮ ॥ తోరణాదీన్నకర్తవ్యం గృహార్చాయాంతథైవచ । నిత్యేచస్నపనేనాపి కౌతుకంనాంకురార్పణం ॥ విష్ణుతిలకె॥ పంచమె ॥ సొమసూర్యోపరాగేషు పుణ్యకాలెపునర్వసౌ । కెవలంస్నపనంకుర్యాత్ చతుస్థానార్చనంవినా । మహో

సనంత్వయి । సపాదపీఠమపరం శుభంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాద యాశుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయేతి । నివేద్య శుకనాసాబహిరర్ధమంటపం గోమయాంభోభిరాలిప్య సుధాచూర్ణాక్షతదూర్వాభిర్మండయిత్వా అర్ధమంటపమధ్యదేశే కలశస్థాపనార్థమాఢక తదర్ధ తదర్ధతదర్ధ పరిమితవ్రీహిభిః తదుపరి వ్రీహితుర్యాంశతండులైస్తత్తస్తండులతుర్యాంశతిలైశ్చతురశ్రం ధాన్యపీఠమారచయ్య ప్రతిధాన్యం దర్భద్వయాన్తరంకృత్వా ఏవంధాన్యపీఠాంతరం కలశాధివాసార్థం తత్పశ్చిమతః పరికల్ప్య సౌవర్ణరాజత తామ్రమృణ్మయాన్యతమ నవసంఖ్యాక ద్రవ్యకలశాన్ విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాళ్య ఇంద్రస్యత్వేతి మంత్రేణ తంతునావేష్ట్య అధివాసయేత్-తత్ప్రకారః పాశ్చాత్యధాన్యపీఠే విశ్వమంత్రేణ ప్రాగగ్రముదగగ్రంవా దర్భాన్నాస్తీర్య తదుపరి బ్రహ్మాదీశానాంతం ప్రణవేన కలశానవాఙ్ముఖంవిన్యస్య తాన్పరమేష్ఠిమంత్రేణ దర్భైరాచ్ఛాద్య పురుషమంత్రేణ అర్ఘ్యజలేన కూర్చేన ప్రోక్ష్య విశ్వమంత్రేణాక్షతాన్వికీర్య నివృత్తిమంత్రేణ తానుత్తానీకృత్య ఆజ్యేనాష్టోత్తరశతం అష్టావింశతి మష్టౌ

త్సవేప్రతిష్ఠాయాం కర్మాంగంస్నపనంచరేత్ । అంకురార్పణకర్మాపి రక్షాబంధనకర్మచ ॥ త్రికాలమర్చనాయుక్తేఏకదాకర్మబింబేస్నపనంచోక్తం ॥ సనత్కుమారే ॥ ప్రాతఃకాలేసపర్యాయాంస్నపనంకర్మకౌతుకే । మధ్యాహ్నేపిచసాయాహ్నే । స్నపనంప్రోక్షణంభవేత్ ॥ ఆలయాశ్రయబింబానాంనైవేద్యాంతంసుపూజనం । మంత్రన్యాసంబలించైవపరివారాన్నకల్పయేత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయే ॥ బహుబేరేతుకర్మార్చాంస్నాపయేదగ్రమంట

వాహంతీ విష్ణుగాయత్ర్యా నిత్యాగ్నేహుత్వా సంపాతాజ్యేన స్నపనద్రవ్యాణ్యాసిచ్యార్ఘ్యజలేనాస్త్రేణాభ్యుక్ష్య బ్రహ్మపదస్థమధ్యకలశం ఘృతస్నాతేతిసామ్నా ప్రణవేనవా ఘృతేన ప్రాక్కలశం విష్ణుగాయత్ర్యా సదూర్వాపాద్యోదకేన ఆగ్నేయకలశం దధిక్రావ్ణ్ణేతిదధ్నాయామ్యకలశం తద్విష్ణోరితి ససిద్ధార్థకార్ఘ్యజలేన నైఋతకలశం పయోవృతసామ్నా ప్రణవేనవా పయసా వారుణకలశం నతేవిష్ణోఇతి సతక్కోలాచమనోదకేన వాయవ్యకలశం మధువాతేతి

పె । ప్రాసాదేవితతేయామ్యభాగస్థేభద్రవిష్టరేస్నాపయేత్స్నానసకలశైఃస్థాపితైరగ్రమంటపె । ఇతి । కలశైరిత్యత్ర । సనత్కుమారే ॥ అర్ధమంటపమధ్యేతుకలశాంస్త్రీంస్తువిన్యసేత్ ॥నవకాన్వాయథాలాభంస్థాపయేద్దేశికోత్తమః । అంగాంబునిహ్నుత్యేత్యత్రనారదీయే । శాటకద్వితయందద్యాత్ శిరోదేహస్థవారిహృత్ ॥ స్నపనకూర్చలక్షణమాహ ॥ వాసిష్ఠే ॥ ద్వాత్రింశదుత్తమంప్రోక్తం మధ్యమంషోడశంభవేత్ ॥ అధమంచాష్టమంప్రోక్తం కనిష్ఠంపంచమంస్మృతం ॥ కలశానాంత్రిభిఃకూర్చం కారయేద్ద్వాదశాంగులం ॥ షోడశాంగులమాయామం తదగ్రంచతురంగులం ॥ గ్రంధిరేకాంగులంచైవ మూలమేకాదశాంగులం ॥ గ్రంధిరేకాంగులంమానం మూలమష్టాంగులంభవేత్ ॥ అగ్రంతుత్ర్యంగులంప్రోక్తం కూర్చానాంలక్షణంమునె ॥ తత్రైవ ॥ కుంభలక్షణమాహ ॥ నాదంప్రాణమితిప్రోక్తం రూపంగేహసమన్వితం ॥ ఉదకంతత్వమిత్యుక్తం కలశంత్రిగుణాత్మకం ॥ ఉద్వర్త్యఇతి॥వాసిష్ఠే ॥ చందనంఘనసారంవా మకరందమథాపివా ॥ మాషముద్గాదిచూర్ణంవా తక్రంజంబీరమేవవా ॥ తింత్రి

మధునా ఉదక్కలశం విష్ణోః కర్మేతి పంచగవ్యప్రతినిధి ఘృతాంభ
సా ఈశానకలశం ఫలినీత్యనువాకేన కదలీఫలయుక్త వారిణాపూర్య స
ర్వమంత్రైర్నైకైకముద్ధృత్య ప్రాక్షిప్తధాన్యపీఠే బ్రహ్మపదే విష్ణుగా
యత్ర్యాఘృతకలశం ఇంద్రాద్యష్టదిక్షు యథాపురం పాద్యాదిఫలోద
కాంతద్రవ్యకలశాన్ తత్తన్మంత్రేణ సంస్థాప్య చతుర్వింశతిదర్భ
కూర్చం మధ్యకుంభే అన్యేషు సప్తభిః పంచభిస్త్రిభిర్వా దర్భైః
కృతకూర్చం అవాగగ్రం నిక్షిప్య ఓం-నమస్సుదర్శనాయేతి మంత్రే
ణ శరావైః కలశాన్పిధాయ యువాసువాసా ఇతి నవవస్త్రైః కంఠేషు
వేష్టయిత్వా స్నానబింబం మూలబింబనికటంనినీయ ద్వాదశార్ణవా
సుదేవమంత్రేణ మూలబింబస్థ తేజోంశమావాహనపాత్రే సమావా
హ్య కూర్చేన తత్పాత్రజలేన ॥ ఆవాహయామితిష్ఠస్వే మిత్యాది
మంత్రేణ స్నానబింబశిరసి ప్రోక్ష్య తత్రబింబాత్మనావస్థితం విభావ్య
ప్రణమ్యోత్థాయ స్వాగతోక్త్యనంతరం ప్రతిసంముద్రాం దర్శ
యిత్వా సాన్నిధ్యంప్రార్థ్య పుండరీకాక్షవిద్యయా సమ్ముఖీకరణము
ద్రయాచ సమ్ముఖీకృత్య ప్రణవేనపాదయోః పుష్పాంజలింసమర్ప్య

ణ్యాశ్చకషాయంవా కేశరంజనమాచరేత్ ॥ ఇతి ॥ స్నపనేపర్యాయ
ద్రవ్యాణ్యాహ ॥ నారదీయే త్వావింశే ॥ స్నపనాదౌతుసర్వత్ర ప్రోచ్య
తే శృణుతద్ద్విజ ॥ అర్ఘ్యేసిద్ధార్థకం ప్రోక్తం మలబ్ధేష్వన్యవస్తుషు ॥
పాద్యద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు పయాంస్యస్తామునీశ్వర ॥ అలబ్ధేపిచతక్కోలే
తథాచాదనవస్తుషు ॥ దధ్యభావేపయ ప్రోక్తం పయోఽభావేదధిస్మృ
తం ॥ గుళోదకంమధ్వభావే విహితంమునిపుంగవ ॥ అలబ్ధేషుకషాయే
షు త్వగశ్వత్థస్యసంస్మృతా ॥ అలాభేఽష్ణతోయస్య శీతవారివిశిష్యతే ॥

ప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమన మధుపర్క ముఖవాసైరుపచర్య ప్రణిపత్య భోగదానమన్త్రేణ పాదుకేసమర్ప్య ఇదంవిష్ణురితి త్రిణిపదేతి స్నానబింబస్థభగవతః పాదుకారోహణంజ్ఞాత్వా ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పత ఇతిమన్త్రేణ మూర్తిపైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభిరితి అర్ఘమంటపస్థ స్నానపీఠంప్రాపయ్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా తజ్జలేన స్నపనసంభారాన్ప్రోక్ష్య అధ్యయననృత్తగీత వాద్యవాదనేషు వితన్యమానేషు మూలమన్త్రేణాజ్యేన కలశసంఖ్యయా నృసూక్తేన చరుణాషోడశాహుతీశ్చ నిత్యాగ్నౌహుత్వా సౌవర్ణాదిపాత్రేషు ఘృతందూర్వాంకురాన్ చందనంశాలితండులాన్నిక్షిప్య హస్తాభ్యాంపాత్రాణ్యాదాయ స్నానబింబమాసాద్య తత్సన్నిధౌనిధాయ ఘృతకలశే ద్వాదశాక్షరేణవాసుదేవం పాద్యకలశే ఓం-నమోభగవతేవిష్ణవెఇతివిష్ణుం దధికలశే ఓం-నమోభగవతేశ్రీధరాయేతి శ్రీధరం అర్ఘ్యకలశే ఓం నమోభగవతేమధుసూదనాయేతి మధుసూదనం క్షీరకలశే ఓం-నమోభగవతెహృషీకేశాయేతి హృషీకేశం ఆచమనీయకలశే ఓం-నమోభగవతేత్రివిక్రమాయేతిత్రివిక్రమం మ

ముక్తాఫలంతురత్నానా మలాభెవిహితంసదా ॥ ఫలానామప్యలాభేతు విహితంకదళీఫలం ॥ అలాభెసర్వలోహానాం సువర్ణంతుప్రశస్యతే ॥ సహదేవీష్వలబ్ధేషు మార్జనోదకవస్తుషు ॥ గంధద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు చందనంతుప్రశస్యతే ॥ ఘృతాభావేతు తైలేనకుర్యాదిక్షురసేనవా ॥ తథాగుళోదకాభావె ఇక్షుతోయేనకారయేత్ ॥ అలబ్ధేష్విక్షుతోయేషు కుర్యాద్వైగుళవారిణా ॥ నారికేళరసాభావె కుర్యాత్తత్పయసా ద్విజ ॥ అలాభెశాంతివస్తూనాం గుళస్యైవవిధీయతే ॥ తథామంగళవ

ధుకలశే ఓం-నమోభగవతేపద్మనాభాయేతి పద్మనాభం పంచగవ్య కలశే ఓం-నమోభగవతేవామనాయేతివామనం ఫలోదకకలశే ఓం-నమోభగవతేసత్యాయేతి సత్యమావాహ్య తైరేవమంత్రైరర్ఘ్య పాద్యాచమన ఫలపుష్పధూపదీపై రభ్యర్చ్య స్నానబింబమపిత థైవారా ధ్య స్నానబింబస్యచరణయోః సుశోభనమితి కట్యాంసుభద్రమితిమూర్ధ్ని సుమంగలమితి దూర్వాగ్రేణ ఘృతంతైరేవమంత్రైస్త్రిక్రమేణ దూర్వాంకురం గంధముక్తాంశ్చ విన్యస్య ఏవంఘృతారోపెకృతే ప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమనాని సమర్ప్య తద్విష్ణోరితిసావర్ణేన రసాలస్య వాకాష్ఠేన ఆదర్శప్రదర్శనపూర్వకం ప్రాదక్షిణ్యేన దంతధావనం తద్విప్రాసఇతి తథావిధపత్రేణ జిహ్వానిర్లేఖనంచకృత్వా ఆచమనోదకేన గండూషంసమర్ప్య విష్ణుగాయత్ర్యా ఆచమనోదకేన ముఖక్షాళనంవిధాయ శుద్ధవస్త్రేణ ముఖంవిమృజ్య స్నానశాటకంసమర్ప్య ముఖవాసంనివేద్య పాత్రంసుగంధతైలేనాపూర్య తత్పాత్రంమాల్యేనాలంకృత్య ధూపేనపరిమళీకృత్య స్నానార్చాస్కంధౌ వస్త్రేణాచ్ఛాద్య కేశాన్వికీర్ణాన్సంభావ్య శిరోమధ్యే వామదేవ్యేనప్రణవేన

స్నానా మలాభైబ్జైరకారయేత్ ॥ పుష్పప్రతినిధింపత్రంపత్రప్రతినిధిం పుష్పం మూలాలాభేత్వగుచ్యతే ॥ ధూపాలాభేతుదీపేన దీపాలాభేతు ధూపయేః ॥ ఇతి ॥ సమ్ముఖీకృత్యేతి । ఉత్తానముష్టియుగలీ సమ్ముఖీకరణీమతా ॥ దంతకాష్ఠమితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ విష్ణుతిలకేచ ॥ దంతకాష్ఠంతతోదద్యాత్ । ఖదిరోదుంబరంతథా । చూతదండేన దేవస్యదంతధావనమాచరేత్ । కాష్ఠేన దేవవదనేసవ్యాదారభ్యపశ్చిమం । శోధనార్థంతుదంతానాందశయిత్వాతతఃపరం । ఇతి । ఘృతారోపణ

వా తైలమాసిచ్య భావనయావృత్త్యావృత్త్యనిష్పీడ్య నఖైస్సుసుఖం కండూయనంకృత్వా తైలలవాన్సంమృజ్య కేశాన్బధ్వా తాన్పుష్ప మాలయాసంవేష్ట్య తతో యేనహస్తౌప్రక్షాళ్య స్కంధవస్త్రమపనీయ పునస్తైలంస్పృష్ట్వా అంగోపాంగాని నిష్పీడంమర్దయిత్వా విష్ణోర్నుక మితి చంపకేనాంగాన్యుద్వృత్య నతేవిష్ణోరితి గంధామలకవారిణా దేవగాత్రంప్రక్షాళ్య ఆపోహిష్ఠేతితిసృభిః శుద్ధోదకేనాభిషిచ్య అతో దేవాఅవంత్వితి కంకతేనకేశాన్విశోధ్య ఆర్ద్రవస్త్రంవ్యపోహ్య సోత్త రీయమన్యద్ధారయిత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమన ఫలపుష్పధూపదీపైః అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా కలశోద్ధారపూర్వకం ప్రథమంప్రాగా ద్యుత్తరాంత పాద్యాదిచతుర్భిరనంతరమాగ్నేయాదీశానాంతదధ్యా దిచతుర్భిఃకలశైస్తతోబ్రహ్మపదస్థ ఘృతకలశేనాంతరాంతరా ఉప స్నానప్లోతవస్త్రోత్తరీయదానార్ఘ్యాది దీపాంతసప్తోపచారసహితం పూర్వోక్త స్నపనద్రవ్యపూరణమంత్రైర్నృసూక్తేన ప్రథమాది ఋగ్జపకేన ఇదంవిష్ణురితిఋచాష్టాక్షరేణ ద్వాదశాక్షరేణ విష్ణుగా యత్ర్యా తత్తన్మూర్తి-మంత్రేణవా దేవంసంస్నాప్య ఉష్ణోదకేన

మితి ॥ పారమేశ్వరేసప్తదశే ॥ పాద్మేఉద్వాహవిధౌచ ॥ శ్లో ॥ దేవ స్యపురతఃస్థాప్య పాత్రంలోహవినిర్మితం ॥ ఘృతేనాపూరయేత్తత్పా త్రం ప్రాగ్వత్సంస్కృత్యదేశికః ॥ ఉభాభ్యాంచైవహస్తాభ్యాం దూ ర్వామాదాయమూలతః ॥ ఘృతేనిమజ్యచాగ్రాణి దేవపాదేషు సేచయేత్ ॥ తతస్తుకంఠపార్శ్వేతు తతోదేవస్యమూర్ధని ॥ పాణిప్రక్షాళనంకుర్యాత్ దన్తరాన్తరయోగతః ॥ దూర్వాభేదస్త థాప్రోక్తో ఘృతారోపణకర్మణి ॥ హస్తవిన్యాసమార్గేణ ఘృతా

గాత్రస్నేహంనిరస్య హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయఇత్యాది చతసృభిర్దేవ దేహం గంధాంబునాసంక్షాళ్య పునస్తంవిష్ణుగాయత్ర్యా కుంకు మేనాలిప్య పావమానీభిః బ్రహ్మజజ్ఞానం కయానశ్చిత్రేత్యేతాభ్యాంచ శుద్ధోదకేనసంక్షాళ్య ప్రాగ్వదర్ఘ్యాదిదీపాంతైరిష్ట్వా సావిత్ర్యాశు ద్ధోదకేన స్నానబింబమూర్ధానం ప్రాదక్షిణ్యేనపరిషిచ్య బద్ధాంజలిః ॥ శ్లో ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాస్తీర్థానిచమహర్షయః। త్వత్సేవార్థ మిహాయాంతాస్స్నానే నైతాన్కృతార్థయ ॥ సర్వమంగళసంయుక్త వేదవాద్యాదిఘోషణైః సహస్రధారయాస్నానంకర్తుందేవప్రసీద ఓం-ఇతిప్రార్థ్య పురుషసూక్తేన సహస్రధారయా శుద్ధోదకేన కుంభేన వాభిషిచ్య నీరాజనంశిరఃప్లోత ముష్ణీషంచపర్యుష్య అగ్నిర్మూర్ధేతి ప్లోతేనాంగాంబునిర్హృత్య విష్ణుగాయత్ర్యాధౌతవస్త్రంధారయి త్వా అర్ఘ్యాదిదీపాంతైరుపచర్య శయనబింబవత్ స్నానబింబస్థశక్తిం మూలేసమారోప్య స్నానాచార్యంస్వస్థానంనినయేత్ ఇతిస్నానాసన విధిః ॥

రోపణమాచరేత్ ॥ పాదేసుమంగలంచేతి కంఠేభద్రమితిద్విజ ॥ శు శోభనంతుశిరసి క్రమాన్మంత్రాః ప్రకీర్తితాః ॥ యద్వాసర్వస్య మంత్రస్య ద్వాదశాక్షరసంజ్ఞకః ॥ ఇతి ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాఃఇత్యా దిస్నానాసనప్రార్థనా ॥ విహగేంద్రే ॥ స్నపనకుంభలక్షణమాహ ॥ విష్ణుసిద్ధాంతే ॥ కుంభానామాకృతింవక్ష్యే లక్షణైరుపశోభితం। పంచ వింశాంగులాయామం విస్తారంతత్పుకుంభవేత్। వింశదంగులమానం వా ఉదరంతావదేవతు అష్టాదశాంగులోచ్ఛ్రాయం ద్వాదశంషోడ

అలంకారాసనవిధిః.

అథ అలంకారాసనం॥ మూలబింబం ప్రణవేన బ్రహ్మసూత్రధౌతో త్తరీయాంతరీయైరలంకృత్య ఆచమనం సమర్ప్య కృతాంజలిః ॥ శ్లో ॥ భగవన్ దేవదేవేశ సర్వభూతహృదిస్థిత । అలంకారాసనం దేవ సమాశ్రయ హితాయ మే ॥ ఇతి ప్రార్థ్య ప్రాగ్వత్పాదుకే సమర్ప్య పాదుకా మధిష్ఠాయ అలంకారాసనమాసాద్య తత్రసుఖాసీనం విభావ్య ప్రాగ్వ దర్ఘ్యపాద్యాచమనాని దత్వా అగరుధూపేన కేశాన్మూర్ధానం దివ ఇతి మంత్రేణ విశోష్య చందనేన ఇదం విష్ణురితి దేవగాత్రమాలిప్య జితం తే దక్షిణత ఇతి కిరీటాదినూపురాంతభూషణైః తద్విష్ణోరితి మాలాభిః స్రగ్భి శ్చ భగవంతం మండయిత్వా ॥ ఇరావతీతి అక్షతాన్పాదయోః ప్రక్షిప్య విష్ణుగాయత్ర్యా స్వర్ణాదిశలాకయా నయనయోరంజనం సమర్ప్య

శంతు వా । మహాకుంభం తు సర్వత్ర తదర్ధం చ సమాచరేత్ । కుంభస్యార్ధం చ మానేన వర్ధనీం కారయేత్తతః । తస్యోదరే న్యసేద్ద్రోణాం యథాలోచనసుప్రియం । అష్టాంగులసముచ్ఛ్రాయమాకృతిం కుంభవత్తతః ద్వారకుంభమితి ప్రోక్తం కలశస్తత్ర చోచ్యతే । షడంగులం తదుచ్ఛ్రాయః నాళికేరఫలోపమః । కలశం కారయేద్యత్నా ద్దేవస్య స్నపనేషు చ ॥ కుంభరత్నాన్యాహ ॥ కపింజలే ॥ వజ్రాబ్జరాగం వైఢూర్యం గారుడం మౌక్తికం తథా । పుష్యరాగం తథా నీలం గోమేదం రత్నముచ్యతే । స్ఫటికం సూర్యకాంతం చ చంద్రకాంతమణిత్రయం ॥ అలంకారాసనమితి ॥ విహగేంద్రే ॥ మంత్రాసనం తథా స్నానమలంకారం సుభోజనం । యాత్రాసనం తథా శైతేషడ్డైతే దేవతార్చనమితి ॥

వ్యాహృత్యా దర్పణం ప్రదర్శ్య జితంతేదక్షిణతఇతి అగరుధూపం వామనాసికాయాంసమర్ప్య ఉద్దీప్యస్వేతి సామాన్యదీపంసమర్పయిత్వా హేమాదిద్రవ్యమయమంభసాపూర్ణం స్రగ్విణమక్షతార్చితం గంధోదకాభ్యుక్షితం ముఖేశ్వత్థదళయుతం సాపిధానం చతురంగులోత్సేధవర్తియుక్తం మహానసాగ్నావాదీప్తం నీరాజనకుంభం దీ

అలంకారాసనప్రార్థనా ॥ అనంతాఖ్యోక్తమేవ ప్రయోగేప్రపంచితః ॥ ఘటదీపమితి ॥ కుంభదీపేన పిష్టదీపైశ్చ ద్విధానీరాజనముక్తం పాద్మే । నిత్యోత్సవాధ్యాయాంతే । అష్టోత్తరశతోపచారాధ్యాయాంతేచ ॥ నీరాజనాంగభూతపిష్టదీపానాంమహానసాగ్నినాప్రజ్వలనాదివిధ్యనురోధేనకుంభదీపస్యాపితథాప్రజ్వాలనమాధారోపరివిన్యసనాదికంగ్రాహ్యం । వాసిష్ఠే ॥ షోడశాంగులమాయామంవిస్తారం ద్వాదశాంగులం । వృత్తపాదసమాయుక్తంచాగ్రేపద్మసమన్వితం । స్నానాంతేభోజనాంతేచఅలంకారాసనాంతరే। సాయాహ్నేతువిశేషేణనీరాజనపురస్సరం । ఇతి । ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ కృతంస్వర్ణాదిభిర్ద్రవ్యైః కుంభమాపూర్యవారిభిః । అర్ఘ్యపాత్రోద్ధృతైర్యద్వా కేవలైర్గాళితైఃపునః । అంతస్సిద్ధార్థకాన్నిక్షిప్య ॥ కంఠేతుర్వ్యాదలంకృతిం । అశ్వత్థపల్లవైస్స్రగ్భిశ్చందనేనాక్షతైరపి ॥ అన్యత్రరజనీపిష్టైర్లేపయేత్సర్వతోద్విజాః । తదాస్యేమల్లికంపుష్పం నంపూర్ణంతునియోజయేత్ । సంస్కృతాగ్నిసముద్భూతైః పురాదీపానాన్ప్రదీపయేత్తు । తమర్ఘ్యంగంధస్రగ్ధూపైః హృన్మంత్రేణతు పూజయేత్ ॥ దీపకుంభంతుపాణిభ్యా ముద్ధృతంపరిచారికా దేవస్య దక్షిణంపాద మారభ్యోత్తరపశ్చిమం । భ్రామయేత్సర్వతోంగాని ప

క్షితపరివారకేణ బ్రాహ్మణ్యా వా దేవదాస్యా వా మహానసాదా
నాయ్య భగవదగ్రే ఆధారోపరి వ్యవస్థాప్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతీరూపా
య నమః ఇతి గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్య దీపముద్రాం ప్రదర్శ్య
ధ్రువబేరే షడంగమంత్రన్యాసం కృత్వా అర్ఘ్యాదిసప్తోపచారైర్ధ్రు
వబేరమారాధ్య నీరాజనకుంభం హస్తాభ్యాం గృహీత్వా సవాద్యఘో

కదా వా ద్విధా త్రిధా । హిరణ్యగర్భే ॥ పంచవింశాంగులాయామం
విస్తారం తత్సమం భవేత్ । ముఖం నవాంగులం ప్రోక్తం పాదం చ చతురం
గులం । నాళం సప్తాంగులోత్సేధ మష్టపత్రం సకర్ణికం । ఏవమేవ ప్ర
కారేణ ఘటదీపస్య లక్షణం ॥ ఘటదీపం చ ధూపం చ పాత్రకర్పూరదీప
కం సర్వాన్ దేవాన్ సమభ్యర్చ్య చక్రాకారం త్రివేష్టయేత్ ॥ పాద్మే ॥
ఆలయే స్థాపితం దేవం సదా నీరాజయేద్ధరిం। సంపూర్ణమంభసాకుంభం
హేమాదిద్రవ్యనిర్మితం । స్రగ్విణం సాపిధానం చ ముఖేశ్వత్థదళై
ర్యుతం । అక్షతైరర్చితం గంధ వారిణాభ్యుక్షితం తథా । చతుష్ట
యాంగులోత్సేధ దీపవర్తివిరాజితం । ఉచ్చైరాదాయ హస్తాభ్యా
మాపాదతలమస్తకం । త్రిః పరిభ్రామ్య దేవేశం బలిపీఠే వినిక్షిపేత్ ఇతి
॥ విష్ణుతిలకే ॥ సేవార్థం వైష్ణవాదీనాం ఘటదీపార్చనం చరేత్ ।
ఘటదీపం సముద్దీప్య దేవదాస్యో మహానసాత్ ॥ ఆధారపాత్రే దేవస్య
స్థాపయేయుః పురో భువి ॥ ఘటదీపం తు యః పశ్యేద్దేవస్యాగ్రతః స్థితః ॥ సప్తజ
న్మార్జితం పాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి । అర్చనా విశ్వమంత్రేణ ఘ
టదీపస్య పద్మజ ॥ ఇతి ॥ త్రైలోక్యమోహనే ॥ ఉత్తమం త్ర్యంగులం
జ్వాలా మధ్యమం తు ద్వ్యంగులం అధమైకాంగులా ప్రోక్తా దీప
జ్వాలేతి లక్షణం । పంచదీపం నివృత్త్యా వా ఏకదీపం సరస్వతీ । అష్ట

షం ఉద్దీప్యస్వేతి దేవస్యాపాదమస్తకం త్రిఃపరిభ్రామ్య బలిపీఠేకుంభ
దీపంవిసృజేత్ మాత్రార్ఘం వస్త్రహేమతాంబూలతండులఫలగ
వ్యాజ్యతిలాన్పాత్రేకృత్వా దేవస్యదర్శయిత్వాసో మంత్రాజ్ఞానమితిమం
త్రేణ దేవసన్నిధావాచార్యాయప్రదద్యాత్ తతోభక్తానుకంపయా
యవనికామపనీయ తూర్యాదివాద్యాన్యాఘోష్య గీతనర్తనాదికం
కారయిత్వా ॥ శ్లో ॥ స్తోత్రాణిచకథాశ్చిత్రావేదానంగానిషట్త
థా । పఠేయురగ్రేదేవస్యసర్వమన్యచ్చమంగళం ॥ ఏవంనీరాజనాంత

దీపంతుశక్త్యాచ ద్వాదశంకేశవార్చనే ॥ ధూపదీపంచఘంటాంచ
చామరవ్యజనాదికాన్ । కూర్చేనమార్జయేత్పూర్వం ముష్టిము
ద్రాంప్రదర్శయేత్ ॥ అనిరుద్ధదీపారోపణక్రమమాహ ॥ దక్షిణంపాద
మారభ్య వామపాదంతుపశ్చిమం ॥ వాద్యమంగళసంయుక్తం గీత
మంగళసంయుతం దీపమారోపయేన్మంత్రీ ఉద్దీప్యస్వేతిమంత్రతః ॥ గీత
నర్తనాదికానితి ॥ శాండిల్యః ॥ అలంకారాసనస్యాంత స్స్వాధ్యాయా
ద్యంతయోరపి ॥ మధ్యరాత్రేచయోగాంతే గానేనారాధయేద్ధరిం ॥
చందనేనగాత్రమాలిప్యేతి ॥ తద్విప్రాసేతిమంత్రేణ గంధేనోర్ధ్వాగ్ర
మాలిపేత్ ॥ లలాటేభుజయోఃకంఠే నాభౌవక్షసిచక్రమాత్ ॥ మా
త్రాదానమిత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకే ॥ తృతీయే ॥ మాత్రాదానంతతోద
ద్యాత్తత్ప్రకారఇహోచ్యతే । సౌవర్ణాదిషుపాత్రేషు యద్వావేత్ర
లతాకృతే ॥ తండులంచతతోవస్త్రం తదూర్ధ్వేవిన్యసేత్తిలాన్ ।
తిలేషువిలిఖేత్పద్మం విశ్వమంత్రేణపద్మజ ॥ కర్ణికాకేసరయుతం
చతుర్దళసమన్వితం । హేమాఫలంచమధ్వాజ్యం ప్రతివర్ణంపృథ
క్పృథక్ ॥ సచూర్ణపూగతాంబూలం విన్యసేత్కర్ణికాతలే । పా

మభ్యర్చితే మూలబేరే సాధకాః యోగపీఠకల్పనపరివారార్చనమం
త్రన్యసనావాహనవర్జమేకబేరవదభిముఖీకరణపూర్వకం మూలబిం
బవత్ స్నానాదినీరాజనాంతం కర్మబింబాన్దేవైభిస్సహార్చయేయుః
ఇత్యలంకారాసనం ॥

—:o:—

భోజ్యాసనవిధిః.

అథభోజ్యాసనం ॥ భగవన్పుండరీకాక్ష సచ్చిదానందలక్షణ ।
బలవీర్యమయైర్భోగైర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః । తథాపిచాత్మ

త్రముద్ధృత్యహస్తాభ్యాముద్దీప్యస్వేతిదర్శయేత్ । దేశికాయస్వయం
దద్యాద్గోవిన్దఃప్రియతామితి ॥ అన్యత్ర ॥ నళకూబరే ॥ ద్రోణమర్ధం
తదర్ధంవా పాత్రేనిక్షిప్యతండులం ॥ తదర్ధేనతిలైర్యుక్తం సువ
ర్ణసహితంక్రమాత్ ॥ దర్శయేద్దేవదేవస్య సోమంరాజానముచ్చ
రన్ ॥ ఆచార్యాయప్రదాతవ్యం మాత్రాద సంతుసోదకం ॥ ఇతి ॥
అన్యత్ర ॥ తస్మైభాగవతాయేద మర్చయిత్వాక్షతాదిభిః ॥ తిలపద్మం
ప్రదాతవ్యం సన్నిధౌవారిపూర్వకం ॥ ప్రీయతాంభగవాన్విష్ణు రిత్యు
చ్చార్యతుమంత్రవిత్ ॥ తత్రైవప్రతిష్ఠాధ్యాయే ॥ అష్టధాన్యాని
గాశ్చైవ కన్యకాఃపురతస్తథా ॥ గురవేగాఃప్రయచ్ఛేత గోవిందః
ప్రీయతామితి ॥ హవిరాదినిఇతి ॥ తత్క్రమస్తావత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥
చత్వారోవ్రీహయఃకుంజ తైఽష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతే ॥ తేశతంషష్టిరధి
కం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥ ఫలానిపంచకుడుబం ప్రస్థంసాస్యాత్తుచ్ఛ
తుర్గుణం ॥ తచ్చతుర్గుణకంవిద్యాదాఢకంతద్ద్వయంశివం ॥ తద్ద్వ

సిద్ధ్యర్థం మహతాహవిరాదినా । భవన్తం తర్పయిష్యామి సంపూర్ణం తత్పరికల్పితం । అనుగ్రహార్థం భక్తానాం భోక్తుమాసాదయ ప్రభో । ఇతివిజ్ఞాప్య ప్రాగ్వత్పాదుకేసమర్ప్య పాదుకారోహణం

యంద్రోణముద్దిష్టం ఖారీతద్ద్వితయంభవేత్ ॥ తత్ఖార్త్రితయంభారం పరిమాణముదీరితం॥ ఏతేనపరిమాణేన పరిచ్ఛేద్యంఘృతాదికం ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర ॥ పారమేశ్వరే ॥ నిత్యంనైమిత్తికంకామ్యం త్రివిధంహవిరుచ్యతే ॥ ప్రథమంనిత్యయాగేతు హవిషోలక్షణంశృణు ॥ స్వహస్తేనాష్టతాలోచ్చ యస్సమధ్యమపూరుషః ॥ తస్యదేశికముఖ్యస్య మధ్యమాంగులిసంభవః ॥ ద్విపర్వస్రావిణీబిందు ద్వాత్రింశద్బిందుభిస్త్రుటిః ॥ త్రుటిద్వయంతథాశుక్తి స్తద్ద్వయంప్రసృతంభవేత్ ॥ ప్రసృతాభ్యాంప్రకూర్వంతు తద్ద్వయంకుడుబంభవేత్ ॥ మానికాకుడుబాభ్యాంతు ప్రస్థంతన్మానికాద్వయం ॥ ప్రస్థద్వయంశివప్రోక్తం తద్ద్వయంచాఢకంభవేత్॥ శివమాఢకయుగ్మంతు ద్రోణంతద్ద్విగుణంభవేత్ ॥ ద్రోణద్వయంతుకారీ స్యాత్తత్త్రియంభారముచ్యతే ॥ శాలితండులముద్గాది దధిక్షీరాదికాన్యపి॥ ప్రోక్తేనానేనదీయంతే హవిఃపాకాదికర్మసు ॥ చత్వారోవ్రీహయఃకుంజః తేఽష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతే॥ తచ్ఛతంషష్టిరధికం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥ చందనాదీనిగంధాని గుడఖండయుతానిచ ॥ కదళీపనసామ్రాణి కూశ్మాండప్రముఖానిచ ॥ తులయాతులితానిస్యు ర్యథోక్తఫలమానతః ॥ జ్ఞాత్వైవంనియతంమానం హవిషాంసాధనాయచ ॥ నిత్యనైమిత్తికే కామ్యే ప్రాయశ్చిత్తేతథైవచ॥మానంసప్తవిధంవిప్ర శృణుముఖ్యానుకల్పయోః॥ క్రమాత్ప్రాపణపూర్వాణాం ద్రవ్యాణాముత్తమాధికం ॥ అత్రైక

కృత్వా మణిమయభోజ్యాసనమాసాద్య తత్రసుఖాసీనంభగవన్తంవి
జ్ఞాయభోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమన మధుపర్కాన్ప్రణవేన
తాంబూలంచనివేద్య ధృతోష్ణీషైప్పితకంచుకధరై స్సితవస్త్రస్థగితము

మూర్తేరేకస్మిన్ కాలేభారద్వయేనతు ॥ కల్పయేత్స్నాపనంచైత
దుత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ ఏకైకద్రోణమాత్రేణ క్రమాద్దాసంస
మాచరేత్ ॥ అధమాధమసంజ్ఞంస్యా ద్యధాద్రోణచతుష్టయం ॥
ముఖ్యకల్పమిదంవిద్ధి అనుకల్పంశృణుష్వమె ॥ ముఖ్యమూర్తేస్త్వ
థైకస్మిన్యాగభారేణకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు స్నాపనం
ద్విజసత్తమ ॥ ఆఢకద్వయహీనంతత్ భవేదుత్తమసంజ్ఞికం ॥ అధ
మాధమకంయావ దేవంగ్రాసంసమాచరేత్ ॥ యధాద్రోణద్వయం
విప్ర అధమాధమసంజ్ఞితం ॥ యద్వాఢకద్వయంప్రోక్త మధమాధ
మసంజ్ఞితం ॥ క్రమేణతస్మాదారభ్య ద్రోణార్ధం వర్ధయేద్ద్విజ ॥
అథోత్తమోత్తమంవిప్ర సార్ధద్రోణచతుష్టయం ॥ కుర్యాదాఢ
కమాత్రంతు స్నాపనంసంకటేసతి ॥ పురుషాశనమాత్రంవా భవేద్ద
వ్యానురూపతః ॥ ఆఢకద్వయమానేన తదర్ధేనాథవాద్విజ ॥ పృథ
క్పాత్రేషునిర్దిష్టం యావద్భారద్వయావధి ॥ నిత్యనైమిత్తికేకామ్యే
ప్రాయశ్చిత్తాఖ్యయోరపి ॥ విధిరేషస్సమానాస్స్యా దతఊర్ధ్వంమ
హాహవిః ॥ దశైకభారమాత్రంతూ త్తమోత్తమసంజ్ఞితం॥ మహోద
నోఽనుకల్పేతు భారైకహ్రాసమాచరేత్ ॥అధమాధమపర్యన్త మస్మి
న్భారద్వయంయథా ॥ యద్వావింశతిభారం తూత్తమోత్తమసంజ్ఞి
తం॥భారద్వయద్వయంహ్రాసం యద్వాస్యాదధమాధమె ॥ చతుర్భా
రప్రమాణంతు ముఖ్యకల్పవిధింశృణు ॥ ఏకబేరవిహీనైస్స్త్రింశ

ఖనాస్త్రి కైః పరిచర్యాపరై ర్గళంతీ నిగళద్వారి ధారాపురస్సరం సవాద్యఘోషం మహానసాదానీతం సుసాధితం సోపదంశం సభక్ష్య చోష్య లేహ్య పానీయం వ్యంజనముద్గాన్నాదిహవిర్హవిర్మాత్రం వా భగ

ద్భారైః ప్రకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు భారాణాంతుత్రయంత్రయం ॥ హ్రాసయేత్క్రమయోగేన యథాస్యాదధమాధమె ॥ పంచభారప్రమాణంతు ఏవంవా పరికల్పయేత్ ॥ పంచాశద్భారమాత్రం స్యాదుత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ పంచపంచపరిత్యాగా దేవంనవవిధం భవేత్ ॥ దశభారప్రమాణంతు యథాస్యాదధమాధమె ॥ తస్మాదూర్ధ్వంతు గృహ్ణీయాన్మహోదనవిధాద్విజ ॥ సహస్రభారపర్యంతం విభవేచ్ఛానుసారతః ॥ మాత్రార్థం తండులంశ్రేష్ఠ మాఢకత్రయకల్పితం ॥ అధమాధమపర్యంతం ప్రస్థంప్రస్థంతుహ్రాసయేత్ ॥ ముఖ్యకల్పేభవేచ్ఛ్రేష్ఠం సార్ధద్రోణవినిర్మితం ॥ ప్రస్థద్వయద్వయహ్రాసమాచరేత్తుయథాక్రమమితి ॥ సుసాధితమితిశాండిల్యే ॥ ప్రథమావరణేకుర్యాద్ద్వితీయావరణేపివా ॥ పచనాలయేతు నైవేద్య మర్చకస్య గృహేథవా ॥ అన్యగేహేతుయత్పాకం తద్భోజ్యం రాక్షసంస్మృతం కృమిభిఃపుత్రనాశస్స్యాత్కేశైర్దారవినాశనం॥పాషాణైర్మరణంవిద్ధి అశన్యావహ్నినాజలైః ॥ నారదీయేచ ॥ నదద్యాన్మంత్రహీనంచ పాకహీనంవివర్ణకం ॥ విస్రావితంగంధదుష్టం నిరీక్షితమదీక్షితైః॥ అపక్వమతిపక్వంచ ప్రమాణరహితంతథా ॥ అన్నభాండగతంతద్వద కాతపహతంతథా ॥ కేశపాషాణసంపృక్త మంగారతుషిసంయుతం ॥ తండులేష్వకృమియుతం చర్మదార్వాదిసంయుతం ॥ తథైవపాకసంపూర్ణమభిఘారవివర్జితం॥అవ్యంజనమభక్ష్యంచ దధియుక్తమ

వదగ్రేమార్జనాదిశుద్ధదేశే విన్యస్య అస్త్రమంత్రేణప్రోక్ష్య వర్మణా పరిషిచ్య ప్రణవేనార్హణం భగవతేదత్వా హవిషః ప్రాగ్వద్దహన ప్లావనాదికంకృత్వా సురభిముద్రాం తన్మంత్రేణప్రదర్శ్య అర్ఘ్యపు

భావితం ॥ ఏవందుష్టహవిర్జ్ఞాత్వా వర్జయిత్వాక్షిపేజ్జలే ॥ వర్జితంతుహవిర్మోహా ద్యదిదద్యాత్తువిష్ణవే ॥ నిష్ఫలంపూజనంచాస్య వినాశంచాధిగచ్ఛతి ॥ తత్రతద్దోషశాంత్యర్థం మష్టోత్తరసహస్రకం ॥ మూలమన్త్రంజపేత్పశ్చాత్తస్మాద్దోషాత్ప్రముచ్యతే ॥ ఇతినారదీయే ॥ హవిఃప్రకరణే ॥ విష్ణుహస్తమిత్యత్ర ॥ పాద్మే ॥ దీక్షావిధౌ ॥ గురుశ్చ మూర్ధ్ని శిష్యస్య హస్తేధ్యాత్వాబ్జమండలం ॥ హస్తేన్యసేద్విష్ణుహస్తం తతశ్శిష్యస్యదేశికః ఇతి ॥ అబ్జమండలమిత్యత్ర ॥ విష్ణుసంహితాయాంద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వహస్తేసకలంధ్యాయే దంగులాదికమాదరాత్ చతుర్ద్వారంపురంతచ్చ బ్రహ్మతీర్థాద్యనుక్రమాత్ ॥ మధ్యేపద్మంయథాప్రోక్తం పత్రాణ్యంగులయస్మృతాః ॥ విష్వక్సేనే ॥ వ్యంజనానిప్రకృత్య ॥ శ్లో ॥ కదలీఫలసామ్యేషు సారముద్ధృత్యనారద ॥ పాత్రేనిక్షిప్యదేవాయ దద్యాచ్ఛర్మాదివర్జయేత్ ॥ వర్జితంవర్జయేద్యత్నాత్ నివేదయతియోమునే ॥ సాపూజానిష్ఫలంయాతి సర్వదోషవివృద్ధికృత్ ॥ ఫలానియత్నపక్వాని వర్జనీయానియత్నశః ॥ కదలీఫలమేకంతు యత్నపక్వంతుగృహ్యతే ॥ హవిర్నిధానక్రమమహాహ॥ పారమేశ్వరే ॥ అచ్ఛిన్నానిసువృత్తాని కదల్యాదిదళానిచ॥ ప్రాగగ్రాణ్యుదగగ్రాణి బహుశఃక్షాళితానిచ ॥ మధ్యకంపాయసద్రోణీం గుడాన్నపరిపూరితాం ॥ ప్రతిష్ఠాప్యాథపరిత స్త్వన్నాన్యన్యాప్రకల్పయేత్ ॥ శేషభోజనప్రయోజనమాహశ్రుతౌ ॥ తదస్యప్రియమభిపాథో

ష్వంనిక్షిప్య విష్ణుహస్తేనస్పృష్ట్వా నతగాత్రోగ్రాసముద్రయా దేవ
స్యత్వేతిమంత్రేణ హవిరాదీని పృథక్పృథగ్భువద్దక్షిణకరే ఏకవారం
త్రివారం పంచవారంసప్తవారంవా ధ్యానయోగేనవిన్యస్య ఆదాయా

శ్యాం ॥ నరోయత్ర దేవయవ్యోమదంతి ॥ ఉరుక్రమస్యనహిబంధురిత్థం
విష్ణోఃపదేవరమెమధ్వఉత్సః ॥ అస్యార్థః ॥ అస్యవిష్ణోఃప్రియంత
త్వాధఃతన్నివేదితమన్నాదిక మశ్యాందేవయవ్యోనరః దేవారాధకాజ
నాః యత్రమదంతి యస్మిన్నివేదితే హృష్యంతి నివేదితం తీర్థంప్ర
సాదాదికం స్వీకృత్య పుష్టాభవంతీత్యర్థః ॥ ఇత్థా ఇత్థంప్రతిదినం
వర్తమానః ఉరుక్రమస్య విష్ణోః బంధుఃసఏవాతీవాభిమతః పరమె
సర్వోత్కృష్టె మధ్వే మధువద్భోగ్యతమె విష్ణోఃపదె ఉత్సః ఉత్సు
కః ॥ ఇతి అన్యత్ర ॥ పద్మోద్భవె ॥ భోజ్యాసనంతతోదద్యాదర్ఘ్యా
ద్యైరుపచారకైః । దేవమారాధ్యవిధివల్లక్ష్మీశంచజనార్దనం ।
నివేదనైశ్చవివిధై ర్భక్ష్యభోజ్యాదిభిస్తతః । ఫలైరపితధామూ
లైః శ్రీనీళాసహితంహరిం । దేవస్యత్వేతిమన్త్రేణ మూలమన్త్రేణ
వాపునః । త్రివారమెకవారంవా పంచవారమథాపివా । సప్తవారం
హరేఃపాణౌ నైవేద్యంతత్సమర్పయేత్ । అర్ఘ్యాదిభిస్సమభ్యర్చ్య
తాంబూలందాపయేత్పునః । విష్వక్సేనాయనైవేద్య మశేషంతత్స
మర్ప్యచ । ఇత్థంభోజ్యాసనాంతేతు ప్రసాదన్యయమాచరేత్ ।దత్వా
స్వగురువేపూర్వం అర్చకఃస్వయమాహరేత్ । పరిచారకముఖ్యా
య సర్వేషాంక్రమతోదదేత్ । తతశ్శయ్యాసనంవిష్ణో రారభేతక్రి
యాసహేతి ॥ అనంతాఖ్యే ॥ పాణినాదక్షిణెనైవ దద్యాద్గోకర్ణ
ముద్రయా ॥ తృపంచనవమేకేన దాపయేత్క్రమయోగతః ॥ భక్ష్య

దాయ భుంజానంవిభావ్య పానకంపానీయంచాముద్రాప్రదర్శనేన భోగదానమంత్రేణనివేద్య ఆచమనంసమర్ప్య ధ్యానేనాచమనోదకేన కరమాస్యంచప్రక్షాళ్య తేనైవోదకేనగండూషంసమర్ప్య శు

భోజ్యాన్నపానాదీన్భగవద్దక్షిణేకరే ॥ నివేద్యదేవదేవేశం మూలమంత్రేణమంత్రవిత్ ॥ లక్ష్మ్యైనివేదయేత్తద్వద్వసుధాంచనివేదయేత్ । అముద్రాప్రదర్శనేనఇతి । అనంతాఖ్యే । నైవేద్యానిచసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్రయా । అపూపాదిఫలాదీనిదర్శయేన్ముద్రయావినా । గ్రాసముద్రయాఇతి ॥ పాద్మే ॥ పంచాంగులీనామగ్రంతుసంయోజ్యకమలాసన । అన్వారబ్ధేనవామేన పాణినాదక్షిణేనచ । నివేద్యంపరమాన్నాది ముద్రాసాగ్రాససఙ్జ్ఞకా ఇతి–అన్యత్ర పంచాంగులీనామగ్రన్తు సంయోజ్యకమలాసన । సశీర్షజానునీభూమౌ కృత్వావిష్ణోర్నివేదయేత్ ॥ నైవేద్యతానిసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్రయా ॥ అపూపాదిఫలాదీని దర్శయేన్ముద్రయావినా ॥ ఏకవారంత్రివారంవా పంచవారమథాపివా । సప్తవారంహరేఃపాణౌ నైవేద్యంతత్సమర్పయేత్ ॥ కారిదానంతతోదద్యాన్మధుపర్కపురస్సరం ॥ కారిదానమితిప్రోక్తం దేవస్యప్రీతయేధ్రువం ॥ ఇతికపింజలే ॥ నివేదితంతుయద్ద్రవ్యం చతుర్ధావిభజేత్తతః ॥ ఏకాంశంచసమాదాయ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్ । శేషాంశంచసమాదాయ సర్వభక్తాన్ప్రదాపయేత్ ॥ ఇతినారాయణసంహితాయాం ॥ ఉత్సవాధ్యాయే ॥ పారమేశ్వరే ॥ నైవేద్యంపురతోన్యస్తం చక్షుషాపరిగృహ్యతే రసాన్భక్తస్యజిహ్వాగ్రే అశ్నామికమలోద్భవ ॥ ఆచార్యభోజనేహీనే దేవపూజాచనిష్ఫలా ॥ యథాచాగ్నిముఖేభుఙ్క్తే తథాకారిముఖేహరిః ॥

ద్ధవస్త్రేణకరావాస్యంచవిమృజ్య చందనేనకరావాలిప్య ప్రణవేన ముఖవాసంనివేదయేత్ ఉత్సవాద్యంగబింబానాం పృథక్పృథక్పాత్రస్థ హవిరాదీనిపూర్వవన్నివేద్య మూలబేరస్థంభగవంతం జితంతేపుండరీకా

ఆచార్యసుప్రసన్నేతు దేవదేవఃప్రసీదతి ॥ కశిత్థస్యఫలంయాతి యావత్కుంజరభక్షితం ॥ తద్వత్సారస్తుగృహ్ణీయాత్ తథాభోజ్యహరిస్వయం॥ ఇతిసంహితాంతరే ॥ భగవద్వంశజాతానా మర్చకానాందినేదినే॥ పరార్థేపూజనంకార్యం స్వార్థేచైవవిశేషతః స్నానాంతేభోజనాంతేచ శయనాంతేచశార్ఙ్గిణః ॥ అర్చకానాంవిశేషేణ పరిచారాయతత్పునః ॥ సేవాజనానాంసర్వేషాం ప్రసాదందాపయేత్క్రమాత్ ॥ అన్యథావిపరీతంచే త్కోపంయాతిజనార్దనః ॥ ఇతిఖగప్రశ్నసంహితాయాం ॥ విష్ణోర్నివేదితాన్నప్రయోజనంచోక్తం ॥ విష్ణుతిలకే ॥ తృతీయే ॥ విష్ణోర్నివేదితాన్నేన శ్రాద్ధకర్మాణికారయేత్ ॥ భుంజీతవిష్ణునైవేద్యం దేవీభ్యోపినివేదితం ॥ చండాదిపరివారాణాం యదన్నంచనివేదితం ॥ తన్నభుంజీతమనుజఃజలేగ్నౌవావినిక్షిపేత్ ॥ ఆలయేదేవదేవాయ యద్యత్తస్మైనివేదితం ॥ తన్నైవస్వగృహేవిష్ణుం తోషయేదవిశంకితః ॥ పాద్మేపి ॥ హవిఃప్రకరణేఏవమేవప్రోక్తం ॥అన్యత్ర॥ అనంతాఖ్యే ॥ ప్రసాదంకృపయాదత్తం విష్ణుభుక్తోజ్ఝితంయది ॥ ఉపవాసఫలాన్మాత్రితమాహుబ్రహ్మఘాతుకం ఆద్రామలకమాత్రంతునైవేద్యంపురతోహరేః ॥ నాచామోనాగ్నిసంస్కారః ప్రాశయేదవిచారతః ॥ అన్త్యవర్ణైర్హీనవర్ణై స్సంకరప్రభృతైరపి ॥ దృష్టంజగత్పతేరన్నం భుక్త్వాసర్వాఘనాశనం ॥ ఇతి ॥ ॥ ద్వాదశాక్షరమన్త్రమిత్యత్ర ॥ మన్త్రసిద్ధాంతినాంవాసుదేవ

క్షేత్యాదినాస్తుత్వా వాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రంయథావిధిజపేత్ ॥ ఇతి భోజ్యాసనవిధిః ॥

జపవిధిః.

తత్ప్రకారః । దేశికఃస్వాసనోపవిష్టః ప్రాణానాయమ్య భగవదారాధనాంగవాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య॥ ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిశిరసి ఓం- దేవీగాయత్ర్యైనమఃఇతిముఖె॥ ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిహృదయె ॥ ఓం-హం-నమఃఇతిగుహ్యే ॥ ఓం-అం-నమఃఇతిపాదయోః శుక్లోవర్ణః దేవతాయాంభగవత్సమారాధనేవినియోగః ఇతిప్రథమం ఋష్యాదిన్యాసమనంతరం సృష్ట్యాది

ప్రాధాన్యాత్ తత్రతత్రపద్మవిష్ణుపురాణాదిషు బహుధాప్రశంసితతయాతన్మంత్రస్యజపవిధిః ప్రయోగదర్శితః పాద్మే ॥ ద్వాదశాక్షరమంత్రకల్పప్రకరణె ॥ గత్వాగత్వానివర్తంతెచంద్రసూర్యాదయోగ్రహాః । నకదాపినివర్తంతెద్వాదశాక్షరచింతకాః । ఇతి । నను ద్వాదశాక్షరమన్త్రఃఅష్టాక్షరవత్ నశ్రుతిచోదితఇతిచేన్న నారదీయెపఞ్చత్రింశే॥అత్రమంత్రాస్తుయెకేచిత్పంచరాత్రెప్రకాశితాః । తెసర్వెవైదికాజ్ఞెయారహస్యంవైదికంత్విదం । పంచరాత్రమితిఖ్యాతంవేదాద్ధ్వప్రకటీకృతమిత్యుక్తత్వాత్ తత్సమానమేవ॥అనంతాఖ్యె॥ అష్టాక్షరేణమోక్షార్థీ శ్రీకామీద్వాదశాక్షరం। అష్టాక్షరంజపేత్సాయంమధ్యాహ్నెద్వాదశాక్షరం । ప్రాతశ్చవిష్ణుగాయత్రీంద్వాదశార్ణంతుసర్వదా । జపకాలెభావనాక్రమమాహ ॥ సంహితాంతరె । జపకాలె

క్రమేణకరన్యాసంచకృత్వా ॥ ఓం-క్రుద్ధోల్కాయస్వాహా జ్ఞానాయనమఃఇతిహృదయె ॥ ఓం-మహోల్కాయస్వాహాబలాయస్వాహేతి శిరసి ॥ ఓం-వీరోల్కాయస్వాహా వీర్యాయవషట్ ఇతిశిఖాయాం ఓం-ద్యుల్కాయస్వాహా ఐశ్వర్యాయహుమితిబాహ్వోః ॥ ఓం-సహస్రోల్కాయస్వాహా తేజసే ఫడితి నేత్రయోః ॥ ఓం- తేజఉల్కాయ స్వాహా శక్త్యై వౌషడితిశిరఃపరితః ఏవంషడంగన్యాసం ప్రాగ్వద్దేహన్యాసంచవిధాయ అగ్నిప్రాకారమంత్రేణాత్మనఃపరితోదిగ్బంధనంకృత్వా హృదయకమలె యోగాసనాసీనంవాసుదేవం ॥ శ్లో ॥ చతుర్భుజముదారాంగం సర్వలక్షణలక్షితం శుద్ధస్ఫటికసంకాశ మయుతేందుసమప్రభం । చారుహాసంసుతామ్రోష్ఠం కర్ణాంతాయతలోచనం నిర్ధూతపద్మరాగాభ దంతచ్ఛవిసుశోభితం । మహోరస్కంమహా

జపేన్మాత్రంనద్రుతంనవిళంబితం ॥ లక్షీకృత్వాచ్యుతంధ్యాయన్తదధీనమనోమతిః । అపిశంభగవద్బింబమూర్తీరాదవలోకయన్ । జపంసమాప్యవిధివన్న్యసేన్మయికృతంజపం । అక్షమాలయాఇతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ చతుర్వింశే॥ అక్షమాలాతథాకార్యా నదృశ్యాప్రాకృతైర్యథా । అఙ్గుష్ఠిమాత్రామణయః ఉత్తమాఃపరకీర్తితాః । ధాత్రీఫలాస్థిసదృశా మధ్యమాఃపరికీర్తితాః । అథవాబదరాస్థ్యాభా ప్రశ్లేష్మప్లుశతాత్మకం । తదర్ధంమధ్యమంప్రోక్తం తదర్ధమధమంస్మృతం । సౌవర్ణంద్రవ్యసిద్ధ్యర్థం పుష్ట్యర్థేపితృకర్మణి॥ రాజతంతామ్రరూపంతు మేధావీర్యజయాప్తయె । త్రాపుషంయక్షిణీసిద్ధ్యై సైసంయక్షఃపిశాచయోః । వేతాళసాధనార్థంతు రీతిజంకాంస్యజంతుతత్ । అక్షసూత్రంపరిజ్ఞేయంనాగపన్నగసాధనె । ఆయసంక్షుద్రకర్మార్థ

బాహుం ప్రసన్నేందునిభాననం । సుభ్రూలలాటం సుముఖం ఘనకుంచితమూర్ధజం । తటిచ్ఛతసహస్రాభ పీతనిర్మలవాససంవీత పాదతలాంభోజం పుండరీకాయతేక్షణం । శ్రీవత్సాంకం కిరీటాదిసర్వాభరణభూషితం పద్మచక్రగదాశంఖ ధారిణం కౌస్తుభోరసం । దివ్యగంధానులిప్తాంగం దివ్యమాలావిభూషితం శేషాహిభోగవిపులే సుఖాసీనం మనోరమం । శ్రీభూమిసహితం దేవం లలాటే శ్వేతమృత్స్నయా కృతోర్ధ్వపుండ్రతిలక మండితం చండభానుభిః । నియుతైరయుతైశ్చండైర్విద్యుత్కాలాగ్నికోటిభిః సమవేతైరివైకత్ర తేజఃపుంజైర్విసర్పిభిః । భ్రాజమానం దురాలోక్యం దేహమండలనిర్గతైః భాసయన్తం జగత్సర్వం ధ్యాయామ్యాత్మానమచ్యుతమితి ధ్యాత్వా చక్రముద్రాం బద్ధ్వా మంత్రవర్ణాన్ప్రత్యేకం ప్రణవసంపుటేన విశోధ్య శుద్ధమంత్ర

మితి ధాతుమయో మణిః । మోక్షాయ శాంతయేచైవ స్ఫాటికో మణిరుచ్యతే । సౌభాగ్యైర్వైద్రుమః కార్యః పౌత్రదీపస్తుముక్తమే । శాంతయే ముక్తయే పుష్ట్యై తులసీమూలజో మణిః । సర్వసిద్ధికరః పాద్మో మణిశ్శ్లక్ష్ణశ్శ్రియై మతః । ఆయుఃప్రజాయశోదస్స్యాన్మౌక్తికో మణిరుత్తమః । ఆదద్యాదేకమేతేషాం శుభకాలే గుశాధికే । అస్త్రేణ గంధతోయేన క్షాళయేత్తదనంతరం । స్నానకార్పాసజోర్ణానాం కృత్వా సూత్రం నవం దృఢం । త్రిగుణం త్రిగుణీకృత్య చతుర్ధావాయుధాదృఢః । క్షాళయిత్వాస్త్రతోయేన తేనైవ గ్రథయేన్మణీన్ । అనూనానధికాంస్తుల్యానచలాన్ గ్రథితాన్ స్వరాన్ । ఇష్టసంఖ్యామణిప్రోత సూత్రాన్తద్వితయోపమం । మణిం ప్రకల్పయేన్మేరు మక్షమాలావిధిస్త్వయమితి ॥ తత్రైవ అక్షమాలాప్రతిష్ఠా చ ద్రష్టవ్యా । అన్యత్ర ॥ జ్ఞానా

మక్షమాలయా వర్ణమాలయా దక్షిణహస్తకనిష్ఠాప్రథమపర్వా రభ్య నామికాపర్వాంతంవా అష్టోత్తరశతవారా నష్టావింశతిమేవ వా అష్టావాద్యంతయోర్బీజప్రణవసంపుటితం యథాతథాజప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పోదకమాదాయ ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్షవిశ్వాత్మన్మన్త్రమూర్తేజనార్దన। గృహాణాస్మిన్జపంనాథమమదీనస్య శాశ్వతేతి మూలమంత్రసహితం భగవదగ్రేవిసృజ్యస్వాసనేఅస్త్రమం

ర్ణవె ॥ అంగులీజపసంఖ్యాతు మేకమేకగుణంభవేత్ । ఏకాదష్టగుణందద్యా త్పుత్రజీవైర్దశాంశకం । శతంస్యాచ్ఛంఖమణిభిఃప్రవాళైస్తుసహస్రకం।మౌక్తికైర్దశసహస్రంతు కాప్యస్తులక్షముచ్యతే। స్ఫటికైర్దశలక్షంతు సువర్ణైఃకోటిరుచ్యతే । పద్మాక్షైర్దశకోటిస్తు శ్వేతపద్మాక్షకేమితం। కుశగ్రంథిశ్చతులసీ అనంతాగణికాభవేత్ ॥వర్ణమాలయాఇతి॥ మన్త్రశాస్త్రే॥ఇతీరితాసకలజగత్ప్రభావినీ క్రమోత్క్రమాద్గుణితమహార్ణవమాలికా అభీష్టసాధనవిధయేచ మన్త్రిణాంభవేన్మనుప్రతిపుటితాక్షమాలికా ॥ అస్యార్థః ॥ అకారంసబిందుకం । పూర్వముచ్చార్యాభీష్టమన్త్రం జపేత్ ఇత్యేకకోజపః పునఃఆమితి సబిందుకముచ్చార్యానంతరమభీష్టమన్త్రం జపేదితిద్వితీయజపః ఏవంకృతేపంచాశద్వారం జాయతేపునఃక్షకారం మేరుస్థానీయం మన్త్రరహితం కేవలంజపేత్ పునఃప్రతిలోమార్థం పూర్వంమన్త్రంజపేత్ తన్మంత్రాంతేళఃఇతి ళకారం సవిసర్గముచ్చరేత్ పునరపిమన్త్రః ఏవమకారాంతం జపఃకర్తవ్యః ఏవంఅనులోమేన ప్రతిలోమేనచ కృతేమాతృమంత్రేణ సంపుటితాభవంతి ఏవం కృతేశతసంఖ్యాపూర్యతే తత్రఅష్టోత్తరశతసంఖ్యాపేక్షాయాంస్వ

త్రంవిన్యస్యయథావిధికారిప్రదానంకృత్వా నిత్యహోమార్థంపాకా
లయంయాయాత్ । ఇతిజపవిధిః

:o:

నిత్యహోమవిధిః.

అథనిత్యహోమః ॥ తత్రత్యాగ్న్యగారద్వారపూజాం గర్భగేహద్వారవత్కృత్వా కుండస్యపశ్చిమేదక్షిణేవాసనేసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణేపార్శ్వే పుష్పభాజనం జలపూర్ణకరకం వామేహోమద్రవ్యాణ్యవస్థాప్య నిత్యాగ్నింసంధుక్ష్య కుండాద్బహిరింద్రాదీనక్షతైరభ్యర్చ్య అగ్నిమధ్యేమూలమూర్తిస్థంమూలసమానాకారంభగవంతంధ్యాయన్ మూలమంత్రేణ ఘృతాక్తసమిధాంశతం తదర్ధం పాదమష్టౌ వా నృసూక్తేనప్రత్యర్చం ఆజ్యావసిక్తచరుం మూలమంత్రేణ సమిత్సంఖ్యయాజ్యాహుత్వా శాంత్యాదికామనాయాం తత్తద్రవ్యంచ జిహ్వాభేదేనజుహుయాత్ స్రుగగ్రేకుక్కుటాండప్రమాణంఘృతాప్లుతంచరుపిండం ససమిద్దర్భకుసుమంనిక్షిప్య మూలేన స్వాహాంతేనస్విష్టికృతంహుత్వా పంచోపనిషద్భిరాజ్యేన ప్రతిమంత్ర

రాదివర్గాష్టకేనవా పంచవర్గాదియాది ప్రతీయాంతైర్వర్ణై రష్టభిర్వా సంయోజయేత్ ఏవంఅనులోమ విలోమక్రమేణ మాతృకాక్షమాలయాజపఃకార్యః ఏవంజపతః సర్వమంత్రాః ఝడితిసిద్ధ్యంతి॥సోత్తరీయమితివిష్ణుతిలకే ॥ దేవార్చనాయాంయోగేచ । జపేస్వాధ్యాయకర్మణిఉత్తరీయంద్విజైర్ధార్యముపవీతవదబ్జజ॥ఆపస్తంబస్మృతౌ ॥ స్వాధ్యాయాచామపూజాసువస్త్రంయజ్ఞోపవీతవత్ ధా

మష్టోత్తరశతమష్టావింశతిమష్టౌవా సంకల్పపూర్వకం ప్రాయశ్చిత్తార్థంహుత్వా ఆజ్యేనస్రుచమాపూర్య సమిద్దర్భతత్రనిక్షిప్య స్రువేణాభిఘార్యహస్తాభ్యామానాసముద్ధృత్య మూలమంత్రేణపూర్ణాహుతింహుత్వా జలేనస్రుచమాపూర్య కుండంవర్మణాపరిషిచ్య పరిషేకావశిష్టవారిణాస్వశిరసిప్రోక్ష్యగంధాదిచతుర్భి రగ్నిమాత్మనః పురతోభ్యర్చ్య భస్మనాతిలకంధృత్వా గర్భగేహంప్రవిశ్య ॥ శ్లో ॥ భక్త్యాయదగ్నౌవిహితంయథాశక్తియథావిధి । ఆరాధనంత దేవేతి గృహాణపరమేశ్వర ఇత్యర్ఘ్యోదకదానేన హోమంభగవతేసమర్పయేత్ ఇతినిత్యహోమవిధిః ॥

నిత్యోత్సవవిధిః.

అథనిత్యోత్సవః ॥ నిత్యహోమాంతె శుక్లాంబరధరం సోత్తరీయం ఊర్ధ్వపుండ్రశోభితం పంచాంగభూషణభూషితం సోష్ణీషం సౌమ్యం గరుడాత్మనాభావితం దీక్షితపరిచారకమాహూయ తన్మా

యర్ణంవిప్రేణవిధివదన్యథాకర్మనిష్ఫలం ॥ ఊర్ధ్వపుండ్రమితి ॥ వశ్యార్థీరక్తయాశ్రీచూర్ణపీతయాశాంతికామికః । శ్యామయామోక్షకామీచ శ్వేతయాచోర్ధ్వపుండ్రకం । వర్తిదీపాకృతించైవవేణుపత్రాకృతింతథా।పద్మస్యముకళాకారముత్పలం ముకుళాకృతిం।మత్స్యకూర్మాకృతించైవశంఖాకారమతఃపరం । పుష్టిప్రదేనాంగుష్ఠేనతర్జన్యాముక్తిసిద్ధయె ॥ వాంఛితార్థప్రదాయిన్యామునేనామికయాథవా । ఆయుష్కామీమధ్యమయాఅంగుల్యాచాథదేవతాః । ఏతాభి

ఘ్నిర్ సువర్ణాద్యన్యతమపాత్రం విన్యస్య తండులైః పుష్పైరన్నేనవా పూర్య తత్ర ద్వాదశదళపద్మమాలిఖ్య కర్ణికాయాం మూలబింబాద్భగవన్తం చలబింబేష్వావాహ్య పాత్రస్థభగవత్పరితః ప్రాగాదిద్వాద

శాంగులీభిస్తు కారయేన్నఖైస్స్పృశేత్ । లలాటేవాసుదేవంచ హృదిసంకర్షణంన్యసేత్ । ప్రద్యుమ్నందక్షిణేచాంసే అనిరుద్ధోత్తరాంసకే । జలనిర్మథితేనైవ హ్యూర్ధ్వపుండ్రచతుష్టయం । మస్తకే కుక్షిహృదయే కంఠే దక్షిణపార్శ్వయోః । వామపార్శ్వే భుజే పృష్ఠే వీరరే కేశవాదికం । సాన్తరాళంభుజం సౌమ్యం ద్వాదశం విష్ణుమందిరం ॥ కుక్షిహృత్పార్శ్వయోశ్చైవ బాహుభ్యాంచ క్రమోభవేత్ ॥ షడేతేష్టాంగులీదీర్ఘా శేషంచ చతురంగులం । రేఖాణాంయవమాత్రం స్యాదంతరాళం త్రియాంగులం । ధారణం బ్రాహ్మణానాంచ జపహోమార్చనాదిషు । ఆయురారోగ్యరక్షార్థం తస్యలాంఛనమేవవా । పుండ్రం పవిత్రం పాపఘ్నమూర్ధ్వపుండ్రధృతోభవేత్ । ఏవంధృతోర్ధ్వపుండ్రైరన్యైశ్చాలంకృతోభవేత్ । ఇతిపారమేశ్వరే క్రియాకాండే తృతీయాధ్యాయే ॥ ద్వ్యంగులం త్ర్యంగులం వాపి మధ్యేఛిద్రం ప్రకల్పయేత్ । పార్శ్వమంగులమాత్రస్తు ఊర్ధ్వపుండ్రస్యలక్షణం । నాసికాయాస్త్రయోభాగాః నాసామూలం ప్రచక్షతే । కుక్షౌదశాంగులం ప్రోక్తం హృదిస్త్వష్టాంగులం భవేత్ । శాండిల్యే । ఊర్ధ్వపుండ్రం మృదాధార్యం సాన్తరాళం త్రియంగులం । లక్ష్మ్యాసార్ధం సుఖాసీనః రమేహం తత్రనిర్వృతః । ఇతి విష్వక్సేనే । గీతనర్తనాదికమితి ॥ పాద్మే ॥ సమతాళం సమం వాద్య మైంద్ర్యాం దిశిమహావిభుర్జః । బధ్వా తాళవిధానంతు యమస్యదిశి త్రింగిణీ । నైఋత్యాం మల్లతాళం స్యాద్ వారుణ్యాం మంగళాహ్వయం

శదళేషు విష్ణ్వాద్యని రుద్రాంతమూర్తీ స్తత్తన్మంత్రేణావాహ్య గంధ పుష్పధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్యాన్న సూక్తాదిసూక్తం స్వస్తివాచనా దికంచ పరతా తేనపరిచారకేణ బింబేనిత్యోత్సవశ్చేత్తద్బింబం శిబికా దౌశిరసివారోప్య తేనసాకంప్రస్థాయ చండాదిద్వారపాలా గరుడంచ తత్తన్మంత్రేణగంధాదిభిరభ్యర్చ్య పురతఃశుచౌదేశే తత్తన్మంత్రేణైవ సోదకంబల్యన్నంప్రక్షిప్య వాద్యాన్యాఘోష్య నర్తనంకారయిత్వా

వాయవ్యాంజంఘుతాళాఖ్యం కౌబేర్యాంభద్రశబ్దితం। ఐశాన్యాంక కరీతాళం తార్క్ష్యస్యగరుడాహ్వాయం। భూతానాంబలితాళాఖ్యం సేనేశస్యాపితాదృశం। అన్యేషామపిదేవానాం తాళంభద్రంప్రశస్యతే। షడ్జమృషభంచగాంధారం మధ్యమంపంచమంతథా। ధైవతంచైవ నిషదం పురహూతాదిషుస్వరాః। సప్తజ్ఞేయాధైవతస్తు భవస్యస్వర ఇష్యతే। విలాసంసర్వతోభద్రం ఖేటకంచక్రమండలం। కాంతార కుట్టిమంపృష్ఠ కుట్టిమంకటిబంధనం। వామజానూర్ధ్వనృత్తంతు పురు హూతాదికంస్మృతం। విష్ణుక్రాంతంఖగేశస్య నృత్తంగేయంచమధ్య మం। నృత్తంతువిష్వక్సేనస్య స్వస్తికంవృషభస్వరః। హస్తినృత్తం గణేశస్య స్వరఃపంచమఇష్యతే। ధైవతంస్యాత్స్వరోనృత్తం దుర్గా యాస్సర్వమంగళం। అన్యేషామపిదేవానాం నృత్తంస్యాత్సర్వ మంగళం। గానంచధైవతంప్రోక్తం గాంధారంపంచమంతథా। దిక్షు సర్వాసుసర్వేషు మందిరావరణేషుచ। నృత్తంగేయంచ వాద్యంచసా కలేనసమీరితం। ఖగధ్వజందర్శయిత్వా మంగళాష్టకమేవచ। సన్ని ధానేచదేవస్యసర్వత్రబలిరిష్యతే। నివేద్యత్ర తాంబూలం భక్ష్యం చపృథుకాదికం। సర్వేష్వావరణేష్వేవం స్థానంప్రతిసమాచరేత్।

సవితానధ్వజచ్ఛత్ర చామరాద్యుపబర్హణం సవేదవాద్యఘోషం ప్రథమాద్యావరణంగత్వా భగవత్సన్నిధావేవ పరివారార్చనవత్ తత్రతత్ర ద్వారపాలాదితత్తదావరణదేవానా మర్చనాదిబలిదానాం తంకృత్వా తత్తద్గేయనర్తనాదికంకారయిత్వా ప్రత్యావరణం పృథక్భక్ష్యతాంబూలాని భగవతేనివేద్య శంఖఘోషైరేవావరణ ద్వారేభ్యోనిర్గమ్య మహాబలిపీఠోపకంఠే మందిరాభిముఖంబలిబేరేణాన్న

కేవలాంబుజనాదేన ప్రాకారద్వారనిర్గమః । నిర్గత్యచమహాపీఠే మందిరాభిముఖంస్థితః । దిక్షుసర్వాసుపీఠస్య వాదిత్రైర్ఘోషితైర్భృశం తాళితేపీఠికామూర్ధ్ని పూజయేద్విష్ణుపార్షదాన్ । బలింనిరవశేషేణ దత్వాపీఠస్యమూర్ధని । ఇతి । బలిద్రవ్యమితి ॥ సారసముచ్చయే ॥ ఉత్తమంకబళంప్రోక్తం మధ్యమం ముష్టిమాత్రకం ॥ అథ మంత్వాహుతేర్మానం బలిమానంత్రిథాభవేత్ ॥ కపింజలే ॥ వారుణాదినిబుత్యంతం పశ్చిమద్వారవేశ్మని ॥ బలింకుర్యాద్యథాన్యాయంబలిపీఠేషువైమునే ఇతి ॥ శయ్యాసనమితి ॥ పాద్మేశయ్యాసనమనుక్త్వాపికథంగ్రాహ్యమితిచేన్న ॥ పాద్మేనిత్యోత్సవాంతే ॥ భాస్కరస్యోదయాత్పూర్వం బహవస్సూతమాగధాః । ప్రబోధయేయుర్దేవశం స్తువంతోవాద్యవాదనైః । ఇత్యుక్తశయ్యాసనాపేక్షితగ్రహణాసుజ్ఞయా అనంతాఖ్యోక్త శయ్యాసనమనుసృత్య ప్రయోగేతద్విధిప్రదర్శనాత్ ॥ అనంతాఖ్యే ॥ పుష్పాంజలింతతఃకృత్వా ప్రార్థయేద్దేశికోత్తమః । శయ్యాసనంతతోదద్యాన్మృదుతల్పసమన్వితం । శిరోపధానసంయుక్తం పాదగండూపశోభితం । అర్ఘ్యంపాద్యంతథాచామం పాదుకాంపాదపీఠకం । గంధమాల్యానులేపంచ ప్రకీర్యా

మూర్త్యార్వాసార్థం ఆస్థాయ పీరస్యపరితో వాదిత్రేషూద్ఘుష్యమా
ణేషు మహాబలిపీరమూర్ధానం ప్రక్షాళ్య ఓం–విష్ణుపార్షదేభ్యోనమః
ఇతి తత్రగంధాది చతురుపచారపూర్వకం బలిద్రవ్యశేషం నిశ్శే
షం ప్రక్షిప్య బలిబేరం మహాబలిపీరప్రాదక్షిణ్యేన ధామప్రవేశ్య ము
ఖమంటపె పాదుకెసమర్ప్య యానాదేరవరోప్య తత్రభద్రపీఠే ప్రాఙ్ము
ఖమవస్థాప్య ఔపచారికసాంస్పర్శికాభ్యవహారికైర్భోగైః పరితో

న్ముక్తపుష్పకైః । తస్యోపరియజేద్దేవం శ్రీభూమిసహితంవిభుం । ప్రా
పణాంతర్పణజలాం ముఖవాసపురస్సరం । ఏతచ్ఛయ్యాసనంప్రోక్తం
నమస్కృత్యతుదేశికః । కోటిముద్రాంనమస్కారం పుష్పాంజలిసమ
న్వితం । సర్వంన్యూనాతిరిక్తంచ మయాపూర్వంహియత్కృతం
తత్సర్వందేవదేవేశ క్షంతుమర్హసిమేప్రభో॥ఏవంహిప్రార్థయేద్దేవ
ముద్వాసనమథాచరేత్ । ప్రజ్వాల్యనిత్యదీపంవై నమస్కృత్యపునః
పునః । ప్రదక్షిణంనమస్కృత్య దండవద్గేహబాహ్యతః మూలమం
త్రంజపిత్వాతు స్వగృహంసంప్రవేశయేత్ ॥ ఏవంసంపూజయేద్దేవంత్రి
కాలంవాథదేశికః। తద్గ్రామఃప్రాప్నుతేబుద్ధిం తద్రాష్ట్రంచతథైవచ
సుభిక్షంక్షేమమారోగ్యం పుత్రశ్రీకీర్తివర్ధనం । తన్మండలాధిపస్యా
పి సర్వసిద్ధిర్భవిష్యతి ॥ ఏవంసంపూజయేద్దేవం సాయంప్రాతర్దినే
దినెఇతి ॥ కవాటంబద్ధ్వేతి ॥ విష్వక్సేనే ॥ కవాటంబంధయేత్పశ్చాద్గే
హంకృత్వాప్రదక్షిణం । సంధ్యయోరంతరేకాలెకవాటంనవిమోచ
యేత్ । అకాలెబింబదర్శతుసుకృతంతువినశ్యతి । ఆస్థానస్థస్సదానే
వ్యఃవిమానస్థస్తుకాలతః స్వగృహెసర్వదాసేవ్యఃమధ్యరాత్రంవినాప్ర
భుః । అన్యత్ర । కవాటోద్ఘాటనంకృత్వా అకాలెబింబదర్శనం గ్రా

ష్య ఉపహారాన్ప్రదర్శ్య గర్భగేహం ప్రవేశ్య పాత్రస్థే బింబస్థే వాభగవతి మూలబింబేనసంయుజ్య మానే సతి న్యూనీభావం సమాధాతుం నృత్తమంటపే గేయవాద్యఘోషశుద్ధతాండవాని సేవకాః కుర్వీరన్ ॥ శ్లో ॥ మహావాతాదిసంక్షోభే నిత్యోత్సవమాచరేత్ । బలిప్రదానమాత్రన్తుకుర్యాచ్ఛ పతిసంభవే ॥ బలిం చండప్రచండేతు కేవలం వావి

మనాశశ్చదుర్భిక్షో రాజారాష్ట్రంచనశ్యతి ॥ ఆరాధనకాలవిభాగమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఆరాధనకాలం ద్వాదశధావిభజ్య తేషు ఉత్సవావసితం శ్రేష్ఠమారాధనముదీరితం । హోమాన్తం మధ్యమం ప్రోక్తం స్రావణాన్తమధాధమం । క్షుద్రంతుధూపదీపాంతమధమారాధనం భవేత్ । ఇత్యారభ్య కాలభేదేషు సర్వేషు శ్రేష్ఠం కాలత్రయం విదుః ॥ ప్రాతర్మధ్యందినం రాత్రిర్ముఖ్యంచకమలాసన । అవశ్యంభావినా తేషు బలినిత్యోత్సవావుభౌ । హోమపర్యంతమన్యత్ర కాలభేదేషు శస్యతే ఉత్సవాద్యంగబింబాని సేనాన్యం విహగేశ్వరం చండప్రచండౌ ద్వారస్థా సర్వకాలేషుపూజయేత్ ॥ అన్యత్ర పారమేశ్వరే ॥ శ్రేష్ఠం ప్రధానకాలేష్వై త్రిషు కాలేషువాపునః ॥ యధావన్మంత్రవిన్యాసం స్వాత్మనః కరదేహయోః ॥ హృద్యాగం స్థానసంశుద్ధిం సాయామాం భౌతికీంతధా ॥ నిత్యం ప్రభాతి కెకుర్యాదన్యత్రేచ్ఛానురూపతః ఇతి ॥ హోమపర్యంతమితి॥ పారమేశ్వరే॥ ముఖ్యకల్పేతు హోమాన్తం నిత్యనైమిత్తికాత్మికాం పూజాం క్రమేణ వై కుర్యాత్తత్తద్ధోమావసానికాం ॥ అనుకల్పేతు జప్యాన్తం యోగానంతరితేషు వై ॥ యాగేషు హవనాన్తేషు నిత్యనైమిత్తికాదిషు ॥ తత్తద్యాగం జపాన్తం చ క్రమాత్కృత్వా తతః పరం ॥ తత్తద్ధోమాన్మునిశ్రేష్ఠ క్రమాత్కుర్యాద్యధావిధి। అనుకల్పేషు యాగేషు

నిక్షిపేత్ ॥ తయోమర్ఘ్యేతుపురతో మూలమంత్రేణసాధకః భూతే భ్యోనమఇత్యేవంప్రక్షిపేత్తోయదకంబలిం । ఇతినిత్యోత్సవః ॥

శయ్యాసనవిధిః.

అథ శయ్యాసనం ॥ రాత్రావుత్సవాంతమారాధ్యపుష్పాంజలిమాపూర్య ॥ శ్లో ॥ స్వామిన్ లక్ష్మీశభగవన్ సర్వజ్ఞపురుషోత్త

ఉపకాలోదితేషువై ॥ ఆసనార్ఘ్యేతతః పాద్యమాచామంప్రతిగ్రహం।గంధంమాల్యంతథాదీపం ధూపంమాత్రాంక్రమేణతు॥దత్వాభోజ్యావసానన్తు క్రమాత్కుర్యాద్విచక్షణః । కర్పూరదీపవర్తీంచ అన్నదీపంతథైవచ । పిష్టదీపంచతుర్థం చక్షిపేద్భూమౌపునస్స్పృశేత్ ॥ప్రదీపైస్తుమహాజ్వాలైస్తిలతైలాజ్యపూరితైః। అభుక్తాహతనుశ్వేతరంజితైర్వస్త్రవేష్టితైః ॥ ఇతి ॥ అష్టాంగపూజనమాహసంహితాంతరే॥ హృద్యాగమాద్యమంగంస్యాద్యోగపీఠేప్రపూజనం ॥ ద్వితీయమంగం స్నపనం తృతీయం వేషపూజనం ॥ తుర్యంభోజ్యాసనేవిష్ణోః పూజనంపంచమంతతః ॥ గృహేశ్శుద్ధిప్రాశనంతుషట్కంనిత్యాగ్నిపూజనం ॥ సప్తమంతూత్సవోనిత్యశ్చాష్టమాంగమితీరితం ॥ అష్టాంగపూజనం త్వేవం గర్భగేహేవిధీయతే ॥ చతుర్థాదిమడంగాన్తం మంటపాదిషుపూజయేత్ ॥ ఇతి శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ పారమేశ్వరసంహితాయాం ॥ యత్రద్వాదశకాలేజాన్యకర్తవ్యాభూతివిస్తరాత్ ॥ తత్రప్రాభాతికీం కుర్యాత్పూజామష్టాంగసంయుతాం ॥ అంగద్వయన్తు పాశ్చాత్యంవినావాతాంసమాప్యచ ॥ పిత్రూణాంసంవిభాగంచ అను

మ । శయ్యాసనంమయాక్లిప్తంయోగనిద్రాముపాశ్రయేతి ॥ పుష్పాంజలిదానేన మూలస్థంభగవన్తంప్రార్థ్య శయనబేరస్థం గంధపుష్ప ధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్య పాదుకేసమర్ప్య మూర్తిర్వై దేవీసహితం శయనబేరం సలక్షణాంశయ్యాంప్రాపయ్య అర్ఘ్యపాద్యాచమనగంధమాల్యానిసమర్ప్య పుష్పాంజలిమంత్రేణపుష్పాంజలింప్ర

యాగంయథోదితం ॥ దేశికస్స్వేచ్ఛయాకుర్యాన్నిత్యం మధ్య దినార్చనె ॥ త్రికాలేష్వేకమష్టాంగంషడంగంచాచరేద్ద్వయం ॥ ఇతి ॥ మూలబింబారాధనానంతరం అంగబింబానాం మూలబింబవదారాధనముక్తమీశ్వరె ॥ మూలబింబం సమభ్యర్చ్య పురానీరాజనాంతిమం॥ పశ్చాద్బహిస్థితాన్బింబాన్ పూజయేత్తు యథావిధి ॥ పారమేశ్వరె ॥ అలంకారాసనప్రకరణె ॥ పశ్చాదుత్సవబింబాని క్రమెణైవతు పూజయేత్ ॥ తత్రైవహవిఃప్రకరణె ॥ మూలమూర్తింసమభ్యర్చ్య కర్మార్చాభిస్సశక్తిభిః స్నాపయేత్కర్మబింబస్థంకలశైః ప్రాగుదీరితైః ॥ ఇతి ॥ నారదీయే త్రయోదశాధ్యాయెచ ॥ ఏకబేరార్చనెనిత్యం మూలబింబేనమన్త్రవిత్ ॥ తత్రైవస్నపనం కుర్యాన్నైమిత్తికవిధావపి ॥ అన్యేషుకర్మబింబేషు కుర్వీతవిధినాప్రభోః ॥ అజస్రంబలిదానంచ తీర్థయాత్రామహోత్సవం ॥ బ్రహ్మస్థానం పరిత్యజ్యస్థితమస్థావరంస్మృతం ॥ తదేవబహుబేరస్తుబింబముక్తంమనీషిభిః ॥ సర్వైశ్శిలాదిభిర్బింబంబహుబేరవిధాభవేత్ ॥ వినావాసహవాకుర్యాద్దేవీనాం బహుబేరకం ॥ తత్రైవ ॥ అసన్నిధానెబింబానాం సర్వేషామేవమాచరేత్ ॥ సర్వంనైకర్మబింబేస్మిన్నుత్సవంస్నపనన్తథా ॥ తీర్థయాత్రాంచకుర్వీతచలబింబేపివాద్విజ ॥ తత్రైవోత్సవబింబేవాసర్వమేత

కీర్య ప్రాపణతర్పణముఖవాసానినివేద్య నమస్కృత్య ॥ శ్లో ॥ సర్వంన్యూనాతిరిక్తంచమయాపూర్వంహియత్కృతం। తత్సర్వం దేవదేవేశక్షంతుమర్హసిమేప్రభో ॥ ఇతిపుష్పాంజలింపునస్సమర్ప్య పునఃపునఃప్రణమ్య నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య బద్ధాంజలిః పృష్ఠమదర్శయన్ బహిరాగత్య కవచమంత్రేణకవాటంబధ్వా మంత్రోచ్చారణ

త్సమాచరేత్॥ సన్నిధౌసర్వబింబానాం వ్యత్యాసంన సమాచరేత్ వినోత్సవవిధేర్మంత్రీతత్రకుర్యాద్యథారుచి ॥ మన్త్రవిహీనార్చకపూజనేప్రత్యవాయమాహ ॥ సంహితాంతరె ॥ దృష్ట్వారణ్యేమహావ్యాఘ్రం భీతోభవతిమానవః। అర్చకం మన్త్రహీనంతుతథాభీతోజనార్దనః । అగమ్యమానంచుత్తేభంవిహ్వలాంగోయథానరః । మన్త్రహీనంతథాపశ్యన్నర్చకం విహ్వలోహరిః । దృష్ట్వామృగపతిచ్ఛాయాంయథాద్రవతివారణః । అమన్త్రమర్చకందృష్ట్వాతథాభీతో జనార్దనః । సర్పందృష్ట్వానరోభీత్యాకంపతేచయథాముహుః ॥ అమన్త్రమర్చకం దృష్ట్వాతథాయాతిజనార్దనః ॥ ఆలయాశ్రయ బింబానాం ఆరాధనక్రమమాహ విష్ణుతిలకె ॥ ఆరాధనప్రకరణె ॥ దేవార్చనే సమాప్తేథ దేవీనామర్చనంమతం ॥ ఆలయాశ్రితదేవానాంఅర్చనంతదనంతరం । పుందేవార్చనతఃపశ్చాత్ స్త్రీదేవార్చనమిష్యతె ॥ పర్యాప్తేపూజనె తేషాంద్వారపాలాన్సమర్చయేత్ ॥ అనంతసేనేశఖగ పూజనం తదనంతరం ॥ భక్తబింబార్చనం కుర్యాత్ విహగేంద్రార్చనాత్పరం తదంతెబలిదానంస్యాత్ చండాదీనాంయథాక్రమం ॥ తీర్థప్రాశనక్రమస్తు ॥ పరమపురుషసంహితాయాం ॥ పూజాంతెస్థాపకస్సమ్యగ్విజ్ఞాప్యాథజనార్ద

పూర్వకం చక్రగరుడముద్రాదర్శనేన తౌద్వారరక్షాయాంనియోజ్య
ధామప్రదక్షిణంకృత్వాసాష్టాంగంప్రణమ్యస్వగృహంప్రవిశేత్ ఇతిశ
య్యాసనవిధిః ॥

పాద్మాఖ్యతన్త్రదుగ్ధాబ్ధేస్సముద్ధృత్యవరమాపతేః ।
అరాధనప్రయోగాఖ్యనవనీతం సమర్పితం ॥

నం స్నపనాంతే తథావిష్ణోస్తీర్థంసేనాపతేర్దదేత్ ॥ ఆచార్యా
యార్చకోభూయః ప్రదద్యాత్తదనంతరం పశ్చాన్మద్వంశజాతాయ
పూజకాయప్రదాపయేత్ ॥తతస్సాత్వతేస్సేవకానాంచ యథావర్ణాక్ర
మేషుచ । తీర్థాదికమశేషంచ ప్రదదేత్క్రమతస్తథా । అన్యథా
విపరీతంచేత్కోపమిచ్ఛతిదేవరాట్ । తీర్థం పిబతియోమర్త్యస్స
ర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ చతుర్విధంఫలంప్రాప్యమమలోకే మహి
యతే ॥ వరాహే ॥ వస్త్రంచ ద్విగుణీకృత్యపాణౌపాణించవిన్యసేత్ ॥
తత్రతీర్థం ప్రతిష్ఠాప్యత్రిఃపిబేద్బిందువర్జితం ॥ పరమాణుసమంతీర్థం
యావత్తుపతితంభువి ॥ తావద్వర్షసహస్రాణి నరకేపరిమజ్జతి ॥ హిర
ణ్యగర్భే ॥ ప్రాశనంవిష్ణుపాదస్యత్రిఃఖలూక్తంచతుర్ముఖ ఆద్యంత
యోఃప్రోక్షణంస్యాద్గంధపుష్పాణిధారయేత్ ॥ వరాహసంహితాయాం॥
అభిషేకావసానేచ విష్వక్సేనస్యపూర్వతః॥ తీర్థందద్యాత్స్వగురవె
పీత్వాతీర్థం స్వయంగురుః ॥ సేవకానాంతతోదద్యాత్ ॥ సర్వేషా
న్తుయథాక్రమం ॥ యదిస్యాదవివేకేన పూజకఃకృతవాన్పునః ॥ స్నా
నాసనేకృతంకర్మ తత్సర్వంనిష్ఫలంభవేత్ ॥ శఠగోపధారణక్రమ
శ్చోక్తః ॥ అర్చకస్తుద్విజశ్రేష్ఠ బింబంవైష్ణవమానితే ॥ వర్ణానాంశిర
సామధ్యే శఠగోపంవినిక్షిపేత్ ॥ పునఃపూజాంసమారోప్య తత్ర

ఇతిభగవద్వంశజ కౌశికకులతిలక ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య విదుషా లబ్ధ పాంచరాత్ర తత్వజ్ఞేన తస్యతనుజన్మనా మహీశూరపురీ రాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధన దురంధరేణ ఫణిపురం రంగస్వామి భట్టారక శర్మణావిరచితః షడాసన యుక్త ఆలయ భగవదారాధన ప్రయోగః

తిష్ఠంతివై హరిః ॥ ప్రాయశ్చిత్తం కిమిత్యుక్తే శరగోపస్య పద్మజ ॥ అర్చకస్యపవిత్రస్య స్పర్శమాత్రేణ శుధ్యతి ॥ ఇతి ॥ విష్వక్సేన ॥ ప్రసాదదాపనక్రమః ॥ సకలకూబరె ॥ అర్పితం దమనీమాలాం పాత్రేనిక్షిప్య దేశికః । ఆచార్యర్త్విజాంశ్చైవ సేవకానామతఃపరం। వైష్ణవానాంచభక్తానాం వర్ణాశ్రమవిభేదతః । ప్రసాదంశిరసాభక్త్యాయోబిభర్తి నరోత్తమః । తస్యకాయగతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన ప్రసాదంధారయేత్సదా । శుభంచ వాంఛితార్థంచ జ్ఞానదంచామృతంప్రదం । తస్మాద్భాగవతాదీనాం ప్రసాదందాపయేత్క్రమాత్ । అన్యత్రమార్కండేయే ॥ తీర్థం ప్రాసాదంనీత్వాచ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్ । యతీనాంచమునీనాంచ వైష్ణవానాంతథైవచ । దీక్షితబ్రాహ్మణానాంచ దాపయేత్క్రమయోగతః క్షత్రియాణాంవిశాంచైవ శూద్రాదీనాంయథావిధి॥ ఇతి కౌశికకులతిలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టారకేన విరచితా భగవదారాధనదీపికా

సమాప్తా

శ్రియైనమః

అగ్నిప్రతిష్ఠాపనవిధిః.

—:o:—

కేశవార్యగురుపూర్వసంతతిం వాసుదేవపదపద్మశేఖరాం ।
పాంచరాత్రపరిశీలనోద్యతాం భావయామిసతతందయానిధిం ॥
శ్రీరంగరాజఃకురుతే కేశవార్యతనూద్భవః ।
అగ్నికార్యప్రయోగంతు పాద్మతన్త్రసముద్ధృతం ॥

కుండస్యస్థండిలస్యవా పశ్చిమెదక్షిణేవాపార్శ్వే ఆచార్యః ఆసనెసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణెపుష్పభాజనం అన్యానిహోమద్రవ్యాణి వామెవిన్యస్యకుండస్యోత్తరపార్శ్వే ప్రాగగ్రంచతుర్వింశతిదర్భానాస్తీర్య తేషు ॥ శ్లో ॥ ఆజ్యపాత్రంచరుస్థాలీం ప్రోక్షణీంసమిధఃకుశాః ప్రణీతాంతండులాంస్తోయం పరిధీన్స్రుక్స్రువౌతథా ॥ దర్వీమగ్నేర్విహారణం వ్యజనానిచమేక్షణం ॥ శుష్కంచకాష్ఠంఘంటాంచ గంధద్రవ్యంచసాక్షతం ॥ ద్వంద్వశస్తిరశ్చీనం పశ్చిమతఃప్రాగపవర్గమాసాద్య ప్రాణానాయమ్య హోమార్థమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ఇతి సంకల్ప్యకుండెస్థండిలేవాప్రాగాయతా ఉదగాయతా తిస్రస్తిస్రోరే

తిస్రోరేఖాఇత్యత్ర ॥ కపింజలె ॥ యామ్యాదిచోత్తరాంతన్తు ప్రథమంవిలిఖేద్బుధః । పశ్చిమాదిస్తుపూర్వాన్తం పశ్చాత్సమ్యల్లిఖేత్క్రమాత్ ॥ జయాఖ్యె ॥ ఉల్లిఖేదస్త్రరాజేన దర్భకాండేనయత్నతః ॥ ఇతి. అభ్యుక్ష్యేత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకె ॥ జలమాదాయహస్తేన దక్షిణేనాథదేశికః ॥ అవాక్కరతలంకృత్వా సేచనంతదవోక్షు

ఖాదర్భద్వయేన మూలమంత్రేణోల్లిఖ్య దర్భస్తంభనాద్భిరభ్యుక్ష్య మథితంలౌకికంవాగ్నిం కుండమధ్యేనిధాయ ప్రజ్వాల్య ఆర్ద్రపాణి నానఖపృష్ఠమదర్శయన్ ప్రణవేనపరిసమూహ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రాగగ్రై రుదగగ్రైశ్చదర్భైః పంచభిరేవవా ॥ సప్తభిర్నవభిర్వాపి యద్వైవ

ణం ॥ కరేణజలమాదాయ ఊర్ధ్వాంగుష్ఠేనముష్టినా ॥ అభితస్సేచయేత్తత్ర హ్యాభ్యుక్షణముదాహృతం॥ హస్తేనవారిసంగృహ్య తత్తలం చాప్యధోముఖం ॥ సంసేచనన్తుయత్కుర్యాత్తత్ప్రోక్షణమితీర్యతే॥ మథితంలౌకికాగ్నిమితి ॥ తదుక్తంవిష్ణుతిలకే ॥ నిత్యాగ్నిర్వృద్ధఇత్యుక్తోఉత్సవాగ్నిర్యువాభవేత్ । దీక్షాశాంతిప్రతిష్ఠాదౌ బాలాగ్నిరభిధీయతే । అరణ్యామథితోవహ్ని ర్బాలసంజ్ఞశ్చతుర్ముఖ । సూర్యకాంతశిలాజన్మా యువాగ్నిరుదాహృతః । వృద్ధాగ్నిరుచ్యతేబ్రహ్మన్ శ్రోత్రియాగారసంభృతః తత్తత్కర్మానుగుణ్యేన వహ్నింధ్యాత్వావిచక్షణః ॥జిహ్వాభేదేనేతి॥ అగ్నేర్జిహ్వాభేదాఃహోమఫలభేదాశ్చసంహితాంతరేపాద్మేచ ఉక్తం ॥ కాళీకరాళీసుమనా లోహితాధూమ్రమపినహి ॥ స్ఫులింగినీవిశ్వరూపీ సప్తజిహ్వాఃప్రకీర్తితాః ॥ కాళ్యాస్తుమధ్యమస్థానం కరాళ్యాఃపూర్వదిగ్భవేత్ ॥ మనోజయాయాస్త్వాగ్నేయః లోహితాయాస్తువారుణం ॥ సుధూమ్రాసోమనిలయా స్ఫులింగన్యనిలాశ్రయా ॥ ఐశాన్యాంవిశ్వరూపీతు ఏవంస్థానంస్మరేత్క్రమాత్ ॥ జిహ్వాయాందక్షిణేవక్త్రే ధూమ్రాయాంమారణాదికం ॥ లోహిన్యాంచవశీకారః కాళ్యాంకర్మచశాన్తికం ॥ సర్వసిద్ధిస్స్ఫులింగిన్యా మానవైదక్షిణేతరే ॥ విశ్వరూప్యాంరసజ్ఞాయా మణిమాదిమహాఫలం ॥ కరాళికావిజయదా పుష్టిదాచమనోజవా ॥ కాష్ణ్యర్ణం

కాదశసమ్మితైః ॥ గ్రంథీకృతాగ్రైరద్వంద్వైః పంచవింశతినిష్ఠితైః ॥
ఇత్యగ్నింవాసుదేవసంకర్షణప్రద్యుమ్నానిరుద్ధమంత్రైః ప్రాగాదిప
రిస్తీర్య ప్రణవేన పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా ఆత్మనఃపురతః పరిస్తర
ణాగ్నిమధ్యే ప్రణీతాంనిధాయ అద్భిరాపూర్య ప్రాదేశసమ్మితం ద్విద

లోహిత్యమేతాసాం వర్ణంశ్యామత్వమేవచ ॥ స్ఫులింగరూపంచత
తో వర్ణస్ఫటికసన్నిభః ॥ తపనీయనిభఃప్రోక్తో జిహ్వాయామాను
పూర్వశః ॥ ఇతి ॥ అగ్నేశ్శ్రోత్రాదిరూపణం ॥ పాద్మే ॥ యత్రకా
ష్ఠస్తుతచ్ఛ్రోత్రం యత్రధూమస్తునాసికా ॥ యత్రాల్పజ్వలనంనే
త్రం యత్రభస్మస్తుతచ్ఛిరః ॥ యత్రజ్వాలాతత్రజిహ్వా తత్రైవజు
హుయాద్ధవిః స్రువేణాజ్యంహునేదగ్నౌ హస్తేనసమిధాదికం ॥ చరుం
పలాశపత్రేణ హునేత్పూర్ణాహుతిం స్రువా ॥ కుండధ్యానరూపంచ
ఉక్తం । సంహితాంతరే ॥ ప్రాచ్యాంశిరస్సమాఖ్యాతం బాహుయు
గ్మంవ్యవస్థితం । ఐశాన్యాగ్నేయకోణేతు జంఘేవాయవ్యనైరృతే ।
ఉదరంకుండమిత్యుక్తంయోనిర్యోనిర్విధీయతే ॥ హోమకాలేభావనా
క్రమమాహ ॥ విష్ణుతంత్రే ॥ సమిద్ధోమేస్థితంధ్యాయే దాసీనంచరురా
హుతౌ ॥ ఆజ్యహోమేశయానంస్యా చ్ఛేషాణాన్తుగతాగతం ॥ సమి
ధఃఇతి ॥ తదుక్తంమార్కండేయే ॥ పాలాశంబిల్వసమిధం శమీంవైబ
దరంతథా ॥ అశ్వత్థంవటవృక్షంచ ప్లక్షమౌదుంబరంతథా ॥ ద్వాద
శాంగులదీర్ఘంతు తతశ్శాంతికరంవిదుః ॥ త్రయోదశాంగులంద్వై
వమార్షకంతుచతుర్దశం । పంచదశాంగులాయామ మాభి
చారకముచ్యతే ॥ సర్వేషాంనామికానాహం ప్రమాణమితి నిశ్చ
యః ఇతి ॥ నిషిద్ధసమిల్లక్షణమాహ ॥ పాద్మేచతుర్థే ॥ చర్మ

దర్భకూర్చంతత్రనిక్షిప్య త్రిదర్భకూర్చేనపిధాయ అక్షతైరభ్య
చ్యర్చ్యప్రోక్షణీంప్రణీతాజలేనాపూర్య తత్రస్థద్విదర్భకూర్చం ప్రో
క్షణ్యాంనిధాయ తత్పాత్రమాత్మనోగ్రేవిన్యస్య ప్రోక్షణీపవిత్రం కర
యోరంగుష్ఠానామికాభ్యాంధృత్వా త్రిరుత్పూయ కరకోదకేనప్రోక్ష

హీనేవినాశస్స్యాద్ధ్యైదక్షిణకరంభవేత్ । ఆద్రాస్సుబంధునాశస్స్యా
త్పుత్రనాశఃపురాతనే । క్షతాసునాయాఽమరణాంకలహోయుచ శాఖినీ।
ఉద్వేగాయభవేత్స్థూలా ప్రహార్యావగ్రహకారిణీ । దీర్ఘాతిఃప్రుష్టికర
ణీ త్యాజ్యాగోపయుతాసమిత్ । హోమముద్రాః ॥ ఖగప్రశ్నే ॥
చరూణాంసూకరీముద్రా ఆజ్యేమృగముఖీతథా । సమిధోహంసము
ద్రేతి హోమముద్రాఃప్రకీర్తితాః । సూకరీకరసంకోచీ మృగీము
క్తకనిష్ఠకా హంసీముక్తకతర్జన్యా హోమముద్రాఃప్రకీర్తితాః ।
చరుంపలాశపత్రేణ యద్వాహస్తాదినాభవేత్ । ఇతిపాద్మే । హోమ
ద్రవ్యవిశేషానాహ ॥ పాద్మే ॥ యజ్ఞవృక్షోద్భవైశ్శాన్తిః సౌభాగ్యం
కుసుమైశ్శుభైః । ధూపద్రవ్యైస్సదారోగ్యం పుష్టిందధ్నాపయశ్శుచిః
అన్నైనవివిధాన్కామానాజ్యేనాయుష్మతీఃప్రజాః । శ్వేతపద్మైస్తుజు
హుయా దిచ్ఛన్బ్రహ్మశ్రియంనరః లక్ష్మీపుష్పైస్తుజుహుయా ల్ల
క్ష్మీకామోథవారుణైః । పద్మైర్బిల్వసమిద్భిర్వా జ్ఞానకామస్తుసర్పి
షా । కన్యాకామఃకాలపుష్పైర్గోకామోగోమయైఃపునః । ఆయు
ష్కామస్తుదూర్వాభిర్భూమికామస్తుమృత్స్నయా । యవాగ్వం
ప్రియకామస్తు తిలైస్సర్వజనప్రియః । బ్రహ్మవర్చసకామస్తు బ్రహ్మ
వృక్షసముద్భవైః వేణుభిశ్చయవైశ్చైవ నీవారైశ్శాలిభిస్తథా। సర్వే
కామాఃప్రసిధ్యంతి హోమశుభైర్జైర్యథోచితైః। లాజహోమేనసిధ్యం

ణీం ప్రోక్ష్య ఆజ్యపాత్రాది హోమద్రవ్యాణి సర్వాణి ప్రోక్షణీతోయేన కూర్చేన ప్రోక్ష్య తాని నామాదేశం స్పృష్ట్వా ప్రోక్షణీవారిణా ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ప్రోక్షణీం పునరద్భిరాపూర్య తత్ర వాసుదేవ మన్త్రైరభ్యర్చ్య ప్రోక్షణీం అగ్నికోణే నవసంఖ్యాకదర్భసంస్తరే నిక్షిప్య ప్ర

తి సర్వకామసంశయః। అన్నైరన్నాదికామస్తు పుత్రకామస్తు పాయసైః। నింబపుష్పైర్హిరణ్యార్థీ సర్వం సిధ్యతి సర్పిషా। హోమే సర్పిర్మధుక్షీర ధారాస్స్యాచ్చతురంగులా। శుక్తిర్దధ్యాహుతిర్గ్రాసం పాయసాద్యాహుతిర్భవేత్ । భక్ష్యాహుతిస్తదర్ధం స్యాత్ ఫలైః పుష్పైరఖండితైః। నిష్పావబీజమానాత్తు ధూపద్రవ్యాహుతిర్భవేత్ అష్టాంగులా తదర్ధా వా సమిద్దూర్వా షడంగులా। మృద్వీకాక్షప్రమాణాత్తు గోమయాహుతిరిష్యతే। ఇతి. ప్రజ్వాల్యేతి ॥ విష్ణుతిలకే పంచమే ॥ వాయుమన్త్రేణ సండాగ్నిం వ్యజనేన ప్రబోధయేత్। ఇతి॰ పరిసమూహ్యేతి ॥ ఈశ్వరే పంచమే ॥ హృదా దక్షిణహస్తేన కుర్యాత్పరిసమూహనం। ప్రదక్షిణక్రమేణైవ హ్యార్ద్రపాణితలేన తు। తిర్యగ్వాధోముఖస్తేన నఖపృష్ఠమదర్శయన్ । సాగ్రాంశ్చ దర్భాన్ సంగృహ్య బహూనపి కుశానపి। షట్త్రింశదంగులాన్ కుర్యాత్ పరిస్తరణకర్మణి । ద్వాదశాంగులమాయామం పవిత్రం సముదాహృతం। హస్తమాత్రసమాయామం కూర్చం ప్రోక్షణకర్మణి। ప్రణీతాయామిత్యత్ర ॥ కపింజలే ॥ పూరయిత్వా తతో తూష్ణ్యాయ అగ్నేరీశానపార్శ్వతః ॥ స్థాపయిత్వా సమభ్యర్చ్య దర్భేణ చ పిధాయ వై ॥ ఇతి. ॥ అగ్న్యావధిశ్రయేదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ యన్త్రేణాగ్న్యావధిశ్రిత్య శ్రపయేద్వ్యజనాని తైః ॥ పర్యగ్నికృత్వేతి ॥ విశ్వామిత్రే ॥ ఉత్తరే

హితాయాం త్రివిక్రమం ధ్యాత్వాభ్యర్చ్య ఐశాన్యేతాదృశదర్భ సం
స్తరే విన్యసేత్ అగ్నేర్దక్షిణతో నవదర్భసంస్తరే ద్వాదశదర్భకూ
ర్చే బ్రహ్మాణం తన్మంత్రేణావాహ్య అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా
చరుస్థాలీం ప్రక్షాళ్య తత్రాఢకపరిమిత తండులాన్ప్రక్షిప్య హృదయా
ద్యంగమంత్రైః ప్రక్షాళ్యాధిశ్రయేత్ ద్రావితగాలితమాజ్యం ఆజ్యస్థా
ల్యాం నిరూప్య తత్ర దర్భాగ్రం ద్వయమంత్రేణ నిధాయ తామగ్నా
వంగారేషు విన్యస్య తస్యావేష్టేన బహిషా పర్యగ్నికరణం కృత్వా
ఉద్ధృత్య స్వపురతో నివేశ్య ద్విదర్భకూర్చేనోత్పూయ కూర్చమ

గ్నిమంగారేష్వారోప్యాథ స్వవహ్నినా ॥ దర్భేణ కృత్వా పర్యగ్నిం
త్రీన్వారానవతార్య చ ॥ దర్భమగ్నౌ వినిక్షిప్య ఘృతం స్వపురతో న్య
సేత్ ॥ ఇతి ॥ ఆజ్యసంస్కారం పరిస్తరణాంతమేవ కుర్యాత్ ॥ ఇతి
చోక్తం విష్ణురహస్యే ॥ అగ్నేః పరిస్తరాదన్తః ఆజ్యసంస్కారమా
చరేత్ ॥ అజ్ఞానాచ్చేద్బహిః కుర్యాన్మోహీ నరకభాగ్భవేత్ ॥ ఆజ్యపా
త్రమితి ॥ అథస్తాదాజ్యపాత్రం తు విస్తారచతురంగులం ॥ ఉపర్యష్టాంగులం వృ
త్తం తన్నాళం హస్తసమ్మితం ॥ ప్రణీతాం ప్రోక్షణీం చైవ నాళహీనం తు కా
రయేత్ ॥ ఇధ్మాయామోద్వితాలేన పరిధిర్బాహుమాత్రకః ॥ పరిధీన్విన్య
సేదితి ॥ విష్ణుతిలకే ॥ శ్రీధరేణ నృసింహేన హయగ్రీవేణ వై జపన్ ॥
పరిధీంస్త్రీంశ్చ సంస్థాప్య పశ్చిమం పరిధిం తతః ॥ ఛందసా మాదినా స్పృ
ష్ట్వా అగ్నేరైశానకోణయోః ॥ అగ్నీశానమన్త్రాభ్యామాహారసమిధావపి ॥
తత్తత్కోణే వినిక్షిప్య చోర్ధ్వాగ్రం చతురాననః ॥ బృహద్బ్రహ్మసం
హితాయాం ॥ చతుర్థపాదే ॥ పరిధీన్విన్యసేద్దిక్షు ప్రాచీవర్జం గు
రూత్తమః ॥ విష్వక్సేనే చ ॥ పరిధిర్హస్తమాత్రస్స్యాత్ స్థండిలే కుండ

ద్విస్స్పృష్ట్వా అగ్నౌ ప్రహృత్య ఆజ్యంసురభిముద్రయా అమృతీకృత్య దర్భైరాచ్ఛాద్య కుంభమభితః ఇంద్రాదీనభ్యర్చయేత్ స్రుక్స్రువౌ ఉష్ణోదకేనప్రక్షాళ్య తయోర్మూలమధ్యాగ్రాణి కుశపంచకకూర్చమూలమధ్యాగ్రైః క్రమేణ బ్రహ్మమంత్రేణ సమ్మృజ్య కూర్చగ్రంథింవిసృజ్య అగ్నౌ ప్రహృత్య ఆత్మనఉదీచ్యాంనిదధ్యాత్ స్రువేణాజ్యమాదాయ హోమనస్థుషుసంసిచ్య చరుమాజ్యేనాభిఘార్య ఆత్మనః పార్శ్వే తంఅవస్థాపయేత్ ॥శ్లో॥ కేవలాన్నంతథామాద్గం పాయసాన్నం గుళోదనం । చతుర్విధశ్చరుర్జ్ఞేయః పాకచుల్ల్యామపీష్యతే॥ యాదృ

ఏవవా ॥ మధ్యమేఖలయాతుల్యమంగుష్ఠనహానంవిదుః ఇతి. కపింజలె ॥ పరిధింపశ్చిమెభాగె విన్యసేత్సుసమాహితః ॥ దక్షిణోత్తరపార్శ్వే తు విన్యసేత్పరిధీన్క్రమాత్ ॥ వరాహసంహితాయాం।అథవక్ష్యేవిశేషేణ పరిధీనాంక్రమన్తతః॥పరిధింహస్తమాత్రన్తు ప్రమాణంమేఖలోపరి ॥ శక్రాదిచతుబేరాన్త్ర్యంత్రీణిచైవతునిక్షిపేత్ ॥ ఇతి ॥ నిత్యేపరిధినిషేధః ॥ పాద్మే అష్టాదశే నారదీయేపంచవింశేచ ॥ కామ్యేపరిధయోనేష్టానిత్యేకర్మణివానవా ॥ నిత్యహోమేషుపరిధీన్బహిర్దిక్షునదాపయేత్ ॥ఇతివిష్ణుతిలకెపంచమాధ్యాయె ॥ నారదీయేతు ॥ నిత్యేపరిధయోనేష్టాయథాలాభాత్తుచోత్తరం ॥ ఆఘారాహుతిరితి ॥ అనిరుద్ధకపింజలేచ ॥ అనిలాద్యగ్నిపర్యన్తమాఘారంప్రథమంహునేత్ ॥ నైఋతేశానపర్యన్తమాఘారన్తుద్వితీయకం ॥ ఇతి. నిత్యాగ్నౌవైష్ణవీకరణనిషేధమాహ ॥ శ్రీప్రశ్నేద్వావింశే ॥ మత్సంగానుష్ఠితంధ్యాత్వా వహ్నింకుంభేవిసర్జయేత్ । ముఖాన్తమాహుతీర్హుత్వా తతోవహ్నేర్యథాక్రమం । జాతకర్మక్రియాదీనికల్పయేదస్యవైర

జ్ని వేద్యతేబింబే హోతవ్యశ్చాపితాదృశః॥ప్రత్యగారంభం ఉదక్సంస్థాం త్రీన్పరిధీన్ శ్రీధరహయగ్రీవ నృసింహమన్త్రైః పరిస్తరాద్బహిశ్చాగ్నీశాన కోణయోః ఊర్ధ్వే సమిధౌచ అగ్నీశానమన్త్రాభ్యాం నిధాయ మనసా బ్రహ్మాణం ధ్యాయన్ అగ్నౌ పంచదశసంఖ్యాకం ఇధ్మం ముష్టిముద్రయా దద్యాత్ ॥ సప్తకుశకూర్చ వేష్టిత వామకరె ఆజ్యపాత్రంనిధాయ స్రువేణాజ్యమాదాయ ప్రథమం నైఋతేశానపర్యంతం ప్రాజాపత్యం ద్వితీయం అనిలాద్యగ్నిపర్యన్తం ఐంద్రం ప్రణవాదినమస్స్వాహాన్తం ఆఘారంహుత్వా ఆజ్యభాగార్థం తథైవదక్షిణె ఆగ్నేయముత్తరేసౌమ్యం మధ్యెవ్యాహృతిత్రయేణ జుహుయాత్ ॥ శ్లో ॥ ద్విశేషకం

మె । మదన్యదేవతాహోమె త్వ్యత్థమగ్నేస్తుసంస్క్రియా। ఆవయోస్తు యదాహోమః క్రియతెగురుణాయది । తదామన్ముఖతోవహ్నిం ముత్పన్నంమనసాస్మరేత్ । ఏతస్యజాతకర్మాది క్రియానాస్తికదాచన । ప్రతిష్ఠాయాంఉత్సవేచ మాముద్దిశ్యాన్యకర్మను ఇత్థముత్పాద్యజుహుయాద్వహ్నిందేశికసత్తమః । ఇత్యుక్తత్వాత్ పాద్మసంహితాయామపి వైష్ణవాగ్నీకరణానుక్త్యావచనానాంపార్థక్యేనచ లక్ష్మీనారాయణయోర్వినా ఇతరదేవతా సంబాధహోమె వైష్ణవాగ్నీకరణంకర్తవ్యమితి నిశ్చయః । పూర్ణాహుతిరితి ॥ సంహితాంతరె ॥ ప్రాయశ్చిత్తార్థమాజ్యేన పంచోపనిషదాశతం ॥ అనుయాజేధ్మసమిధః పరిధీంశ్చఘృతాప్లుతాన్ ॥ సమాదాయాహునేదగ్నౌ విష్ణుమంత్రేణదేశికః ॥ స్రువంన్యసేత్తుపురతో ఘృతస్థాలీంచదక్షిణె ॥ స్రుచోత్తరెతథాన్యస్య స్రువంవై దేశికోత్తమః ॥ పరిస్తరకుశాన్పశ్చాత్ ॥ సర్వాన్నాదాయదేశికః ॥ ఉత్తరాగ్రాంశ్చహస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్క్రి

సప్తహస్తం త్రిపాదంసప్తజిహ్వాకం । వరదంశక్తిపాణించ బిభ్రాణం
స్రుక్స్రువౌతథా ॥ అభీతిదంచమర్ధరంవామేచాజ్యధరంకరే ॥ ఇత్య
గ్నింధ్యాత్వా అగ్నిజననశాంతయె ద్వాదశాక్షరవిద్యయా తిలాన్నాఘా
రసంమిశ్రా నష్టోత్తరశతవారంజుహోతివర్మణాఽరిషించతి నిత్యార్చ
నాతిరిక్తవిధావగ్నిమధ్యే ఆరాధనోక్తవద్యోగపీఠం ప్రకల్ప్య తత్త
న్మంత్రేణసర్పిషా సకృత్సకృద్ధుత్వా ద్వాదశాక్షరవిద్యయా హృద
యాకాశాత్ దక్షిణనాసికామార్గేణ అగ్నిమధ్యస్థయోగాసనె భగ
వన్తమావాహ్య ధ్యాత్వా అగ్నిమధ్యగదేవస్య మంత్రన్యాసంకృత్వా
అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యంసమర్పయామి ఆచమనంసమర్ప

మయోగతః ॥ దర్భమూలానథాజ్యేన స్రుచోమధ్యేతుమధ్యమం ॥
స్రువగర్తేతథాచాగ్రాన్ స్పర్శయిత్వాయథావిధి ॥ త్రిఃకృత్వా
తుయథాన్యాయం ఓంకారంసముదీరయన్ స్పర్శయిత్వాయథాచా
ర్యో విశ్వరూపాఖ్యంహునేత్క్రమాత్ ॥ ప్రణీతాజలమధ్యస్థం వా
సుదేవంశ్రియఃపతిం ॥ ఉద్వాస్యహృదయేపశ్చాత్ ప్రణీతాంపురతో
న్యసేత్ ॥ ప్రోక్షణీవారిమధ్యస్థం దేవదేవంత్రివిక్రమం ॥ హృదయాం
భోరుహేస్థాప్య దేశికస్తదనంతరం ॥ ప్రోక్షణీపాత్రతోయంచ ప్రక్షి
పేత్ప్రణీతాజలె ॥ బ్రహ్మాదీశానపర్యంతం ప్రోక్షయేన్మూలవిద్యయా ॥
ప్రోక్షణీపాత్రతోయేన పరిశిష్టేనదేశికః ॥ నామత్రయంసముచ్చార్య
ప్రోక్షయేదాత్మనస్తనుం ॥ పాత్రాసనకుశాంశ్చాథ ప్రణీతాసనమేవ
చ ॥ ఇధ్మప్రవచనంచాగ్నౌ నిక్షిపేదోమితి బ్రువన్ ॥ బ్రహ్మాణంగంధ
పుష్పాద్యై రర్చయిత్వాథదేశికః ॥ బ్రహ్మాణంతుసముద్వాస్య త
త్కూర్చంతువిసర్జయేత్ ॥ పరిషేకంతతఃకృత్వా పూర్వోక్తవి

యామి మధుపర్కం నివేదయామీతి ప్రథమం సంకల్ప్య ప్రత్యుపచారం తత్తన్మంత్రేణ సకృత్సకృత్ జపార్థం సకృత్ పరివారార్థమపి తత్తన్మంత్రేణ సర్పిషా జుహుయాత్ ప్రతిష్ఠాదావేవమగ్నిం సంసాధ్య తత్తదుక్తవిధినా ప్రధానాహుతీర్హుత్వా కుక్కుటాండప్రమాణం ఘృతాప్లుతం చరుపిండం ససమిద్దర్భకుసుమం స్రుచోఽగ్రే నిక్షిప్య స్రువేణాభిఘార్య మూలమంత్రేణ స్విష్టకృతం హుత్వా పంచోపనిషన్మంత్రైరాజ్యేన సకృత్సకృద్ధుత్వా పూర్ణాహుత్యర్థం స్రుచమాజ్యేన సంపూర్య ససమిద్దర్భం నాసికాగ్రాంతముద్ధృత్య స్రువేణాభిఘార్య మూలమంత్రేణ హుత్వా శాంత్యర్థమాజ్యేన ఓం-అయా

ధినా గురుః ॥ ఇతి. అన్యత్ర జుహుయాన్మూలమంత్రేణ పూర్ణాహుత్యాంతు దేశికః ॥ స్రుచం జలేన సంపూర్య బహిః కుండాత్ప్రదక్షిణం సేచయేద్వారి శేషంతు నినయేచ్ఛిరసి స్వయం ॥ మూలమంత్రం జపిత్వాథ కించిదాదాయ భస్మనా । లలాటమూలమధ్యే చ ధారయేద్దేశికోత్తమః ॥ అగ్నిమధ్యగతం దేవం హృదయే తు సమర్పయేత్ ॥ ఇతి. ప్రణీతావారిప్రయోజనమాహ ॥ సంహితాంతరే ॥ ప్రణీతాపాత్రమధ్యస్థతోయేనైవాథ దేశికః ॥ మద్భక్తాన్ప్రోక్షయేత్సమ్యగ్నామత్రయముదీరయన్ ॥ తత్పాతేంద్రాదితోయైశ్చ శాంకరాద్యైర్యథాక్రమం ॥ సదస్యాన్ప్రోక్షయేత్పశ్చాద్ద్విషట్కాక్షరవిద్యయా ॥ ఇతి. నామత్రయంతు ॥ అచ్యుతాయ నమః అనంతాయ నమః గోవిందాయ నమః ॥ ఇతి ॥ కపింజలే పూర్ణాహుతిశబ్దనిర్వచనమాహ ॥ న్యూనం నాప్యధికం వాపి ప్రమాదాత్కర్మ యత్కృతం ॥ యయాహుత్యా చ పూర్ణం స్యాత్ సా తు పూర్ణాహుతిస్స్మృతా ॥ ఇతి ॥ శాంతిమం

హ్యాగ్నే భూర్భువస్సువస్స్వాహా ఓం_త్వం దేవానాంబృహత్తరజాతవేదో
హుతాశనభగవన్ త్వంమాహింసీఃస్వాహా । ఓం-ఉత్తిష్ఠపురుషరంహ
రిపింగలదేహిర్ద్రవిణంప్రయచ్ఛస్వాహా । ఓం-పతనమాహయాగ్నే
భూర్భువస్సువస్స్వాహేతి। శాంతిమంత్రచతుష్టయేన సకృత్సకృద్ధుత్వా
ప్రాగ్వదగ్నింధ్యాత్వా గంధపుష్పధూపాక్షతానాత్మనః పురతోఽగ్నిము
ద్దిశ్య సమర్ప్య మధుపర్కంనివేద్యస్రుచంచ తేనసంపూర్యర్ బహిః
కుండాత్పరిదక్షిణాపవర్గాసిక్త్వా వారిశేషం నినయేచ్ఛిరసిస్వయం
భస్మనాతిలకంధృత్వా పుష్పాంజలిస్సర్ ॥ శ్లో ॥ ఆసనాద్యంతుపూ
ర్ణాన్తం హావనంయన్మయాకృతం ॥ ద్రవ్యహీనంక్రియాహీనం మ

త్రచతుష్టయేనఇతి ॥ ఏతేశాన్తిమన్త్రాః పాద్మోద్ధృతాః పాద్మే అగ్ని
ప్రతిష్ఠావిధౌ శాంతిమంత్రప్రయోగస్య అనుక్తావపి తద్వైయర్థ్యపరి
హారాయ అస్మిన్ప్రయోగే ఉపయుక్తాః ॥ పరిషిచ్యేత్యత్ర ॥ నారదీ
యే ॥ చుళకంపూరయిత్వా తువారిణాపరిషేచయేత్ ॥ స్రువేణజుహు
యాదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ స్రువేణైవద్రవద్రవ్యం దధిక్షీరాది
సర్వదా ॥ హోతవ్యంవిధినాసర్వ మన్యథాదోషమాప్నుయాత్ ॥
ఈశ్వరసంహితాయాం ॥ అగ్నికార్యే వైష్ణవీకరణే ॥ హృదానలంపు
టీకృత్య కర్మనామసముచ్చరేత్ ॥ సంపాదయామిస్వాహాన్తం సర్వక
ర్మస్వయంక్రమః ॥ ఇతి. ఆహుతిప్రమాణమాహ ॥ విష్వక్సేనే ॥ ద్వి
శతైః పంచవింశద్భిః వ్రీహిభిశ్చైవపూరితం ॥ శుక్తిమాత్రమితిఖ్యాతం
మానంతేనైవకల్పయేత్ ॥ పరిస్తరణదర్భప్రయోజనమాహ ॥ వి
శ్వామిత్రే ॥ దర్భాన్సర్వాన్సమాదాయ వినియుక్తాన్యథాక్రమం॥
ఆద్యప్రభృతిసకలం దగ్ధ్వానిరవశేషతః ॥ అనుయాజంతథాఘార సమి

స్త్రహీనమభక్తికం ॥ తత్సర్వంక్షమ్యతాం దేవ దీనంమామాత్మసా త్కురు ॥ ఏవమగ్నిస్థం దేవం ప్రార్థ్య పుష్పాంజలింసమర్ప్య ప్రణమ్య ద్వాదశాక్షరసహితం భగవన్మంత్రమూర్తేః స్వపదమాసాదయాసా దయేత్యగ్నిస్థం భగవన్తం వామనాసికామార్గేణ పూరకవాయు నాంతఃప్రవేశ్య స్వహృత్పద్మగతం ధ్యాయేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః అగ్నికార్య ప్రయోగః సమాప్తః

—:o:—

ధాపరిధీనపి ॥ ఊర్ధ్వంపాత్ర్యాప్రణీతాంచ స్థాపయేదాత్మనఃపురః ॥ న్యాసాదానమస్వాహాదియోగః ॥ పాద్మే ॥ త్రయోవింశే ॥ న్యాసేన మోంతస్వాహాన్తో జపపూజాహుతీష్వపి ॥ వశ్యాచాకర్షణవిధౌ ఉ చ్చాటేహుంకృతిర్భవేత్ ॥మారణేఫట్కృతిర్జ్ఞేయా స్తంభవిద్వేష మోహనే ॥ నతింవినాంగమన్యత్స్యాద్ధర్మాదానతిరేవసా ॥ అన్యత్ర హావిహ్మేప్రయోక్తవ్యః స్వాహాన్తంసకలంమనే। అభ్యంతరోపచా రేష్వప్యాగచ్ఛాంతోభిముఖీకృతిః। క్షమస్వాంతోవిసర్గేతు నమోం తశ్చాన్యకర్మణి ।

ఇతి కౌశికకులతిలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా ఫణిపురం రంగసామిభట్టారకేన విరచితా అగ్నికార్యదీపికా సమాప్తా

శ్రీరస్తు నమః

వాసుదేవ పుణ్యాహవిధిః.

అథాచార్యః ఆసనేసముపవిశ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం+శమహాశ్రయే ॥ దివ్యాకారం+ఉపాస్మహే ॥ హరిఃఓమ్‌తత్సత్ ప్రారిప్సితస్యకర్మణః నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం ఆదౌశ్రీవిష్వక్సేనారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-భూఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓమ్భువఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓంసువఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః విష్వక్సేనమావాహయామి విష్వక్సేనాయనమః ధ్యాయామి ఆవాహయామి ఆసనంసమర్పయామి అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యంసమర్పయామి ఆచమనంసమర్పయామి స్నాపయామి స్నానాంగమాచమనం సమర్పయామి వస్త్రార్థమక్షతాన్ సమర్పయామి ఉపవీతార్థమక్షతాన్సమర్పయామి గన్ధంసమర్పయామి పుష్పాణిసమర్పయామి ధూపంసమర్పయామి దీపంసమర్పయామి ఏతేగన్ధాక్షత పుష్పధూపదీపోపచారీయాభరణాన్సర్వాలంకారాన్సర్వోపచారాః విష్వక్సేనాయనమః గుడఖణ్డంనివేదయామి తామ్బూలం సమర్పయామి మన్త్రపుష్పంసమర్పయామి సువర్ణపుష్పంసమర్పయామి

పాద్మే పుణ్యాహవిధేరదర్శనాత్ తన్త్రాన్తరేఽపికథితం సను క్తంగ్రాహ్యమేహి ఇతిపాద్మోక్త్యాభ్యుపగమాద్యేన ఈశ్వరోక్తపుణ్యాహవిధిః ప్రయోగే పరిష్కృతః సనువిష్ణుతిలక నారదాదిసంహి

సర్వోపచారాన మర్పయామి ఇత్యాత్మనఃపురతః కలశస్యదక్షిణపా ర్శ్వే విష్వక్సేనమభ్యర్చ్య తతః విష్వక్సేనస్యోత్తరారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య పూర్వోక్తైరర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య విష్వక్సేనాయనమః యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయామీత్యుద్వాసయేత్ అథాచార్యః దేశ కాలౌసంకీర్త్యస్నపనద్రవ్యశుద్ధ్యర్థంస్వస్తిపుణ్యాహ వాచనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఆత్మనఃపురతోశోధితేభూతలేధాన్యపీఠం పరికల్ప్య తదు పరి సౌవర్ణంరాజతంతామ్రంవా కరకం సుగన్ధోదకపూరితం రత్న హాటక కూర్చ స్రగ్వస్త్ర పల్లవసంయుతం చన్దనాద్యుపలిప్తం నాళికే రశిరస్కం విన్యస్య కుంభస్యచతుర్దిక్షు చతురోమృత్పాత్రాన్విన్యస్య॥ తేషుహస్తేషు ఓమ్ఆపః ఓమ్గన్ధాః ఓమ్సుమనసః ఓమ్అక్షతాః ఓమ్ దక్షిణాః ఓమ్దర్భాః ఏవంసాధకాన్ అభ్యర్చ్య ఓమ్ఆపస్సన్తు ॥ ఓమ్గన్ధాఃసన్తు ॥ ఓమ్సుమనసఃసన్తు ॥ ఓమ్అక్షతాఃసన్తు ఓమ్ద క్షిణాఃసన్తు ॥ ఓమ్దర్భాఃసన్తు ॥ ఇతిప్రతివచనంప్రత్యుక్తే తతః కరకే ఓమ్ఓమ్ఓమ్పరమధామావస్థిత మదనుగ్రహకామ్యయోద్యతా వతారేహాభిమత సిద్ధిద మన్త్రశరీరోమ్ నమోనమః ॥ సహస్రారహుం ఫట్ ఓంనమోభగవతే సుదర్శనాయాగచ్ఛాగచ్ఛేతిసుదర్శనమా వాహ్యఅర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య మంత్రన్యాసంకృత్వా సాధకాన్ప్రతి ఓంభవద్భిరనుజ్ఞాతఃపుణ్యాహంవాచయిష్యే ఇత్యుక్త్వా వాచ్య తామితి ప్రతివచనంప్రత్యుక్తే దర్భైఃకలశంస్పృశన్ ఓంభగవానేవ

తాసు పుణ్యాహవిధిరుక్తోఽపికథమీశ్వరోక్త ఏవ గ్రాహ్యఇతిచేన్న పూర్వాచార్యైఃశ్రీయామునాచార్య శ్రీభాష్యకారదేశికప్రభృతిభిః స్వీయసమయాచారగ్రంథేషు బహుధాప్రశంసితాసు రత్నత్రయమితి

స్వశేషభూతేనమయా స్వకీయైరేవ కల్యాణతమైః ఔపచారిక సాంస్ప
ర్శికాఽభ్యవహారికైః భోగైస్సర్వ పరిచ్ఛదాన్విత మాత్మానం
ప్రీతం కారయితుముపక్రమతే ఓంభగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ
భగవతస్తేజసా భగవతఃకర్మణా భగవతఃకర్మకరిష్యామి । ఓమ్భగ
వాన్ పవిత్రం వాసుదేవఃపవిత్రం తత్పాదాపవిత్రం తత్పాదోదకంపవి
త్రం ఓమ్తత్సత్ పుణ్యాహం భవన్తోబ్రువన్తు పుణ్యాహమస్త్వితి ప్ర
తివచనం ఓమ్తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ । ఓమ్నారాయణాయవిద్మహే వాసుదేవాయ ధీ
మహి తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ।ఏకపదీద్విపదీ త్రిపదీ చతుష్పద్యస్య
విపదసి నహిపద్యసే నమస్తే తురీయాయ దర్శితాయ పదాయ
పరోరజసే అసావదోమాప్రపతత్ ఏషసాపరాప్రకృతి రేషతత్పరం
బ్రహ్మ ఏషప్రభవ ఏషోవ్యయః ॥ ఏషఆత్మా చతుర్విధః సర్వజ్ఞస్స
ర్వదర్శీ సర్వేశ్వర స్సర్వశక్తిస్సమృద్ధిమానగ్రంధిరన్యాన ఆద్యో
వశీ స్వాధీనోఽనాదిర నన్తోవ్యపగతనిద్రా భయక్రోధతన్ద్రీవ్య పగతే
చ్ఛాతమః క్లమవ్యాధిర్నిర్దోషో నిరధిష్ఠో నిరవద్యః ఏవంభగవన్తం
వాసుదేవమేవం విదుః యేనైవంవిదుః నతేవిదుః ఏషాకృతిరేషభగవా
న్వాసుదేవః ఏషాకృతిరేషభగవాన్సంకర్షణః ఏషాకృతిరేషభగవా
న్ప్రద్యుమ్నః ఏషాకృతిరేషభగవాననిరుద్ధః ఇత్యుక్త్వాశుద్ధిమన్త్రాన్
పఠేత్ శుద్ధయేస్తుపరో దేవో వాసుదేవోస్తుశుద్ధయే ॥ సంకర్షణ

ప్రసిద్ధాసు సాత్వత పౌష్కర జయాఖ్యసంహితాసు అస్యాః సాత్వతా
ర్థోపపాదకత్వాత్ యథా॥ఈశ్వరసంహితాయాం ప్రథమాధ్యాయే
॥ శ్లో ॥ అతస్సాత్వతపూర్వాదీశ్వరోక్తశాస్త్రాణాంమునిపుంగవాః ॥ సారభూ

శుద్ధయేస్తు ప్రద్యుమ్నశ్చాస్తు శుద్ధయే ॥ శుద్ధయే స్త్వనిరుద్ధోఽపి కేశ
వశ్చాస్తు శుద్ధయే ॥ నారాయణోస్తు విశ్వేశ శ్శుద్ధయే సర్వకర్మసు ॥
శుద్ధయే మాధవశ్చాస్తు సర్వలోకహితే రతః ॥ గోవిందశ్శుద్ధయే చాస్తు
పరమాత్మా సనాతనః ॥ శుద్ధయే విష్ణురస్త్వద్య శ్శుద్ధయే మధుసూదనః ॥
సర్వలోకహితో దేవ శ్శుద్ధయేస్తు త్రివిక్రమః ॥ వామనశ్శుద్ధయే చాస్తు
శ్రీధరోఽద్యాస్తు శుద్ధయే ॥ శుద్ధయేఽస్తు హృషీకేశః పద్మనాభోస్తు
శుద్ధయే ॥ సదా దామోదరో దేవ శ్శుద్ధయేస్తు జగత్పతిః ॥ శుద్ధయే పద్మ
నాభోస్తు శుద్ధయేఽస్తు సదా ధ్రువః ॥ అనంతశ్శుద్ధయే చాస్తు శక్త్యా
త్మా చాస్తు శుద్ధయే ॥ సర్వకర్మసు చైవ స్తు శుద్ధయే మధుసూదనః ॥
సదా విద్యాధిదేవోస్తు శుద్ధయే కపిలస్తథా ॥ శుద్ధయే విశ్వరూపోఽస్తు
శుద్ధయేఽస్తు విహంగమః ॥ క్రోడాత్మా శుద్ధయే చాస్తు శుద్ధయే బడబా
ననః ॥ శుద్ధయేఽస్తు సదా ధర్మ శ్చాస్తు వాగీశ్వరస్తథా ॥ దేవఏకార్ణ
వశయ శ్శుద్ధయేఽస్తు నిరంతరం ॥ శుద్ధయేఽస్తు సదా ధర్మః కూర్మః పా
తాళధారకః ॥ వరాహశ్శుద్ధయే చాస్తు నారసింహోఽస్తు శుద్ధయే ॥
అమృతాహరణశ్చాస్తు శుద్ధయే సర్వకర్మణామ్ ॥ శ్రీపతిశ్శుద్ధయే చా
స్తు కాన్తాత్మా చాస్తు శుద్ధయే ॥ శుద్ధయే రాహుజిచ్చాస్తు కాలనేమి
ఘ్న ఏవ చ ॥ పారిజాతహరశ్చాస్తు లోకనాథోఽస్తు శుద్ధయే ॥ సర్వ
త్ర శుద్ధయే చాస్తు దత్తాత్రేయో మహాప్రభుః ॥ న్యగ్రోధశాయీ భగ
వాన్ శుద్ధయే చాస్తు సర్వదా ॥ ఏకశృంగతనుశ్చాస్తు వామనశ్చాపి
శుద్ధయే ॥ త్రివిక్రమశ్శుద్ధయేఽస్తు శుద్ధయేఽస్తు నరస్సదా ॥ నారా

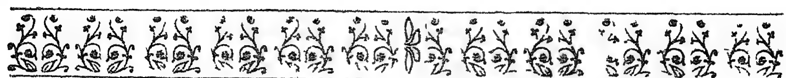
తం విశేషేణ సాత్వతార్థోపపాదకం ॥ ఈశ్వరాఖ్యమిదం తంత్రం సాత్వ
త్పౌష్కరసారాచ్ఛ్రితం ॥ ఇత్యుక్త సచనానురోధేన ఈశ్వరోక్త ఏవమవ

యణశ్శుద్ధయేఽస్తు హరిఃకృష్ణశ్చశుద్ధయే ॥ జ్వాలత్పరశుధృగ్రామ శ్శుద్ధయేఽస్తుధనుర్ధరః ॥ రామశ్చశుద్ధయేచాస్తు వేదవిద్భగవాంస్తతః శుద్ధయేఽస్తుసదాకల్కీ సర్వదోషక్షయంకరః ॥ శుద్ధయేఽస్తుసదా దేవః పాతాళశయనః ప్రభుః ॥ శుద్ధయేసంతుసర్వేషాం సర్వేసర్వత్ర సర్వదా । ఏతేసర్వేసదా దేవా శ్శాంతయేసన్తుపూజితాః ॥ బుద్ధయేపుష్టయేసంతు సిద్ధయేభక్తయేపిచ ॥ శివాయముక్తయేసంతు వృద్ధయేసర్వకర్మణామ్ ॥ మన్త్రాణాం దేశికానాఞ్చ స్థానానామపిసర్వదా ॥ పుత్రమిత్రకళత్రాణాం దాసీదాసగవామపి ॥ వేదశాస్త్రాగమాదీనాం వ్రతానామిష్టసంపదామ్ ॥ మనోరథానాంసర్వేషాం హితానాంసంతుసర్వదా ॥ ఆయుష్యారోగ్యమేధానాం ధనధాన్యాదిసంపదామ్ ॥ పుణ్యానామణిమాదీనాం గుణానాంశ్రేయసామపి ॥ రాజ్ఞోజనపదస్యాపి యజమానస్యమన్త్రిణామ్ ॥ వైష్ణవానాంవిశేషేణ పరత్రహితమిచ్ఛతామ్ ॥ పంచకాలవిశుద్ధానాం సత్వస్థానాంశుభాత్మనామ్॥ స్వస్త్యస్తుచశివంచాస్తు శుభంచాపిపునఃపునః ॥ అవిఘ్నమనిశంచాస్తు దీర్ఘమాయుష్యమస్తునః ॥ సమాహితంమనశ్చాస్తు సంపదశ్చోత్తరోత్తరమ్ ॥ పుణ్యాహంశుద్ధయేచాస్తు వాసుదేవాదిమూర్తయః ॥ శంఖచక్రగదాపద్మ యుక్తస్సర్వేశ్వరేశ్వరః ॥ శ్రీయుతాంభగవాన్దేవో లాంగలీప్రియతాంసదా ॥ ప్రద్యుమ్నఃప్రీయతాన్నిత్య మనిరుద్ధస్సురేశ్వరః ॥ నారాయణస్సురేశోఽస్తు కర్మణాంపూరణాయచ ॥ న్యూనాధికానాంశాన్త్యర్థం ప్రియతాంప్రీయతాంవిభుః ॥ ఓమ్‌కర్మ

వ గ్రామాన్యః కిన్తు వాసుదేవాఖ్య పుణ్యాహం వాచయేద్దేవసన్నిధౌ।మానుషం ముఖపుణ్యాహం మందిరేశూన్యతాం వ్రజేత్। ఇత్యుక్తత్వాద్విష్ణుతిలక

ణః పుణ్యాహం భవన్తో(బ్రువన్తు ॥ కర్మణే స్వస్తిభవన్తో బ్రువన్తు ॥ కర్మ
ణః బుద్ధింభవన్తో(బ్రువన్తు ॥ ఇత్యుక్త్వా ॥ పుణ్యాహంకర్మణోస్తు స్వ
స్తికర్మణోఽస్తు ॥ కర్మఋధ్యతాం ఇతిసాధకైః ప్రతివచనం గృహీ
త్వా కరకవామపార్శ్వే సాక్షతమర్ఘ్యపాత్రం విన్యస్య ఓమ్‌శాన్తి
రస్తు ఓంపుష్టిరస్తు ఓంతుష్టిరస్తు ఓంఅవిఘ్నమస్తు ఓంఆయుష్యమస్తు
ఓంఆరోగ్యమస్తు ఓంఐశ్వర్యమస్తు ఓంశివంకర్మాస్తు ఇతికరకజలం
కూర్చేనఅర్ఘ్యపాత్రే కించిత్కించిన్నినీయ సాధకహస్తాద్దర్భాన్గృహీ
త్వా తాన్కరకోపరి విన్యస్య అర్ఘ్యపాత్రజలం కరకోదకేనసంయోజ్య
తేనకలశస్థపవిత్రోదకేన ఓమ్‌శతధారం సహస్రధార మపరిమితధార
మచ్ఛిద్ర మనన్త మపరిమిత మరిష్ట మచ్యుత మక్షయం పరమ పవి
త్రం భగవాన్వాసుదేవః పునాతు స్థానాని దేశాని సహస్రబాహుః వరే
ణ్యానామా విరజాంసినామా తేభ్యోనమస్తే మధుసూదనాయతత్త్వా
భిమానం సరిరక్షన్తం తచ్ఛంయోరావృణీమహే గాతుంయజ్ఞాయ
గాతుంయజ్ఞపతయె దైవీస్స్వస్తిరస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః ఊ
ర్ధ్వంజిగాతు భేషజమ్ శన్నో అస్తు ద్విపదె శంచతుష్పదె ఓమ్‌శాన్తి
శ్శాన్తిశ్శాన్తిః ఇతిమన్త్రత్రయేణ ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచ ప్రోక్షయేత్ ॥
ఇతి కౌశికకులతిలక మహీసూర రాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధకేన ఫణిపుర కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా
రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః వాసుదేవ
పుణ్యాహ ప్రయోగః సమాప్తః

సంహితా వచనానుసారేణ పరాధ్యయనె వాసుదేవపుణ్యాహవిధి
రేవావశ్యమనుసరణీయఇతి సిద్ధాన్తః ॥

శ్రియైనమః

పరతంత్రవీరలక్ష్మ్యారాధనవిధిః.

:o:

నమస్తే సింధుసంభూతే నమస్తే పద్మసంభవే ।
నమస్సరోరుహావాసె నారాయణకుటుంబిని ॥

అథదేశికః కృతాహ్నికః శ్రీమందిరమాసాద్య పాణిపాదంప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్యాష్టాంగంప్రణమ్య ద్వారపార్శ్వంగత్వా జ్ఞానాదిమంత్రషట్కేన షడంగన్యాసం తాళత్రయంచకృత్వా వాయుమంత్రేణ కవాటముద్ఘాట్య దేవవ్రతేనసామ్నాప్రణవేనవా దక్షిణాంఘ్రిణాంతః ప్రవిశ్య పన్నప్రియేతిసాష్టాంగంప్రణమ్య దీపమంత్రేణనిత్యదీపాన్ప్రదీప్య శ్రీగాత్రాన్నిర్మాల్యాన్యపనీయ తైస్సముఖీమలంకృత్య ప్రణమ్య గర్భగేహమన్యపాత్రాదీనిచ విశోధ్య ఉశీరవంశకూర్చేన శ్రీమంత్రేణ శ్రీగాత్రంసమ్మృజ్య తేనైవమంత్రేణ గంధోదకేనసంక్షాళ్య ప్లోతేనాంగాంబునిహృత్య ధౌతవస్త్రాదినాప్రసాధ్య గంధపుష్పధూపదీపై గర్భమందిరద్వార దక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓం-చండైనమః ఓం-ప్రచండైనమః ముఖమంటపద్వారె తత్రైవ ఓం-బలాకిన్యైనమః ఓం-వనమాలిన్యైనమః విమానె ఓం-విష్ణవెప్రాసాదరూపిణె హుంఫట్స్వాహా విమానస్యచతుర్దిక్షు

వీరలక్ష్మ్యాఇత్యత్ర ॥ ఈశ్వరెసప్తమె ॥ శ్రీవత్సగాయోగలక్ష్మీశ్శభోగలక్ష్మీస్తుపార్శ్వగా । వీరలక్ష్మీః పృథక్స్థానె స్వాతన్త్ర్యేణప్రతిష్ఠితా । ఏవమన్యాస్తుదేవీషు రూపత్రయముదాహృతం । యోగల

ఓం-తుష్ట్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-సావిత్ర్యైనమః ఓం-వాగ్దేవ్యైనమః ఆగ్నేయ్యాదికోణేషు ఓం-వైనతేయాయనమః ప్రథమావరణే సోమేశానాంతరే ఓం-సుముఖ్యైనమః ముఖమంటపస్యపురతః ఓంతార్క్ష్యాయనమః ఇతిపరిచర్యాపరైరన్యైర్వాపరివారార్చనేకృతే శ్రీపార్శ్వే సవ్యేతరే స్వాసనే స్వస్తికాసనేనవోపవిశ్య బహిస్తూర్యాదివాద్యఘోషేప్రవర్తితే తిరస్కరణ్యాద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య అస్త్రమంత్రేణ అస్త్రముద్రయా దిగ్బంధనంకృత్వా ఆత్మనః పరితస్తేజోగ్నిప్రాకారమంత్రాభ్యామగ్నిప్రాకారమారచయ్య సుదర్శనమంత్రేణాకాశే చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా శోషణాదిపూర్వకం తత్వసంహారోత్పాదనేవిధాయ అస్త్రమంత్రేణ కరౌవిశోధ్య ఓం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-ఓం-హ్రీం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-ఓం-స్వాం-ఓం-ఓం-హాం-ఓం-ఇతిసృష్టిసంహారస్థితిప్రకారేణకరాంగుళీషు హృదయాద్యస్త్రాంత మంత్రైరంగుష్ఠాదికనిష్ఠాంతం-ఓం-తేజసేఫడితి ॥ నేత్రమంత్రేణ నఖముఖేషు-ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మాయారూపిణే హుంఫట్‌స్వాహేతి పద్మమంత్రేణ కరతలయోః ఏవంకరన్యాసం సృష్ట్యాదినావినా ఓం-ఓం-నమఇత్యాదిప్రకారేణ మాత్రవర్ణైరేవ హృదయాదిషడంగన్యాసం పునఃహృదయాద్యంగమంత్రన్యాసంచ కృత్వా పద్మమంత్రేణ పద్మముద్రాంబధ్వా లక్ష్మీతాదాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ గంధాదిచతుర్భిస్తత్త

క్ష్మీభోగలక్ష్మ్యోర్న దేవేనసహాపూజనం । వీరలక్ష్మీపృథగ్గేహేపూజయేత్‌యథావిధి ॥ కిన్తు ॥ దేవ్యాః శ్రీమాదయశ్చాపి సంపూజ్యాఃపరివారవత్ ॥ ఇతిమన్త్రసిద్ధాంతేప్రతిపాదక పాద్మవచనబలాత్ పాద్మతన్త్రే

న్నామభిః ప్రణవాదినమోన్తైర్దేవ్యావిన్యస్తమంత్రాన్యభ్యర్చ్య మానసయాగం కుర్యాత్ ॥ యోగసంపుటముద్రాం బధ్వా అకుగ్రామం మనస్యుపరతం కృత్వా మనః బుద్ధ్యా బుద్ధిం జ్ఞానగోచరే శ్రియిని క్షిప్య హృదయే యోగాసనమనుచింత్య శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయ సంపుటస్థ వాగ్భ్రీమకీనాదావసాన గగనవతీం భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్ । ఓం-ఓం-హ్రీం-హ్రీం-పరమధామావస్థితే మదనుగ్రహాభియోగోద్యతావతారే ఇహాభిమతసిద్ధిదే మంత్రశరీరే ఓం-హ్రీం-నమో నమః ఇతిమంత్రేణ యోగాసనాబ్జే శ్రియమావాహ్య ॥ శ్లో ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టాం ఫుల్లపద్మోదరప్రభాం । సర్వలక్షణసంపన్నాం సర్వాలంకారభూషితాం ॥ చరద్విరేఫపటల సమాక్రాంతాలకావళిం । విలసద్రత్నఖచిత కిరీటపరిశోభితాం ॥ అర్ధచంద్రలలాటస్థరాజమానలలాటికాం ప్రబుద్ధోత్పలవిస్తీర్ణ లోచలాం సుస్మితాననాం కటాక్షైః కరుణాపూర్ణైర్జగదాప్యాయకారిణీం । దర్పణోదరసంకాశ విలసద్గండమండలాం । ప్రస్ఫురన్నాసికావంశ మౌక్తికాంత్రాలతోజ్వలాం । ముక్తాఫలాధరదనాం విలసద్విద్రుమాధరాం ॥ రత్నతాటంకవిలసత్కర్ణద్వయమనోహరాం । పూర్ణచంద్రప్రతీకాశ వదనాం కంబుకంధరాం । రత్నగ్రైవేయకోపేతాం మాంగళ్యమణిభూషితాం ॥ చతుర్భుజాం పీవరాంసాం ముక్తాహారైశ్చభూషితాం । విచిత్రకంచుకేనాఢ్యాం నానాభూషావిభూషితాం ॥ ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భీతానా

నిష్ఠానాం పార్థక్యేన విరలత్వాన్మృగ్యారాధన ప్రసక్త్యభావేపి సమయానురోధేన తత్రతత్రస్థితస్యస్వతంత్రవిరలత్వ్యారాధనస్య ॥ శ్లో ॥ ఆది మూర్తిర్భవేత్పరివారప్రకల్పనం । చతుర్థస్స్నపనం కుర్యాద్ధుత్స

మభయప్రదాం । సవ్యేనపాణిపద్మేన శ్రితానాంవరదాయినీం । పశ్చాద్దక్షిణహస్తేన పద్మకుట్మలధారిణీం। తథావిధేనవామేన దధానాం ఫుల్లపంకజం। మణికంకణకేయూర నానారత్నాంగులీయకైః । మండితాందివ్యవసనాం మేఖలాద్యైరలంకృతాం । విచిత్రమణిమంజీర విలసత్పాదపల్లవాం। దివ్యగంధానులిప్తాంగీం దివ్యమాల్యాదిభూషితాం పూర్ణేంద్వయుతతుల్యాభాం సౌందర్యామృతవారిధిం । ఏవంధ్యాత్వా నభస్థసహస్రదళమండిత పుండరీకాద్బ్రహ్మరంధ్రేణ హృదయాలయ శ్రీమూర్ధ్ని నిపతతా గంగామృతేన అర్ఘ్యపాద్య ఆచమనీయాని సంకల్ప్య సంకల్పసిద్ధైరమృతమయైరంబరాత్పతద్భిస్సంస్పర్శకాదిలక్షణైః భోగైః శ్రియం ముదితామనుచింత్య భోగదానమంత్రేణ మనసార్ఘ్యాంసమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసాముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాదర్శనపూర్వకం ప్రార్థ్య స్వదేహవచ్ఛ్రియాం శ్రీమంత్రాంగమంత్రన్యాసంకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమన పుష్పమాల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణ అష్టాంగప్రణామ జయఘోషాన్ సాదరం మనసాకృత్వా ॥ శ్లో ॥ స్వాగతంతవపద్మాక్షి సన్నిధిం భజమేంబుజే । గృహాణమానసీంపూజాం యథార్థపరిభావితామితి విజ్ఞాప్య సుప్రసన్నాం ప్రసాదభిముఖీం శ్రీంవిజ్ఞాయ శ్రీంసుగంధతైలేనాభ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేన సంస్నాప్యధౌతవస్త్రేణాంగాంబునిర్హృత్య సువస్త్రాది సురభిముద్రాదర్శనాంతంకృత్వా

వంచాపి దేవవత్ ॥ ఇతిభగవదారాధనవిధిసాధారణ్యేన పాద్మప్రతిష్ఠావిధ్యుక్తవచనమనుసృత్య వీరలక్ష్మ్యారాధనేపి అనుష్ఠేయతయా తత్రతత్ర పాద్మోక్త భగవదారాధనప్రక్రియాయా అపి గ్రహణమితినిష్కర్షః ।

అంజలిం సౌవర్ణపుష్పైస్సంపూర్య తత్రవహ్న్యర్కేందుశతప్రభాం శ్రియం శ్రీమంత్రేణావాహ్య తమంజలిం శ్రీమూర్ధ్ని ప్రక్షిప్యార్ఘ్యంసమర్ప్య పునఃపుష్పాంజలిం పుష్పాంజలిమంత్రేణ పాదయోః ప్రకీర్య సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తి శ్రీమంత్రం జపేత్ ॥ భగవదారాధనోక్తవత్పాత్రపరికల్పనాది యోగాసనకల్పనాంతంకృత్వా బహుబేరే పరమవ్యూహస్థ భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్పూర్వోక్తావాహన మంత్రేణ హిరణ్యవర్ణామితి ఋచాచ యథావిధ్యావాహనం ఏకబేరేతు సుగంధలిప్తమంజలిం పుష్పైస్సంపూర్య తమంజలిం పూర్వోక్తావాహనమంత్రాభ్యాం బింబమూర్ధ్ని ప్రక్షిప్య ॥ శ్లో ॥ సామ్ముఖ్యంకురుకళ్యాణి సర్వదాసర్వకామదే । ద్రవ్యమంత్రక్రియాభక్తిశ్రద్ధాహానింసహస్వమే ఇతిసమ్ముఖీముద్రాదర్శనపూర్వకంప్రార్థ్య ప్రతిమాముద్రాం సన్నిధిసన్నిరోధ సంస్తంభస్థాపనముద్రాశ్చ దర్శయిత్వా పూర్వవల్లక్ష్మీంధ్యాత్వా బింబే కిరన్యాసంవినా శ్రీమంత్రన్యాసం అంగమంత్రన్యాసంచ కృత్వా కమలముద్రాంప్రదర్శ్య పుష్పాంజలిమంత్రేణ పుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ క్షీరోదతనయేదేవీ వాసుదేవప్రియేంబుజే ॥ త్వాంభక్త్యా పూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య లబ్ధానుజ్ఞః ॥ తామ్మఆవహ+పురుషానహం ఇత్యాసనం । అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాం+జుషతాంఇతి ॥ మూర్ధ్న్యేకవారమర్ఘ్యం తేనైవ

మానసయాగమితి ॥ అనాదికాలతః అంతర్వాసనా బహిర్వాసనా ఇతిద్వివిధవాసనాయుక్తస్య జీవస్య అంతర్వాసనాఅపనోదార్థం అంతర్యాగః బహిర్వాసనా అపనోదార్థం బహిర్యాగ

మంత్రేణ పాదయోర్ద్విర్వారంపద్యం కాంసోస్మితాం+శ్రియాఇతి త్రివారమాచమనంసమర్ప్య చంద్రాంప్రభాసాం+వృణెఇతి ఫలాద్యుపహారాన్ ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం+మమావహ ఇతిదధిమధుప యోమయ మధుపర్కంనివేద్య పరివారానర్చయేత్ ॥ యోగాసనాబ్జ ప్రాగాదిదళచతుష్టయె ॥ ఓం-వాసుదేవాయనమః ఓం-సంకర్షణాయనమః ఓం-ప్రద్యుమ్నాయనమః ఓం-అనిరుద్ధాయనమః ఆగ్నేయాదిదళచతుష్టయె ఓం-గుగ్గులాయనమః ఓం-కరండాయనమః ఓం-దమకాయనమః ఓం-శలలాయనమః దళానాంబాహ్యతః ప్రాగాదిక్రమేణ ఓం-రత్యైనమః ఓం-సరస్వత్యైనమః ఓం-భూమ్యైనమః ఓం-ప్రీత్యైనమః ఓం-కీర్త్యైనమః ఓం-శాంత్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-తుష్ట్యైనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-పద్మనిధయెనమః వామె

గః ॥ తదుక్తంలక్ష్మీతంత్రే ॥ వాసనాద్వివిధాప్రోక్తా బాహ్యాంభ్యంతరహేతుజా । నిర్మలదత్వాన్తరాస్సర్వా మానసోయాగఉత్తమః । బాహ్యాశయవిశుధ్యర్థం బాహ్యాయాగోవిధీయతె । ఇతి.

సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యానీతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ సన్నిధిం సన్నిరోధంచ సంస్తంభంస్థాపనంతథా ॥ కుర్యాన్ముద్రాచతుష్కంతు మనసాసమ్యగాచరేత్ ॥ ఉత్తానౌసంహతౌపాణీ కృత్వాంగుష్ఠద్వయేనతు ॥ స్వాంస్వాంకనిష్ఠికాంమృజ్యాత్ సన్నిధీకరణంతుతత్ ॥ అనామయోర్మధ్యమయోః కుర్యాదున్మార్జనంతతః । సంస్తంభసన్నిరోధౌచ ద్వావ్కృతౌభవతస్తదా । కృత్వాచతసృభిర్ముష్టి మంగులీభిః కరద్వయె ॥ తిర్యక్సంముఖీకృత్యాన్యసేన్ముష్టిద్వయోపరి ॥ అంగుష్ఠద్వితయంశక్ర సంస్థాపనమిదంభవేత్ ॥

ఓం-శంఖనిధయేనమః పునఃప్రాగాదితః ఓం-భ్నం - ధనదాయనమః ఓం-మ్లూం-మాణిభద్రాయనమః ఓం-జ్రుం-జృంభలాయనమః ఓం-నీం-నళకూబరాయనమః ఓం-ప్లుం-పూర్ణాయనమః ఓం-చ్లూం-చలేంద్రాయనమః ఓం-క్లూం-కలిస్పృజేనమః ఓం-చులాం శిబికుండలాయనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-రత్నాదిభ్యోనమః ప్రాగ్దళే ఓం-చ్ఛీం చింతారత్నాయనమః పద్మస్యపురతః ఓం-శ్రుం-బలాహైనమః ద్వితీయావరణే ఓం-ఇంద్రాయనమః ఓం-అగ్నయేనమః ఓం-యమాయనమః ఓం-నిఋతయేనమః ఓం వరుణాయనమః ఓం-వాయవేనమః ఓం-సోమాయనమః ఓం-ఈశానాయనమః తృతీయావరణే ప్రాగాదిదిక్చతుష్టయే ఓం-బలాకిన్యైనమః ఓం-వనమాలిన్యైనమః ఓం-విభీషిణ్యైనమః ఓం-శాంకర్యైనమః తురీయావరణే ఐశాన్యాం ఓం-పుష్పధారిణ్యైనమః ప్రథమాదితృతీయాన్తావరణ ద్వారపార్శ్వేషు క్రమేణ ఓం-కల్పకాయనమః ఓం-పారిజాతాయనమః ఓం-హరిచందనాయనమః ఓం-సంతానాయనమః ఓం-మన్దరాయనమః ఓం-బిల్వాయనమః తురీయావరణే పరితః ఓం-దివ్యనద్యైనమః ఇతిశతపత్రసమాకులాం పక్షిసంఘాతాళికులస్వన మనోరమాం సరసీంచ గంధపుష్పధూపదీపైస్సంపూజయేత్ ॥ ఇతిమన్త్రాసనం ॥ అథస్నానా

మధుపర్కమితి ॥ కపింజలే ॥ మధుక్షీరంచదధ్యాజ్యం మధుపర్కమితిస్మృతం ॥ ఏకైకంప్రస్థమాత్రంస్యాత్తదర్ధంవానివేదయేత్ ॥ ఏకాంగంవాసమస్తంవా మధుపర్కంనలోపయేత్ ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ అలాభేతుఘృతాదీనాం దధికేవలమేవవా ॥ అగ్నిమీళేతి మంత్రేణ మధుపర్కంనివేదయేదితి ॥

నసం ॥ శ్రియఃపాదౌ వ్యత్యస్తహస్తాభ్యాం గృహీత్వా ॥ శ్లో ॥ స్ఫుటీకృతంమయాదేవి ఇదంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాదయాశుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయా। ఇతిప్రార్థ్య స్నానబేరం సన్నిధాప్య తత్రమూలబేరస్థశక్త్యేకదేశమావాహ్య భోగదానమంత్రేణ పాదుకే సమర్ప్య ఇదంవిష్ణుః+సురె త్రీణిపదా+ధారయన్ ఇతిపాదుకారోహణం విజ్ఞాయ ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పతే+నమః ఇతిసార్థకైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభి+యదాయుః—ఇత్యర్థమంటపస్థ స్నానపీఠంగమయిత్వా అశక్తౌభగవచ్ఛేషేణ ఘృతారోపంకృత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయాని సమర్ప్య తద్విష్ణోఃపరమంపదం+ తతం ఇతిదన్తధావనమ్ । తద్విప్రాస+పదం ఇతిజిహ్వానిర్లేఖనంకృత్వా భోగదానమంత్రేణ ఆచమనోదకేన గండూషంసమర్ప్య శ్రీగాయత్ర్యా తేనైవోదకేన ముఖంసంక్షాళ్య వస్త్రేణముఖంసంమృజ్య స్నానశాటకం సమర్ప్య ముఖవాసంసమర్ప్య తైలసమర్పణాది సహస్రధారాస్నానప్రార్థనాన్తోవిధిస్సమానః అశక్తౌ భగవత్స్నానశేషైరేవస్నానం విష్ణుగాయత్రీత్యత్ర శ్రీగాయత్రీ ప్రార్థనాయాం దేవదేవేత్యత్ర లింగవిపరిణామః శ్రీసూక్తేన సహస్రధారయా కుంభేనవా స్నానమన్యత్సమానం ॥ఇతిస్నానాసనం॥ మూలబింబం ఉపైతుమాం+వదాతుమె ఇతిధౌతవస్త్రేణాలంకృత్వా ఆచమనంసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥దేవదేవప్రియే

ప్రాపణాంతర్పణమితి ॥ సంహితాన్తరె । ఫలపక్వరసాదీని భక్ష్యభోజ్యాదిసంయుతం మధురాదిరసోపేతం ప్రాపణంసముదాహృతం అపక్వైరతిపక్వైశ్చ సుపక్వైర్జలపక్వకైః । పానీయైరిక్షుశకలైర్నారికేళజలైరపి ॥ ఏతైస్తుతర్పయేద్దేవం తర్పణంసముదాహృతం॥

దేవి సర్వభూతహృదిస్థితే । అలంకారాసనం హృద్యం సమాశ్రయహితాయమె ॥ ఇతిప్రార్థ్య పాదుకే సమర్ప్య అలంకారాసనె సుఖాసీనాం మత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనాని సమర్ప్య మూర్ధానందివ ఇత్యగరుధూపేన కేశాన్విశోష్య గంధద్వారాం+శ్రియమితి చందనేనాలిప్య క్షుత్పిపాసా+గృహాత్-ఇతిరత్నమకుట హారాంగద వలయ మేఖలాదామ మంజీర రత్నతిలకాది భూషణైః మనసఃకామ+శ్రియతాంయశ ఇతి మాలాభిశ్చ శ్రియంభూషయిత్వా శ్రీగాయత్ర్యా నయనయోరంజనం సమర్ప్య వ్యాహృత్యాదర్పణం ప్రదర్శ్య కర్దమేన+మాలినీమితిధూపం ఆపస్సృజన్తు+మేకులే ఇతిదీపం నీరాజనంచసమర్ప్య సోమంరాజానమితి మాత్రాం సోదకమాచార్యాయ ప్రతిపాద్య యవనికామపనీయ తూర్యాదివాద్యాన్యాఘోష్య నృత్తగీతస్తోత్రాదిభిః శ్రియంపరితోష్య ॥ శ్లో ॥ క్షీరోదతనయే దేవి కమలేపద్మసంభవె । భోజ్యాసనముపాగమ్యహ్యాతులాప్రీతిమాశ్రయేతిప్రార్థ్య దేవీంభోజ్యాసనస్థాం విభావ్య ఆర్ద్రాంయఃకరిణీం+మమావహేతి యథావిధ్యాభ్యవహారికాన్నివేద్య కృతాంజలిర్వినయావనతః దేవిసుభుక్తాసీతిపృష్ట్వా తాంబూలం తారికయానివేదయేత్ ॥ ఇతి భోజ్యాసనం॥ తామ్మఆవహ+నహం౦ఇతి ప్రణమ్యోత్థాయ బద్ధాంజలిః ॥ నమా

పద్మముద్రామిత్రె ॥ పాద్మెద్వావిం శె ॥ ప్రసార్యకరజాన్సర్వానశిబద్ధాసమేత్యతౌ । అన్తఃప్రవిశ్యచాంగుష్ఠౌ తయోఃపృష్ఠమనుస్పృశేత్ । ప్రసారయేత్పద్మముద్రా మాసనేతుప్రదర్శయేత్ శ్రియాదీనాంచసర్వాసాం దేవీనాంచతురాసన । ప్రోక్తాకమలముద్రాసా సర్వకామఫలప్రదా ॥

మి దేవిలోకానాంజనయిత్ర్యబ్జసంభవె ఇతిస్తుత్వా శ్రీమన్త్రంజపేత్। స్వాసనేసముపవిశ్య త్రిః ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌసంకీర్త్య శ్రీస మారాధనాంగం శ్రీమన్త్రజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య మూర్ధ్ని ఓం-అంకణాయననమః ముఖే ఓం-గాయత్ర్యైనమః హృదయె ఓం-శ్రియైనమః ఇతిఋష్యాదిన్యాసం ప్రాగ్వత్కరన్యాసం హృదయె ఓం-ఓం-నమః శిరసి-ఓం-శ్రీంనమః శిఖాయాం ఓం-హ్రీంనమః బాహ్వోః ఓం-క్లీంనమః నేత్రయోః-ఓం-స్వాంనమః-శిరఃపరితః-ఓం-హాంనమః ఇతిషడంగన్యాసంచకృత్వా ఓం-రాంనమఃపరాయకాలానలాత్మనేఇతి అగ్నిప్రాకారమంత్రేణ దిగ్బంధనంకృత్వా పద్మగర్భనిభాంకాన్తా మసితాయతలోచనాం ॥ స్ఫురత్కటకకేయూర హార కుండలమండితాం ॥ గంభీరనాభింత్రివలి విభూషితతనూదరాం ॥ సుకర్కశదృఢోత్తుంగ పీనవృత్తఘనస్తనీం ॥ చరద్విరేఫపటల సమాక్రాన్తాలకావళిం ॥ ఆరక్తాధరబింబాంచ వంశముక్తాఫలద్విజాం । అర్ధచంద్రలలాటస్థ రాజమానలలాటికాం । సర్వలక్షణసంపన్నాం కృష్ణకుంచితమూర్ధజాం ॥ విష్ణువామభుజాశ్లిష్టాం తదన్సస్థకరాంబుజాం । వామేనబాహునాదివ్యాంవహన్తీంపుష్పమంజరీం । అర్ధస్వస్తికసంలీనాం ధ్యాయామిహరివల్లభాం॥ ఇతిధ్యాత్వా చక్రముద్రాం

సురభిముద్రాఇతి ॥ పాద్మేముద్రాలక్షణె ॥ అంగుష్ఠేద్వేకనిష్ఠేద్వే తథాస్యాత్తర్జనీద్వయం । శిష్టంప్రసారయేద్భూమి న్యంగులానికరద్వయె । మధ్యమాందక్షిణకరే నామికాంచతథేతరె । సంహత్యప్రసరేచ్ఛేషం కరయోరుభయోరపి । జ్ఞేయాసురభిముద్రాసా యాగద్రవ్యవిశోధినీ ॥

పద్మముద్రాంచప్రదర్శ్య అష్టోత్తరశత మష్టావింశతి మష్టౌవా యథాశక్తి జప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పముదకమాదాయ పుణ్డరీకాక్షదయితే మంత్రమూర్తే సనాతని । గృహాణాస్మిన్జపం దేవి మమదీనస్యశాశ్వతే ఇతి । శ్రీమంత్రసహితం శ్రియఃపురతో విసృజ్య స్వాసనమస్త్రేణప్రోక్ష్య యథావిధి కారిప్రద నంకుర్యాత్ ।

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః పరతంత్రవీర లక్ష్మ్యారాధనప్రయోగః సమాప్తః

———:०:———

శ్రీయైనమః

పురుషసూక్తారాధనవిధిః.

———०———

యథోక్తవిధినాకర్తుమశక్తానాంరమాపతేః ।
పూజనంకారిణాంతుష్ట్యై ప్రయోగఃపరిలిఖ్యతే ॥

పూజకః కాల్యంకర్మయథావిధి నివృత్య భగవదాలయమాసాద్య గోపురాద్బహిః పాణిపాదంప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య ప్రదక్షిణప్రణామగణంకృత్వా గర్భమన్దిరద్వారమాసాద్య ఓమ్ జ్ఞానాయనమః

పురుషసూక్తారాధనమితి ॥ పాద్మేచర్యాపాదేతృతీయాధ్యాయాంతే ॥ మన్త్రైర్యథోక్తైరారాధ్య సూక్తేనపురుషేణవా । అథ వాద్వాదశార్ణాద్యైర్మన్త్రైర్బింబముఖేహరిం । ప్రపద్యేతేపరంశ్రే

ఓమ్బలాయస్వాహా ఓమ్వీర్యాయవషట్ ఓమ్ఐశ్వర్యాయహుమ్ ఓమ్తేజసేఫట్ ఓమ్శక్త్యైవౌషట్ ఇతిషడంగన్యాసమాత్మనః కృత్వా తాళత్రయంవిధాయ ఘంటాచాలనపూర్వకం ఓమ్-యం-వాయవేనమః ఇతికవాటముద్ఘాట్య ప్రణవేన దక్షిణాఙ్ఘ్రిణాన్తఃప్రవిశ్య జితంతేపుణ్డరీకాక్ష నమస్తేవిశ్వభావన ॥ నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ మహాపురుషపూర్వజేతి పుణ్డరీకాక్షవిద్యయా భగవన్తంప్రణమ్య ఓమ్రంజగజ్జ్యోతీరూపాయనమః ఇతిదీపాన్ప్రజ్వాల్య భగద్బింబాన్నిర్మాల్య మాల్యాన్యపనీయ శుచిస్థానేనిధాయ గర్భగేహం మార్జనాదినా విశోధ్య అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి విష్ణుగాయత్ర్యాప్రక్షాళ్య ఉశీరవంశకూర్చేన మూలమన్త్రేణ దేవగాత్రంసమ్మృజ్య తేనైవమన్త్రేణ గన్ధోదకేనసంక్షాళ్య ప్లోతేనాఙ్గామ్బునిర్హృత్య ధూపసురభితధౌతవస్త్రద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్వా గన్ధపుష్పధూపదీపైర్గర్భగేహ ద్వారదక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓమ్చ్రోం చండాయనమః ఓమ్ పృం ప్రచండాయనమః మధ్యే ఓమ్భూతేభ్యోనమః ॥ ఇత్యభ్యర్చ్య తిరస్కరిణ్యా గర్భగేహద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే బ్రుసీంకూర్మాసనంవానిక్షిప్య మూలమన్త్రేణప్రోక్ష్య అస్త్రమన్త్రేణ ఛోటికాంకృత్వా ఓమ్ పృం ధృం ఆధారశక్త్యైనమః ఇతిపుష్పైరభ్యర్చ్య తత్రస్వస్తికేన పద్మాసనేనోపవిశ్య వాద్యఘోషే వేదఘోషేచ ప్రవృత్తే అస్త్రమన్త్రేణ సర్వదిశోబ

యో నిష్కామోయదిపూజకః । కామనాయాన్తుకామ్యాని ఫలాని ప్రతిపద్యతే ॥ భారతేశాంతిపర్వణి ॥ పౌరుషంసూక్తమాస్థాయ ప్రాప్నుయాన్మోక్షనిస్సృతం । వరాహపురాణె ॥ పౌరుషంసూక్తమా

ధ్యామీత్యస్త్రముద్రయా స్వపరితోదిగ్బన్ధనంకృత్వా ఓమ్‌రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనేనమః ఇత్యగ్నిప్రాకారమంత్రేణ అగ్నిప్రాకార ముద్రయాచ అగ్నిప్రాకారంస్మృత్వా ఓమ్‌నమస్సుదర్శనాయేత్యాకాశే చక్రముద్రాంబధ్వా ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా యోగముద్రాంబధ్వా నాభికందవేద్యాకారం యమితివాయుబీజంధ్యాత్వా తజ్జనధూమ్రవాయునా ఆత్మస్థం తమోవర్ణంపాపంవిశోష్య హృదంబుజె రక్తవర్ణంత్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థసప్తార్చిశ్శిఖాభిః పాపందగ్ధ్వా కంఠేపీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహేంద్రబీజంధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునా సహసంస్తభ్య మూర్ధ్ని వృత్తాకారంస్ఫటికప్రభం వమితవారుణంబీజంధ్యాత్వా తజ్జామృతాంభసా మూర్ధాది పాదపర్యంతంఆత్మదేహం ధ్యానేనసంక్షాళ్య స్వాత్మానం భగవదారాధనయోగ్యంమత్వా॥ మంత్రన్యాసంకుర్యాత్ ॥శ్లో॥ తలంపృష్ఠంచ కరయోః శోధయిత్వాఽస్త్రవిద్యయా ॥ అఙ్గులీనాంచసర్వాసాం పర్వస్వాద్యంతవర్తిషు ॥ ఇష్యతేప్రణవన్యాసో మధ్యమేషుచపర్వసు ॥ మన్త్రాక్షరాణాంవిన్యాసో న్యాసఏషసనాతనః ॥ పర్వదక్షిణతర్జన్యాః ప్రక్రమ్యాఙ్గులిపర్వసు ॥ దక్షిణేతరతర్జన్యాః పర్వాన్తస్సాధకోత్తమః ॥ సృష్టిన్యాసమిమంకుర్యాద్వ్యత్యాసేనతుసంహృతిః॥ ప్రక్రమ్యతర్జనీపర్వ కనిష్ఠాపర్వవిశ్రమః ॥ స్థితావష్టాక్షరస్యైష మంత్రస్యన్యాసఈరితః॥ ఇతికరన్యాసః ॥ కరతలయోర్మధ్యే తేజోరూప

ష్ఠాయ యేయజన్తిద్విజాశ్శుమాం। తేమాంప్రాప్స్యంతిసతతం సంహితాధ్యయనేనచ ॥ ఇత్యాదివచనానురోధేన పురుషసూక్తారాధనస్య విశేషతఃప్రశంసితత్వాత్ బృహదారాధనం కర్తుమశక్తానామనుకూ

మష్టాక్షరమంత్రంధ్యాత్వా తాభ్యాంమూర్ధాదిపాదాన్తాభిమర్శేన దేహేవ్యాపకన్యాసం ప్రాగ్వత్షడంగన్యాసంచకృత్వా హృత్పుండరీకే మానసోపచారైర్భగవన్తమిష్ట్వా ప్రాణానాయమ్య భగవదారాధనం కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ॥ శ్లో ॥ త్వదారాధనకామోయం వ్రతంచరితుమిచ్ఛతి ॥ సంకల్పసిద్ధ్యైభగవన్ పూరయాస్యమనోరథాన్ ॥ ఇతిభగవన్తంప్రార్థ్య ప్రాగేవవిశోధితాం గళన్తికామాత్మనోదక్షిణే వామేవాపార్శ్వే దేవస్యాగ్రే త్రిపాదపీఠోపరి అర్ఘ్యపాద్యాచమనపాత్రాణి క్రమేణాదాయ గాళితామ్బునాఽపూర్య తాని ప్రత్యేకం ప్రణవేనస్పృష్ట్వా తేషుతులసీదళాని నిక్షిప్య దక్షిణకరతలే ద్వాదశారంచక్రం తన్మధ్యే ఓమ్ఘృణిసూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంధ్యాత్వా తత్కరతలమవాఙ్ముఖం గళంత్యాదిపాత్రోపరివిన్యస్య దీప్తైస్తద్రశ్మిభిస్తాని భస్మీభూతానివిచిన్త్య సవ్యకరతలె షోడశదళపుండరీకం తన్మధ్యే ఓమ్సోమాయనమః ఇతిసుధాకరం బుధ్వా తత్కరతలంప్రాగ్వత్కృత్వా తదుత్థామృతరశ్మిభిః సిక్తాని పునర్జాతాని యాగయోగ్యాని మత్వా హస్తయోర్మూలేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం ఓమ్రాన్నమఃపరాయవిశ్వాత్మనే ఇతివిశ్వమన్త్రేణ సకృత్స్పృష్ట్వా విష్ణుగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య ఓమ్స్వమ్సురభయేనమఃఇతి గోరూపాం మధుస్రవన్తీం హిమశైలాభాం ధేనుముద్రాంప్రదర్శ్య పాత్రాణి తద్దుగ్ధపూర్ణానివిభావ్య ఓమ్అర్ఘ్యంకల్పయామి ఓంపాద్యంకల్పయామి ఓమ్ఆచమనంకల్పయామి ఇతిస్పృష్ట్వా అర్ఘ్యే ఓమ్లక్ష్మ్యై

లార్థం పాద్మేచర్యాపాదె షష్ఠాధ్యాయోక్త పురుషసూక్తారాధనవిధిమవలంబ్య ఏషప్రయోగోరచితః కిన్తు ॥ పాద్మే ప్రతిష్ఠావిధౌ ॥ వసుదే

నమః పాద్యై ఓం పితృభ్యో నమః ఆచామే ఓమ్భారత్యై నమః ఇతిగన్ధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్య ఓమ్-ట్రూం-హూం-ఘంటాయై నమః ఓం ధ్యాం-ధూమోద్గిరాయ నమః ఇతిసధూమంధూపపాత్రం గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య పాత్రాన్తరేణార్ఘ్యజలమాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహస్తేనిధాయ సవ్యేతరేణపిధాయ మూలేనసప్తవారమభిమన్త్ర్య అస్త్రమన్త్రేణ కూర్చేనద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య ఓం-నమోభగవతే విష్ణవే సర్వభూతాత్మనే వాసుదేవాయసర్వాత్మనే సుయోగపద్మపీఠాత్మనే పీఠాయనమః ఇతిగన్ధాదిభిః యోగపీఠమభ్యర్చ్య కూర్మాదీన్దివ్యలోకాన్+సర్వభక్తాన్ప్రపద్యే ఇత్యనుసన్ధాయ ఏకబేరవిషయే హస్తౌసుగన్ధినౌకృత్వా గన్ధార్ఘ్యపుష్పైరంజలిమాపూర్య మూర్తిమన్త్రాన్తయా పుంసూక్తాద్యయా ఋచా బింబమూర్ధ్ని పుష్పాంజలింప్రక్షిప్య భగవన్తంస్వాభిముఖంమత్వా బింబదేహే మన్త్రన్యాసం కృత్వా ప్రణవేన పాదయోఃపుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ విభోసకల లోకేశ విష్ణోజిష్ణోప్రభోహరే ॥ త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య ద్వితీయయాఆసనం చతుర్థ్యార్ఘ్యం తృతీయయాపాద్యం పంచమ్యాచమనమ్ ॥ షష్ఠ్యా శుద్ధోదకేనాభిషేకం ప్రోక్షణంచ సప్తమ్యాధౌతవస్త్రం అష్టమ్యోపవీతం నవమ్యాగన్ధం దశమ్యాపుష్పం ఏకాదశద్వాదశఋగ్భ్యాం ధూపదీపౌ సమర్ప్య సుసాధితంహవిరాదికం దేవాగ్రే శుచౌదేశే స్థాప్య అస్త్రేణప్రోక్ష్య వర్మణా పరిషిచ్య ప్రణవేనార్హణం దేవా

వసుతస్యాపి స్థాపనంవాసుదేవవత్ ॥ భగద్గీతాయాం ॥ వృష్ణీనాంవాసుదేవోస్మీతి వచనానాంపరామర్శేన వసుదేవసూనుర్వాసుదేవయో

యదత్వా ప్రాగ్వద్దహనాప్లావనాదికం కృత్వా సురభిముద్రాంప్రదర్శ్య అర్ఘ్యపుష్పంనిక్షిప్య అస్త్రమంత్రేణ పాణిభ్యాంఛోటికాంకృత్వా ॥ శ్లో ॥ నిజానందమయైర్భోగై ర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః ॥ తథాపిచాత్మసిధ్యర్థం మహతాహవిరాదినా,భవన్తంతర్పయిష్యామి సంపూర్ణంతత్ప్రకల్పితం ॥ అనుగ్రహార్థంభక్తానాం భోక్తుమాసాదయప్రభో ॥ ఇతిప్రార్థ్య అవనతకళేబరః గ్రాసముద్రయా త్రయోదశ్యానివేద్య చతుర్దశ్యానమస్కృత్య అష్టోత్తరశతనామార్చనం కృత్వా జితంతేత్యాదినాస్తుత్వా ॥ తతస్స్వయమాసనే ఉపవిశ్య ఆరాధనాంగంజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-బ్రహ్మణేనమః ఇతిశిరసి ఓం-గాయత్ర్యైనమః ఇతిముఖె ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిహృదయె ఓం-క్లీంనమః ఇతిగుహ్యే ఓంస్వాహానమః ఇతిపాదయోః ఓం-జాం-నమఃఇతిపార్శ్వేసన్ధ్యోః ఓం-హాం-నమఃఇతి అస్త్రవత్ ॥ ఓం-క్లీం నమఃఇతిహృదయె ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిశిరసి ॥ ఓం-గోవిన్దాయ నమః ఇతిశిఖాయాం ఓం-గోపీజననమఃఇతి బాహ్వోః ఓం-వల్లభాయ నమఃఇతి నేత్రయోః ఓంస్వాహానమః ఇతిఅస్త్రం సమస్తేన మూర్ధాదిపాదాన్తం న్యాసంకృత్వా చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య హృత్పంకజె ధ్యానమ్ ॥ శ్లో ॥ అంసాలంబితవామకుండలధరం మన్దోన్నతభ్రూలతం॥ కించిత్కుంచితకోమలాధర పుటంసాచిప్రసారేక్షణంఆలోలాంగులిపల్లవై ర్మురళికామాపూరయన్తంముదా మూలేకల్పతరోస్త్రిభంగిలలితంధ్యాయేజ్జగన్మోహనమితి ॥ లక్షణలక్షితందేవం మనసా ధ్యా

రభేదర్శనాత్ పురుషసూక్తారాధనప్రయోగె శ్రీకృష్ణారాధనవిధిరేవ నిదర్శితః ॥

త్వాఽభ్యర్చ్య యథాశక్తి మంత్రంజప్త్వా ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్షవిశ్వాత్మన్ మంత్రమూర్తే జనార్దన ॥ గ్రహాణాస్మిన్జపంనాథ మమ దీనస్యశాశ్వతేతి॥ సపుష్పోదకం దేవాయజపంసమర్ప్య తీర్థప్రాశనాదికంకృత్వా కవాటంబధ్వా చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య ప్రదక్షిణంకృత్వా గృహంప్రతిగచ్ఛేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః పురుషసూక్తారాధన ప్రయోగః సమాప్తః

— ౦ —

శ్రీః

శ్రీ కేశవాయనమః

పంచసంస్కారప్రయోగః.

సాత్వతోక్తవిధానేనభగవద్దాస్యసంపదే ।
ప్రయోగోఽలిఖ్యతేపంచసంస్కారాణాంపరిస్ఫుటం ॥

అథజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నఆచార్యః ప్రాతర్నిత్యకర్మనిర్వర్త్య అలంకృతేశుచౌదేశే భగవంతమారాధ్య దేశకాలసంకీర్తనపూర్వకం అస్యభగవత్కైంకర్యయోగ్యతాసిధ్యర్థం ఏనం పంచభిస్సంస్కారైస్సంస్కరిష్యామి ప్రథమంతాపసంస్కారంకరిష్యామీతి సంకల్ప్య ప్రతిష్ఠితౌచక్రశంఖౌ పంచామృతైరభిషిచ్య ఓం నమో

భగవతే సుదర్శనాయ ఓం నమో భగవతే పుండరీకాక్షాయ వాయు
ముఖాయ దీప్తరూపాయ శంఖపాలాయ స్వాహా ఇతి సుదర్శనపాంచ
జన్యమంత్రాభ్యాం అర్ఘ్యపాద్యాచమన గంధపుష్పధూపదీప నివే
దనైర్భగవత్పురతోభ్యర్చ్య స్వగృహ్యాగ్నౌ ఆజ్యభాగాంతే ఆజ్యేన
మూలమంత్రేణ విష్ణుగాయత్ర్యాచ పృథగష్టోత్తరశత మష్టావింశతిం
వా ఆహుతీః ఘృతమిశ్రపాయసేన పురుషసూక్తేన షోడశాహుతీ
ర్హుత్వా చక్రశంఖావగ్నౌ నిక్షిప్య తావదర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య
అగ్నిమధ్యే ॥ శ్లో ॥ కల్పాంతార్కప్రకాశం త్రిభువనమఖిలం తేజ
సాపూరయన్తం రక్తాక్షం పింగకేశం రిపుకులభయదం భీమదంష్ట్రాట్ట
హాసం శంఖంచక్రంగదాబ్జ ప్రథుతరముసలం చాపపాశాంకుశా
న్స్వైర్భిభ్రాణందోర్భిరష్టౌ మనసిమురరిపుం భావయేచ్చక్రసంజ్ఞమితి
లక్షణం సుదర్శనంధ్యాయేత్ ఆజ్యేన సుదర్శనషడక్షరమంత్రేణ
వింశత్యాహుతీః పాంచజన్యమంత్రేణ ఏకామాహుతింహుత్వా నశి
ష్యావహ్నిం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య యథాశక్తి మూలమంత్రం జప్త్వా
సుదర్శన మహాజ్వాల కోటిసూర్యసమప్రభ అజ్ఞానాంధస్య మే దేవ
విష్ణోర్మార్గం ప్రదర్శయ । పాంచజన్యనిజధ్వాన ధ్వస్తపాతకసంచయ
పాహిమాం పాపినం ఘోర సంసారార్ణవపాతినం ॥ ఇతి శిష్యం వాచ
యిత్వా సుదర్శనమంత్రేణ దక్షిణబాహుమూలం సుదర్శనేన పాం
చజన్యమంత్రేణచ వామబాహుమూలం పాంచజన్యేనాంకయేత్ శంఖ
చక్రాంతోయేన ప్రక్షాళ్య పుండ్రపూజాం సమాచరేత్ తతః పుండ్రసం
స్కారార్థం పుండ్రసంస్కారం కరిష్యామీతి సంకల్ప్య మూలేనా
జ్యేనాష్టోత్తరశత మష్టావింశతింవా పహోమాగ్రియేతి సూక్తేన
ప్రత్యర్చం మధుమిశ్రపాయసేన హుత్వా హరేః పురతస్తండు

లస్థండిలే దిక్ష్వష్టసు అష్టౌ మధ్యే చత్వారి పుండ్రాణి విలిఖ్య ప్రాగాది క్రమేణ పుండ్రేషు కేశవాదిదామోదరాన్తాన్ తత్తన్మంత్రేణాభ్యర్చ్య సశిష్యః ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమేత్ శిష్యః గురూపదేశేన పుండ్రాణి సమ్యఙ్జ్ఞాత్వా స్వాంగేషు ధారయేత్ అథనామసంస్కారం కరిష్యామీతి సంకల్ప్య మార్గశీర్షాది మాసాధిదేవానాం కేశవాదీనాం మధ్యే తత్కాలమాసదేవనామధేయం స్థండిలే విలిఖ్య తన్మంత్రేణాభ్యర్చ్య ప్రణవస్య తన్మూర్తిమంత్రం మూలమంత్రం వా యథాశక్తి జప్త్వా మూర్తిమంత్రేణ మూలమంత్రేణ వా ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే+ఇరావతీ+విష్ణోర్నుకం+వీర్యాణి+వేత్యాదిరూపా విష్ణుఉత వా+వేత్యా ప్రతద్విష్ణుస్తవతే+విశ్వా విష్ణోరరాటమసి+వేత్యా తద్విష్ణోః పరమం+తతం తద్విప్రాసో+పదం ఇతి మన్త్రైశ్చ పాయసేన ఆజ్యేన చాష్టోత్తరశతమష్టావింశతిమష్టౌ వా హుత్వా మూలమంత్రేణ శిష్యం ప్రోక్ష్య తస్యమాసదేవనామ ఆదిశేత్ అథమంత్రసంస్కారం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య భగవదగ్రే తండులరాశౌ కలశం సంస్థాప్య మంత్రరత్నేన వారిణాపూర్య పంచత్వక్పల్లవయుతం పంచరత్నయుతం మంగళద్రవ్యయుతం తం మంత్రరత్నేన అభిమంత్ర్య తస్మిన్ భగవంతమారాధ్య యథాశక్తి మంత్రరత్నం జప్త్వా విష్ణుసూక్తేన పావమానైః అష్టావింశతిసంఖ్యయా మంత్రరత్నేన కుశైశ్శిష్యం ప్రోక్ష్య ॥ శ్లో ॥ అభిషిచ్య తతో మూర్ధ్ని శుక్లవస్త్రధరం శుచిం। స్వలంకృతం సమాచాంత మూర్ధ్వపుండ్రధరం తథా । పవిత్రహస్తం పద్మాక్షమాలయా సముఅలంకృతం । నివేశ్య దక్షిణే స్వస్య ఆసనే కుశనిర్మితే । మంత్రరత్నేన మూలేన చాజ్యేన అష్టోత్తరశతమష్టావింశతిం వా పుంసూక్తేన శ్రీసూక్తేన ప్రత్యర్చం మధ్వాజ్యమిశ్రపాయసేన కేశవాదిచతుర్వింశతిమూర్తిమం

త్రైః ప్రణవాదినమోంత నిత్యముక్తమన్త్రైశ్చరుణా ఏకైకమాహు తింహుత్వా భగవంతంప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య గురుపరంపరామనుసంధాయ ॥ శ్లో ॥ త్వంమాతాసర్వలోకానాం సర్వలోకేశ్వరప్రియే అపరాధశతైర్జుష్టమాశ్రయస్వైనముద్యతం ॥ ఇతిశ్రియం ॥ నారాయణదయాసింధో వాత్సల్యగుణసాగర ఏనంరక్షజగన్నాథ బహుజన్మాపరాధినం। ఇతిశ్రీశంచ స్వయంప్రపద్య ఏవమేవ శిష్యేణచ ప్రపదనంకారయిత్వా తతశ్శిష్యేణ ॥ శ్లో ॥ గురోత్వమేవ మేదేవ స్త్వమేవపరమాగతిః। త్వమేవపరమోధర్మ స్త్వమేవపరమంతపః। ఇత్యాచార్యప్రపదనమపికృతే హరేఃపురస్తాత్ప్రాగగ్రేషు కుశేషు తముపవేశ్య స్వాచార్యంధ్యాత్వా నమస్కృత్య గురుపరంపరామనుసంధాయ స్వహృదయే భగవన్తంధ్యాత్వా శిష్యమూర్ధ్ని స్వదక్షిణకరం తద్ధృదయే స్వవామకరంవిన్యసేత్ శిష్యః స్వాచార్యపాదౌగృహీత్వా భోగురో బ్రూహిమేమంత్రమితిప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో ॥ అధ్యాపయేత్తతస్తస్మై మంత్రరత్నంశుభావహం। సన్యాసంచసముగ్రంచ సర్షిశ్ఛందోధిదైవతం। సార్థమధ్యాపయేచ్ఛిష్యం ప్రపత్తింశరణాగతం అష్టాక్షరంద్వాదశార్ణం షట్కృక్షిం వైష్ణవీంతథా। రామకృష్ణనృసింహాఖ్య మంత్రంతస్మైనివేదయేత్। యావచ్ఛరీరపాతస్తు ద్వయమావర్తయేత్సదా ॥ పాంచరాత్రే శేషసంహితాయాం ॥ ద్వయస్యబ్రహ్మ ఋషిః-గాయత్రీచ్ఛందః శ్రీమన్నారాయణోదేవతా ఓం-బీజం-మం శక్తిః-శ్రీంకీలకం హ్రీంకవచం-ఐంఅస్త్రం-భగవత్కైంకర్యేవినియోగః మంత్రపదషట్కేనకరషడంగన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ శంఖచక్రగదాపద్మధరం నీలోత్పలప్రభం। పుండరీకాక్షమమలం కిరీటాదివిభూషితం। శ్రీభూమిసహితందేవం పంకజాసనసంస్థితం। జ్ఞానానందమయందే

వం నారాయణముపాస్మహే । తతో యాగసంస్కారంకరిష్యేఇతిసం కల్ప్య స్వాభిమతంభగవద్బింబం మంత్రరత్నేనారాధ్య పూర్వోక్తై రిదంవిష్ణురిత్యాది సప్తవైష్ణవమంత్రైర్మూలేనచ ఘృతమిశ్రపాయ సేన ఆజ్యేనచ అష్టోత్తరశతమష్టావింశతింవా కేశవాదిచతుర్వింశతి మూర్తిమంత్రైర్నిత్యమంత్రేణ ఆవరణదేవతామంత్రైశ్చ ఆజ్యేన ఏకైకమాహుతింహుత్వా హోమశేషంసమాప్య తద్బింబామంత్ర రత్నేన అష్టావింశతివారమష్టవారంవా పుష్పాంజలిభిరిష్ట్వా ప్రణమ్య మంత్రరత్నంయథాశక్తిజప్త్వా తద్బింబాశిష్యస్యప్రదర్శ్య॥ శ్లో ॥ఏవం రక్షజగన్నాథ కేవలాకృపయాతవ । అర్చనంయత్కృతంతేనవిభో స్వీకర్తుమర్హసి ॥ ఇతిప్రార్థ్య తద్బింబం కృపయాతస్మైదద్యాత్ లబ్ధ్వా నిత్యంసమర్చయేత్

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః నిత్యార్చన

—ః పద్ధతిః సమాప్తః :—

—— : o : ——

గ్రంథేపరోక్తేమమదూషణోక్త్యాకింవాగుణోక్త్యావిదుషావిచార్య ।
గ్రంథేమదుక్తేసదసద్విశోధ్యంసర్వస్తుసర్వంనహివేదకశ్చిత్ ॥

